

C. TH. JONGEJAN - DE GROOT

SPOORJONGENS

HANS
BORREBAEK

SPOORJONGENS

SPOORJONGENS

DOOR

C. TH. JONGEJAN-DE GROOT

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

Hoofdstuk 1

IN HET PARK

„Jullie hebt nog wel even de tijd om het lokaal wat op te ruimen, hè, jongens? Je hebt toch zo'n haast niet?”

Aart greep al naar de bordenvisser en zijn vriendje Coen begon de propjes op te rapen, die zijn slordige klasgenoten hadden laten liggen. Theo, de derde van de vriendjes, die nog in de klas waren, begon de bloemen water te geven.

„Het duurt nog een uur voor het lokaaltje naar Woudlo vertrekt, mijnheer. Woensdagsmiddags hebben we altijd erge pech met de dienstregeling.”

De hoofdonderwijzer had niet veel meelij met zijn leerlingen.

„Ik denk niet, dat jullie je erg vervelen zult met je drieën. Alleen krijg je misschien wat honger.”

Aart klopte met een lachend gezicht op zijn boekentas.

„We hebben brood bij ons om de ergste honger te stillen, mijnheer.”

Mijnheer Verhagen keek de Woudlose jongens na, zoals ze daar langzaam naast elkaar voortliepen in de richting van het station. Een prettig stel, dacht hij. Eenlijke, open jongens, die niet bang waren voor een kwa-jongensstreek, maar het land hadden aan geniepigheden.

„Phoe, wat heb ik 't warm,” klaagde Coen.

Hij trok de ritssluiting van zijn blouse wat naar beneden en vervolgde:

„Zeg lui, waarom zullen we een uur in die bedompte wachtkamer gaan zitten? Laten we naar 't park gaan.”

Aart en Theo voelden veel voor dat plan.

„Voorwaarts dan,” commandeerde Aart, zich omdraaiend op zijn hielen.

„We voeren dan meteen de herten en de pauwen.”

Ze zochten een zitje, doch alleen banken, die in de zon stonden, waren nog niet bezet.

„Laten we naar de grot gaan,” stelde Aart voor. „'t Is er heerlijk koel en we hebben er vast 't rijk alleen.”

Met hun drieën daalden ze af in de kunstmatig aangelegde grot, waar klaterend een miniatuur-watervalletje doorheen liep. Aart zette zich achter het lage traliewerk, dat de grot scheidde van de grote vijver, waarvan de waterspiegel slechts een paar decimeter beneden de vloer van de grot

bleef. Coen en Theo vonden een plaatsje op een paar rotsblokken, die vlak bij het traliewerk neergelegd waren. De papieren werden opengevouwen en nadat ze gebeden hadden, hapten ze met smaak van hun meegebrachte brood.

Theo ontkurkte een medicijnflesje en proefde ervan.

„Bah,” zei hij, „moeder heeft me karnemelk meegegeven, maar 't is gewoon lauw geworden.”

„Geef eens hier,” zei Aart, „dan leg ik het even in onze koelkelder.”

Hij bond een touwtje om de hals van de fles en liet hem zo in het water zakken.

„Kijk die nieuwsgierige Aagjes eens, overal moeten ze het hunne van hebben.”

Coen wees op een paar zwanen, die statig naar de ingang van de grot kwamen zeilen. Achter hen zwommen een paar eenden met een heel gevolg van kleine eendjes.

„Enig, hè,” lachte Aart. „Ze zijn allemaal nieuwsgierig wat daar in het water bengelt. Ze . . . ai, m'n brood, m'n brood. Lelijke dieven!”

Coen en Theo rolden haast van hun zetels van de lach. De zwaan had met een vlugge, sierlijke uithaal van zijn hals Aarts boterhampapier aan een punt weggetrokken en alle boterhammen dreven in het water. Spijtig keek Aart zijn twaalfuurtje na.

„Lelijke gauwdieven. Moet je zien hoe ze vechten om mijn bezit en ik rammel van de honger.”

Hij wendde zich naar zijn vrienden.

„Jullie kunnen gemakkelijk lachen.”

„Om te beginnen mag je mijn karnemelk hebben,” zei Theo. „En hier heb je ook nog een boterham.”

Coen deed er een deel van zijn rantsoen bij. Hij wreef zich over de enkel.

„'k Heb daar een paar muggebeten zitten, die jeuken van wonder en geweld.”

Aart schoof wat opzij.

„Hang die lastige onderdaan maar bij de karnemelk in mijn koelkelder,” lachte hij.

„Daar zeg je zo wat,” zei Coen, één-twee-drie zijn schoen en kous uittrekkend. „Is de parkwachter niet te zien?”

Hij dompelde zijn voet in het water. Tegelijkertijd klonken er voetstappen op de stenen trappen, die naar beneden voerden. De overtreder

trok zijn voet zo schielijk terug, dat zijn schoen hem uit de hand schoot. „Goedemiddag, jongens,” klonk de vriendelijke stem van de oude parkwachter. „Maken jullie een hotelletje van de grot?”

Hij kwam naar de vijverpoort.

„Kijk eens aan, de stukken brood en papier drijven in het water.”

„Die hebben ze me afgegapt,” zei Aart met een ongelukkig gezicht op het troepje vogels wijzend, dat nog druk lawaaiend bezig was met de rijke buit. „Kan ik geen schadevergoeding krijgen?”

„Een schoen, daar drijft ook al een schoen,” wees de parkwachter. „Hebben de vogels die soms ook van je voet gepikt?”

Coen lachte als een boer, die kiespijn heeft.

„k Zal hem er voor je uithalen, jongens, maar denk eraan, geen baldadigheden meer in de grot, hoor.”

Coen, blij dat hij er zo afkwam, trok vlug zijn gymnastiekschoenen aan, die hij in zijn tas bij zich had.

„Moeten jullie mijn nieuwe aanwinst nog zien?” vroeg de parkwachter, die de jongens kende van andere middagen, welke ze in het park doorgebracht hadden.

Coen keek op zijn horloge.

„Als 't in tien minuten kan graag, want onze trein wacht niet.”

Achter de parkwachter aan liepen ze naar de vogelhokken. Aart bleef stilstaan.

„Hè, wat een kleuren toch, hè? De ene vogel is al mooier dan de andere. Kijk die pauw. Eindelijk heeft hij zijn verenpakje eens opengevouwen.”

„Hier, jongens, dit is een vogel, die in Holland ook voorkomt. Kennen jullie hem?”

Theo keek naar de fraai gekleurde, roodbruine vogel.

„k Zie het al,” zei hij knipogend naar de parkwachter. „Dat is de Lanius Collurio.”

„W...w...wat?” schrok Aart. „Joh, waar haal jij die wijsheid vandaan?”

„Ja,” lachte Theo, „als jullie ook maar eens opletten bij de dierkundeles op school. Weet je hoe die vogel in 't Hollands heet? De grauwe klauwier.”

De ogen van de jongens werden groot van verbazing. Zoveel geleerdheid hadden ze bij die Theo niet vermoed. Dan zagen ze opeens de nieuwe, pas-geschilderde borden, die boven de kooien aangebracht waren en waar met

grote letters de namen van de vogels in 't Latijn en in 't Hollands op geschilderd stonden.

„Bedrieger,” gilde Aart, zijn vriendje om de hals springend.

De parkwachter lachte dat hij schudde. Dan weer ernstig wordend zei hij:

„Bekijk die vogel maar eens goed, jongens. O, hij is zo'n geslepen rakker.

Hij aast op al onze zangvogels en hij weet al hun stemmen na te bootsen en hen te lokken. 't Liefste priemt hij zijn prooi aan een doornenboom vast. Soms doet hij dat ook wel met muizen en torren.”

Aandachtig bekeken de jongens de vogel, dan zei Coen op zijn horloge kijkend: „Hollen, jongens, naar de trein, we hebben nog maar tien minuten.”

Wuivend naar de parkwachter renden ze in de richting van het station.

Coen, die op zijn gymnastiekschoenen goed vooruit kon komen, raakte een stuk voor. Zijn natte schoen bungelde aan een veter aan zijn tas.

„Hè, ik kan haast niet meer,” zuchtte Theo. „Dan moeten we maar te laat komen.”

Maar dan zagen ze hoe Coen wenkte, dat ze rustig aan konden doen. Zijn horloge was vóór en ze hadden nog zes minuten over. En dat is een zee van tijd voor jongens, die gewend zijn op het nippertje te komen.

Hoofdstuk 2

DE SPOORJONGENS THUIS

„Hierheen, jongelui!”

„Ha die Ben.”

Met hun drieën stoven ze op de coupé af, waar een flinke, gebruide jongen uit het raampje leunde. Hij had een blauwe overall aan en toen Aart informeerde, waarom hij het uniform van de Ambachtsschool in de trein droeg, zei hij: „Ik heb een scheur in mijn plusfour gehaald. Zo ziet niemand daar iets van.”

Theo boog zich uit het raampje. Op het perron stond de stationschef al gereed om het sein van vertrek te geven.

„O zeg, daar is Louwers nog. Hij haalt de trein vast niet meer.”

„Doe dat portier dan open, joh.”

Met een ruk trok Ben zijn vriendje van het raampje weg, maakte de coupédeur open en hielp de hijgende reiziger instappen.

De stationschef, die de vriendjes wel kende, lachte tegen Ben.

„Goed zo, jongen.”

Louwers, een al wat oudere boer, wiste zich met zijn rode zakdoek het zweet van het voorhoofd en wees lachend op de mand, die hij meegetorst had.

„Met zo'n ding kun je ook niet vooruit komen.”

„Het is vandaag toch geen marktdag, Louwers?”

De boer schudde het hoofd. „Ik heb wat losse eiers verkocht en ik was op 't nippertje. Ik dank jullie voor je hulp. Jullie moesten me maar eens komen opzoeken op de boerderij. 't Is nou bar druk, maar als temee de pruimen rijp zijn”

„Dat knopen we in onze oren, Louwers.”

De jongens waren goede vrienden geworden met de vriendelijke boer, die zo dikwijls met hen meereisde. Hij had verteld, dat zijn boerderij in de omgeving van het station lag.

Toen de trein na een half uur Woudlo naderde, zei Louwers: „Tot ziens, jongelui en denk aan de pruimen.”

„Hallo, jongens, zijn jullie daar?”

Het opgewekte gezicht van Coens vader, de stationschef van Woudlo, verwelkomde de uitstappende jongens. „Wachten jullie even. Ik heb je

wat leuks te laten zien, maar ik moet eerst mijn trein laten vertrekken.” „Mijn trein,” had mijnheer De Ronde gezegd. Natuurlijk, al de treinen die arriveerden en vertrokken waren van de stationschef. En het station en de loodsen en het emplacement en het seinhuisje en het heerlijk grote huis boven het station. Het was allemaal van Coens vader.

Dat vonden de jongens tenminste en eigenlijk vond Coen ook, dat dat alles een beetje van hem was.

En de vriendjes? Wel, die voelden zich wonderwel thuis in het huis van de stationschef. Ze wisten met Coen alle fijne speelplaatsjes om en bij het station en er was geen prettiger huis om in te spelen dan het grote, ouderwetse stationshuis, dat een zolder had, waarop je verdwalen kon.

Natuurlijk wilde Coens vader niet hebben, dat de jongens op het emplacement speelden en Coen wist zelf wel waar hij niet mocht komen. Maar toch voelden hij en zijn vriendjes zich erg thuis in en om het station.

Met trots keek Coen naar zijn vader. Wat stond die rode pet hem leuk. Kijk, nu stak hij de groen met witte schijf op. De machinist zag het. Daar gleed de trein weg.

„Vader, wat is er voor leuks?”

„Kom maar mee naar de bagageloods, meneertje ongeduld.”

Over het perron liepen ze naar de ruime zaal, waar de vrachten lagen. De stationschef nam hen mee naar een hoek, waar een ronde hondemand stond. De ruige, bruine viervoeter, die er inlag, scheen niet op hun bezoek gesteld te zijn. Hij gromde en ging wat verliggen.

„Vader, een hond wordt toch nooit zó verzonden?” vroeg Coen.

„Nee, jongen, we hebben deze hond een tijdelijk plaatsje gegeven in een andere mand. Kijk maar eens.”

Coens vader aaide de hond over de kop en verlegde hem iets.

„Oh . . . oh . . .”

Vier kleine, naakte lijfjes van jonge hondjes kwamen te voorschijn, die piepend en steunend vroegen, of hun moeder alsjeblijft stil wilde liggen.

„O vader, is die hond van ons?” vroeg Coen.

„Nee, jongen, die hond is verzonden en op de reis heeft zij jonge hondjes gekregen. We houden haar nu hier tot de hondjes een paar dagen ouder zijn en dan zullen we ondertussen aan de geadresseerde vragen, hoe wij ze verder verzenden zullen.”

„Maar vader, dan mogen ze toch ook wel naar boven? ’t Is hier zo ongezellig voor hen.”

De chef lachte.

„Nou, van dat ongezellige zullen ze wel geen last hebben. Maar 't is hier wel wat onrustig door het heen en weer geloop, en door de andere dieren die op verzending wachten. We zullen proberen ze naar boven te krijgen, maar 't is beter, dat ikzelf dat karweitje maar opknap. De hond kent mij nu door de lekkere beestjes, die ik haar bezorgd heb en als het hier straks stil is, krijg ik haar wel mee. Gaan jullie nu maar eerst naar huis. We zien je vandaag nog wel, hè?”

De jongens passeerden de controle. Coen ging met hen mee. Hij kon aan de voorkant van 't station ook wel in huis komen. Voor 't station maakten ze nog even een afspraak. Om drie uur zouden ze hier weer terug zijn.

„Héla, treuzelaar, ben je helemaal niet nieuwsgierig wat ik vandaag voor je gebrouwen heb?”

Uit een grappig smal raampje boven het stationsgebouw stak het guitige gezicht van Metha, de zestienjarige zuster van Coen. Hij keek lachend naar boven.

„Dat is waar ook. Ik ben vandaag proefkonijn voor jou, hè?”

Hij wendde zich tot zijn vriendjes.

„Metha is op de huishoudschool en woensdags en zaterdag mag ze voor mij koken. Ik krijg dan altijd heerlijke dingen: aardappelpap zonder zout en flensjes, die je aan één punt vast kunt houden en die dan rechtfuit blijven staan.”

„Plaaggeest, kom eens boven als je durft.”

Coen stormde op de deur af.

„Direct! Voor een vechtpartijtje ben ik altijd wel te vinden.”

Aart en Theo moesten in een andere richting dan Ben. Ze groetten hun kameraad met een stevige klop op de schouder.

Alleen ging Ben verder. Hij versnelde zijn pas. Vandaag zou het heerlijk zijn om thuis te komen, want hij zou alleen met moeder aan tafel zitten. Die nare, vervelende Lex zou nog niet terug zijn van het bezoek aan zijn oom in Amsterdam.

Hield die oom hem maar bij zich. Ben zou er geen traan om laten. Lex van Hasselt was nu drie maanden geleden bij hen in huis gekomen. Moeder had toen gezegd, dat Ben een aardige kameraad aan hem zou hebben. Lex een kameraad! Hij was een vervelende opschepper, die de Ambachts-school altijd de armeluischool noemde en die zich erg gewichtig voelde omdat hij de H.B.S. bezocht.

De drie vriendjes vonden zijn gezelschap ook maar matig. Gelukkig ging Lex op een ander uur naar de stad. In hun trein konden ze hem missen als kiespijn. In zijn vrije tijd zocht hij zijn eigen vermaak en dat vond Ben maar goed ook. Altijd wilde hij dingen doen, die moeder liever niet had. Hij rookte stilletjes sigaretten op zijn kamer en had zijn mond vaak vol kauwgum of zoetigheden. Ben wilde ook niet altijd voor verrader spelen, maar hij vond Lex allesbehalve een prettige vriend.

„Hallo, jongen.”

„Moedertje.”

Ben genoot van de koude chocolademelk, die moeder voor hem bewaard had. Hij liet zich in het keukentje bij haar op een stoel zakken en terwijl moeder bezig was, vertelde hij van de fijne dingen, die hij op school gemaakt had.

„Eten we vanavond pas warm, moeder?”

„Ja, jongen, maar ik heb een paar fijne croquetten gemaakt bij de boterham. Lex komt vanmiddag thuis.”

„Hè bah, vanmiddag al?”

Het werd plotseling stil in 't keukentje. 't Was of er een schaduw gevallen was. Ben ging naar binnen en begon voor moeder de tafel te dekken.

Toen zij later aan tafel zaten, nam moeder het afgebroken gesprek weer op.

„Vind je 't niet prettig, dat Lex terugkomt, jongen?”

Ben haalde de schouders op.

„Ik vind het zo fijn met u, zo met z'n tweetjes.”

Moeder streek wat vermoeid met de hand over het voorhoofd. Dan haalde zij haar hand op haar eigen lieve manier over Bens kuif en zei: „Dacht je dat ik ook niet liever met jou alleen was, zoals de eerste jaren na vaders dood? Kijk, Ben, je bent nu oud genoeg om te begrijpen, dat vaders dood ook geldelijke moeilijkheden voor mij meebracht. Ik moest wel iemand in huis nemen.”

„Dan kunnen we toch wel een aardige jongen uitzoeken?” pruttelde Ben.

„Het is misschien nodig, dat ik je wat meer van Lex vertel. Je weet, dat de ouders van hem eigenlijk oorlogsslachtoffers zijn.”

„Net als vader?” vroeg Ben.

„Er is verschil, jongen. Vader viel tijdens de oorlog bij het verzet. De ouders van Lex overleefden het Indische kampeven, maar ze stierven daarna van uitputting. Lex, die zijn kinderjaren in zo'n kamp had door-

gebracht, kwam als een verwilderd weesje naar Holland. De oom, naar wie hij eens in de drie maanden toe gaat, is zijn enige bloedverwant.”

„Laat die hem dan ook in huis nemen,” vond Ben.

„Dat is nu juist de kwestie, jongen. Die oom is een nare, vrekkege, gierige man, die het een vervelende last vindt voor de jongen te zorgen. Eigenlijk staat Lex alleen op de wereld.”

Ben zweeg en verkrumelde verlegen wat brood tussen zijn vingers. „Ja, als de jongens dit allemaal wisten,” zei hij dan zacht.

„De jongens behoeven dat niet te weten, Ben,” zei moeder hartelijk. „Als wij het maar weten, dan hebben we wat meer geduld met onze huisgenoot, hè?”

„Moet ik dan tegen de jongens zeggen, dat ik vanmiddag niet meega?” vroeg Ben bedrukt.

„Welneen. Als je Lex even begroet bij zijn aankomst, kun je wel doen wat je wilt. Lex moet toch eerst naar huis komen om wat te eten. Amsterdam is niet naast de deur.”

Bens gezicht klarde op. 't Was niet zoveel wat moeder vroeg en als je alles wist, ja, dan moest je wel aardig tegenover Lex zijn.

„Ik heb ú, hè, moeder? Ik ben niet alleen.”

Ben verstikte zijn moeder haast in een omhelzing en mevrouw Hardeman keek hem lachend na. Zo'n jongen toch!

Hoe laat zou het zijn? Coen boog zich uit het raam van zijn kamertje om op de stationsklok te kijken. Bij drieën! De jongens zouden zo wel komen opdagen. Hij zou maar niet meer aan zijn huiswerk beginnen.

...„Ferre jongens, stoere knapen...!”

Ha, daar hoorde hij het deuntje, waarmee hij en zijn vrienden elkaar altijd floten. In een oogwenk was hij beneden.

„Hallo, zijn jullie daar? Hebben jullie Ben niet meegebracht?”

„Ben zou toch op eigen gelegenheid hierheen komen?” zei Aart. „Hij zal zo wel arriveren. Is de hond al bij jullie boven gebracht?”

„Vader heeft haar juist getransporteerd,” antwoordde Coen. „'t Viel anders heus niet mee, hoor. Loop maar even mee de trap op.”

Op de gang, juist voor de deur van Coens kamertje, vonden ze de hondenfamilie. De hond gromde niet meer.

„Zij begrijpt zeker nu wel, dat we haar geen kwaad willen doen,” veronderstelde Aart.

De jongens streelden om beurten de hond. Coen opende de deur van zijn kamertje.

„We kunnen net zo goed hier even wachten,” zei hij. „Ben weet toch wel, waar hij ons zoeken moet, als hij ons beneden niet vindt.”

Op hun knieën lagen Aart en Theo in de brede vensterbank, keken naar de heen en weer rangerende treinen.

„Hè, Coen, wat woon je hier toch leuk. Je hebt altijd wat te zien en je kan van je bed 's morgens zo de trein instappen.”

„Ja,” lachte Coen. „Maar er zijn ook wel nadelen verbonden aan ons huis, hoor! Als je wilt studeren, mag je alle ramen wel sluiten, anders worden je gedachten ieder ogenblik afgeleid en . . .”

Aart was opgestaan en Theo schaterde van de lach.

„Aart, je hele broek is roetzwart.”

„Zie je, dat wilde ik ook nog zeggen. Maar Aarts zitvlak bewijst het al. Je kunt hier 't roet soms scheppen en alles wat buiten de ramen uitsteekt, is inktzwart.”

Theo probeerde Aarts broek wat af te slaan.

Coen riep: „Neen maar zeg, daar staan Ben en Lex voor het station. Is die vervelende kwast al terug? Hij zal toch niet met ons mee willen gaan?”

„Natuurlijk niet,” zei Aart. „Hij is toch naar zijn oom geweest. Hij komt zeker net aan met de trein. Ben zal hem heus wel weten kwijt te raken.”

Ondertussen was Ben tot aan de uitgang gedrenteld. Hij had aan moeders verzoek voldaan en had de huisgenoot afgehaald. Maar moest hij hem nu zo laten gaan?

Wacht, er was toch iets leuks dat hij hem kon laten zien? Toen ze de controle al door waren, trok hij Lex bij de mouw.

„Joh, wil je eens wat zien? In de loods zijn jonge hondjes.”

De beambte liet de bekenden vrij rondlopen, maar toen hij hoorde, dat Ben de hondemand zocht, zei hij: „De chef heeft het moedertje al naar boven gebracht. Hij had rust noch duur meer, nadat die jongedame daar gearriveerd was.”

Hij wees in de richting van een mand, waarin een fijne, grijze Angorapoes klaaglijk miauwde.

Ben stak zijn vinger even door een opening van de mand en probeerde de poes te aaien, maar het dier blies en trok zich terug.

De beambte kwam naast hem staan. Hij schoof zijn pet wat naar achteren en krabde zich op het hoofd.

„Dat poesje is heel wat waard. Ze is bestemd voor die rijke dame, die tegenover het station woont. Zij moet maar gauw bezorgd worden.”

„Nou, Lex, je vindt de weg wel, hè? Daar heb je de jongens.”

Voldaan over de tien minuten vriendelijkheid tegenover Lex, haastte Ben zich naar de vriendjes, die ongeduldig op hem wachtten.

„Zeg, kom je nog? Wat moest je zo lang bij die vervelende snijboon doen?”

„Lex kwam toch aan met de trein.”

„Wat een innigheid tussen jou en Lex opeens,” spotte Coen.

Ben antwoordde niet. Ze moesten maar denken, wat ze wilden.

„Laten we er nu op uittrekken, lui,” stelde Aart voor. „Hebben jullie je zwembroeken bij je?”

„Natuurlijk, wie gaat er op zo'n dag op stap zonder zwembroek,” zei Theo.

Zo trokken ze er met hun vieren op uit om een hele middag te genieten van zon, water en wind.

Hoofdstuk 3

LEX SPEELT VOOR VAN GEND & LOOS

Lex verveelde zich. Hij was naar huis geweest, had wat gegeten en een praatje gemaakt met mevrouw Hardeman en was toen weer teruggeslenterd naar het station.

De controleur liet hem passeren zonder perronkaartje. Hij hoorde immers bij Ben, het vriendje van Coen. En bovendien had hij een schoolabonnement.

Lex las de reclamebiljetten, klom eens op de automatische weegschaal die op het perron stond, wierp een dubbeltje in de automaat met verrassingen en haalde er met een teleurgesteld gezicht een paar veters uit.

Wacht, hij zou nog eens in de bagageloods gaan kijken.

„Zo, Lex, is Coen er niet?”

„Ik wacht tot de jongens terugkomen, mijnheer.”

„Nergens aankomen, hoor kerel,” waarschuwde mijnheer De Ronde nog eens.

Lex dwaalde door de ruime loods. Hij zag kippen en duiven en dan hoorde hij miauwen. Ha, dat onverwachte geluid had die poes gemaakt. Geen wonder dat het dier protesteerde tegen zijn gevangenschap. Het mandje was erg klein. Wacht, hij zou boven wat drinken halen.

Lex trok aan de bel van het chefshuis en kreeg van Metha een schoteltje melk. 't Was helemaal zo iets bijzonders niet, dat er eten of drinken werd gehaald voor de dieren, die verzonden werden, dus ze gaf het zonder verder te vragen.

Voetje voor voetje ging Lex naar de bagageloods terug. Hè, hoe moest hij die poes nu laten drinken? Zou hij haar er even uithalen? Och, er was helemaal geen gevaar bij, want de kat zou natuurlijk direct van de melk gaan likken en dan zou hij wel zorgen, dat ze niet wegliep.

Een mooie poes was het. Geen wonder dat ze veel waard was.

„Ziezo, poesejuffrouw, kom er maar eens even uit.”

Wip! Met een sprong was de kat eruit, maar ze bekommerde zich helemaal niet om de melk. Ze verborg zich in één der hoeken van de loods achter de manden met kippen, die luid kakelend protesteerden.

Het zweet brak Lex uit van angst. Hij wilde het dier terugroepen en pro-

beerde alle poesenamen, die hij kende: „Moortje, kom maar.... Miesje.... Minetje....”

De kat stoorde zich niet aan zijn geroep, blies vervaarlijk tegen hem en zette haar ruige staart nog dikker op.

Lex begon weer te roepen en te dreigen. Niets hielp. De poes waagde nog een sprong en was nu buiten het bagagelokaal. In een wip was zij het stille stationspleintje overgestoken en verdween in één der omliggende tuinen.

Het huilen stond Lex nader dan het lachen. Hij pakte het schoteltje en gooide de melk weg. Daar kwam één der stationsbeambten binnenlopen.

„Zo, Lex,” zei hij, „zoek je Coen en zijn vrienden soms?”

Hij wachtte niet op antwoord, maar bleef even staan bij de kippen, die nog druk nakakelden over het poesebezoek.

„Wat een levenmakers, hè?” zei hij lachend.

Lex hoorde ternauwernood wat de man zei. Ieder ogenblik kon hij de lege mand ontdekken en wat dan?

Toen hij eindelijk weer alleen was, liep Lex vlug het station uit. Misschien zouden ze het weglopen van de poes niet zo gauw bemerken. In ieder geval wisten ze niet, dat hij de mand geopend had.

Toen hij buiten het station kwam, kreeg hij een idee. De stationsbeambte had verteld aan wie de poes behoorde en het dier was veel waard. Als hij die Angorakat te pakken kon krijgen, kon hij hem zelf brengen en dan zat er ook een beloning voor hem aan.

Zonder over de gevolgen van zijn daad na te denken, liep hij in de richting van de tuin, waarin hij het dier had zien verdwijnen. Een klaaglijk miauwen wees hem de weg. Lex wist de poes zo in het nauw te drijven, dat zij niet meer weg kon. Maar erg gemakkelijk liet mevrouw Poes zich niet vangen. Ze beet en krabde en toen Lex op de stoep van de villa stond waar het dier thuishoorde, liep het bloed hem over de handen.

Lex was eigenlijk bang voor het woedende dier, maar de gedachte aan de beloning gaf hem wat moed.

En hij kreeg een beloning. De oude meid, die met grote, verwonderde ogen naar het vreemde bezoek keek, ging mevrouw halen en deze vroeg, of de jongheer haar even wilde volgen naar de serre, waar al een prachtig cretonnen mandje voor het poesebeest klaar stond.

Ze liet Lex de handen wassen en gaf hem een gulden beloning en toen hij uit het gezicht verdwenen was, vroeg ze zich pas af, hoe het kwam,

dat zij de poes, die met de trein verzonden was, zo maar thuis bezorgd kreeg door een jongeheer, die er helemaal niet uitzag als een loopjongen. En dan zo zonder mandje of iets.

Ja, dat leek haar vreemd. Dat was heel vreemd. Mevrouw nam zich voor het station op te bellen, maar ze vergat het weer. Ze had het ook zo druk met Minetje, de Angorapoes.

Lex ging naar een winkel en haalde een doos sigaretten. Die had hij eventjes gemakkelijk verdiend! En hij vond dat hij eigenlijk niets kwaads had gedaan. De poes was bezorgd waar ze thuishoorde. Hij vond dat hij niemand te kort gedaan had.

Op het station merkten ze misschien niet eens, dat de kat weg was. Hij had de mand goed achteraf gezet.

Lex vond zichzelf een handige, knappe jongen.

„Wat zucht je, man? Heb je zorgen?”

Mijnheer De Ronde keek op van zijn schrijfbureau, nam de kop thee aan, die zijn vrouw hem bracht en glimlachte.

„Of ik zorgen heb? Ja, maar 't zijn zulke vreemde zorgen. Ze lijken meer op de moeilijkheden van een directeur van de dierentuin, dan van een stationschef.”

„Je spreekt in raadselen,” lachte mevrouw.

„'t Gaat in de eerste plaats om Teddy. Sedert de geboorte van de hondjes correspondeer ik nu al met afzender en geadresseerde. De laatste zegt dat hij alléén de grote hond gekocht heeft en wil de kleine hondjes er niet bij accepteren. En de afzender wil de hondbaby'tjes ook niet hebben. Ik denk, dat de heren wel gewilliger zouden zijn, als de hondjes van een mooi en duur ras waren.”

„Och, maar 't zijn toch schatten van beesten,” zei mevrouw.

„Ja, ik zal nu maar schrijven, dat ik de hond verplegen zal tot de jongen van hun moeder af kunnen en dan zal ik maar tehuizen zien te vinden voor de hondjes.”

Metha stond op, ging naar haar vader toe en streek met haar hand door vaders borstelige kuif.

„Natuurlijk nemen we zelf ook een hondje. Nee hoor, dat zijn geen echte zorgen, vader.”

Mijnheer De Ronde schudde het hoofd.

„Er is nog een ander probleem,” zei hij. „Er is een poes verdwenen uit de

vrachtgoederenloods. De mand is er wel, maar de kat is verdwenen. Er moet iemand zijn geweest, die het dier vrijgelaten heeft. Ben jij niet beneden geweest, Metha?"

„Vanmiddag was het dier er nog,” vertelde Metha, „want toen heeft Lex – dat is die jongen die bij Ben in huis is – een schoteltje melk gevraagd.” Voor de chef verder kon vragen, rinkelde de telefoon. Toen mijnheer De Ronde terugkwam, zei hij: „Nu wordt de zaak nog raadselachtiger. De poes is bezorgd bij de belanghebbende. En dat nog wel zonder mand.”

„Zou die jongen, die Lex, daar niet meer van weten?” vroeg mevrouw.

„In ieder geval moet deze zaak tot een goede oplossing gebracht worden.”

„Ik moet nog even uit, vader. Zal ik even langs het huis van Ben fietsen en vragen, of Lex hier komt?”

De stationschef knikte. Misschien was het beter dit varkentje maar meteen te wassen.

Lex schrok wel even toen hij de boodschap kreeg, maar hij herinnerde zich, dat hij een nieuw spoorabonnement besteld had. Coens vader wilde het hem zeker geven.

Lustig fluitend trok hij aan de bel van het stationshuis. De chef was alleen in de kamer, toen Lex binnenkwam. Naast zijn bureau stond de poesemand.

„Lex,” begon mijnheer De Ronde, „kijk jij eens goed naar deze mand en vertel me eens, of je weet hoe die geopend wordt.”

De jongen verbleekte en vergat in zijn schrik zijn toegetakelde handen. Hij speelde nerveus met de ritssluiting van zijn blouse en dat werd zijn ongeluk, want Coens vader begreep onmiddellijk waar die krabbels vandaan kwamen.

„De . . . de . . . poes . . . ik heb de poes weggebracht, mijnheer.”

„Vertel me nu eens rustig wat er vanmiddag gebeurd is, jongen.”

Lex fantaseerde er lustig op los. Hij vertelde, dat hij meelij met de poes had gehad en op de label had gezien, dat het huis waar het dier bezorgd moest worden vlakbij was.

Mijnheer De Ronde, die heel wat mensenkennis had, keek naar de bruine nicotine-vingers van de jongen en vroeg: „Was mevrouw niet erg dankbaar, dat ze haar poes kreeg?”

Lex knikte zwijgend.

„Ik bedoel of zij je geen beloning gaf.”

Lex voelde zich wat onzeker en keek naar de grond.

„Om de beloning deed ik het niet, mijnheer.”

„Kreeg je dus niets?”

„Die mevrouw gaf me een gulden.”

„En wat deed je met die gulden?”

Lex schouderchokte en trachtte onverschillig te kijken, maar onder de doordringende ogen van de stationschef vond hij zijn brutale houding niet terug.

Zonder een spoor van boosheid zei Coens vader: „Kijk eens hier, Lex, jij en de andere vrienden van Coen hebben hier altijd vrij mogen rondlopen, omdat ik erop vertrouwd, dat jullie je zoudt gedragen zoals het behoort. Jij hebt dat vertrouwen beschaamd, dus jou ontzeg ik het recht nog één stap in het stationsgebouw of op de terreinen te zetten, als je er niet moet zijn.

En dan heb ik je nog iets te zeggen. Misschien heb je niet zo erg nagedacht bij wat je deed, maar je hebt je aan diefstal schuldig gemaakt. Je hebt de poes weggenomen. Ik breng je dit onder 't oog, omdat je misschien een volgende keer weer even ondoordacht zou handelen. Geef je zelf rekenschap van je daden.”

Lex keerde zich om, mompelde wat verontschuldigen, maar buiten het station vond hij zijn brutale houding weer terug. Toen hij thuiskwam, zocht hij Ben op, die in zijn kamertje zat te werken.

„Hallo, Lex, moest je bij de chef komen? Ging het over je abonnement?”

Lex snoof verachtelijk.

„'t Was niet over dat abonnement, 't ging over een poes, die ik vanmiddag even weggebracht heb. 't Beest miauwde zo en ik wist waar ze heen moest. Ze nemen in dat stationshuis alles zo zwaar op. Ik mag niet meer in 't station komen, als ik niet met de trein meega. Nu ja, mij een zorg. Ik heb mijn eigen vrienden wel.”

Hij verdween weer zonder dat Ben een woord had kunnen zeggen.

Geschrokken ging Ben naar moeder en vertelde haar wat hij van 't geval wist. Mevrouw Hardeman voelde zich verplicht de volgende morgen nog even naar Coens vader te gaan om te vragen, hoe alles zich had toege- dragen.

Geschrokken luisterde zij naar het verslag en vertelde op haar beurt nu ook aan Coens vader, hoe moeilijk de jeugd van Lex was geweest. De chef knikte haar toe.

„De jongen heeft het niet gemakkelijk gehad, mevrouw en het is geen

wonder, dat hij wat losgeslagen is. Als u 't prettig vindt, zal ik een oogje in 't zeil houden en als er moeilijkheden zijn, ben ik gaarne bereid u met raad en daad bij te staan.”

Mevrouw Hardeman repte tegen Lex met geen woord over haar bezoek, maar ook niet tegen Ben. De jongens moesten dan maar denken, dat ze verder niets van de zaak afwist.

Maar vanaf die dag begon Bens moeder nauwkeurig op Lex te letten.

Hoofdstuk 4

BEN KRIJGT EEN INDIANENBRIEF EN DOET EEN ONTDEKKING

Hu, wat een regen en dat op woensdagmiddag.

Ben stond voor het raam, keek mistroostig naar buiten, waar het water uit de goten gutste.

Hé, daar hield een wagen van Van Gend & Loos voor hun deur stil. Zou er een pakje bezorgd worden? Zeker voor Lex. Neen, hij zag hoe de besteller een brief in de bus duwde. Zou het soms een boodschap van Coen zijn? Hij had wel eens meer op deze manier een brief van zijn vriendje gekregen.

Ben holde naar beneden. Zie je wel, op de blauwe enveloppe stond met grote letters: Aan mijn blanke broeder Ben.

Lachend brak hij de brief open en las: „Zit ook mijn blanke broeder met mistroostige blikken naar het water te kijken, dat de wegen onbegaanbaar maakt, die onze wigwams verbinden? Ik lig uitgestrekt op de houten velden, die de blanke broeders zolders noemen en hunker naar het gezelschap van mijn dappere bondgenoten. Naast me liggen de werpstukken gereed, waarmee we in een edele kamp zouden kunnen wedijveren om eer en roem te behalen. Wat belet mijn blanke broertje zich in ondoordringbare klederen te hullen en op het oorlogspad te gaan? Vreest hij als de lafaards, dat zijn voeten overspoeld zullen worden door het hemelwater? Hui!

Uw rode broeder Coen.

P.S. Zeg, breng Theo en Aart mee.”

Ben lachte, dat hij schudde om het koddige briefje met de nuchtere woorden aan 't eind en stond op om zijn loden regenjas aan te trekken.

„Wilde je nog uitgaan, Ben?” vroeg mevrouw Hardeman. „'t Is zo erg nat.”

„Ik heb een briefje van Coen gekregen, moeder, of ik met Aart en Theo bij hem op zolder wil komen spelen.”

„Vooruit dan maar,” lachte moeder. „Van een beetje regen zul je ook niet smelten, hè? Stap maar vlug door.”

Aart en Theo waren direct bereid mee te gaan en nog geen kwartier later bonkten ze de ruwe zoldertrappen van Coens huis op.

De zolder, die zich boven het gehele station uitstrekte, was in niets te vergelijken met de zolders, die de andere jongens in hun eigen huizen hadden. Het was een uitgestrektheid, die bijna niet te overzien was. Grote balken doorkruisten de ruimte en met zijn onverwachte hoeken en gaten was het een ideaal oord om verstoppertje te spelen. Bij regendagen trokken de jongens dan ook meestal – ook zonder een uitnodiging – wel naar Coen. Ze konden hier stoeien en ravotten zo hard ze wilden.

„Hallo, jongens,” begroette Coen zijn vrienden. „Hebben jullie aan mijn smeekbede gehoor gegeven?”

„We hebben onze wigwams verlaten en hebben de natte plaatsen doorwaad om op uw jachtvelden te verschijnen,” zei Theo lachend.

„Zeg, wat bedoelde je met die werpstukken, die klaar lagen om eer en roem te behalen?” vroeg Aart. „O, ik zie het al, je sjoelbak staat naast je.”

„Hè bah,” zuchtte Theo, „ik heb al de hele middag spelletjes met mijn broertjes zitten doen. Ik voel veel meer voor iets, waarbij we een beetje kunnen ravotten.”

„Verstoppertje dan?” vroeg Coen, de sjoelbak overeind hijsend.

„Hè ja,” zei Aart, „daar heb ik ook meer zin in dan in dat gooien.”

„Vooruit dan maar,” zei Coen, „dan eerst maar aftellen wie zoeken moet. Maar denk eraan, niet naar beneden gaan, hoor.”

Aart was degene, die de anderen zou moeten zien te vinden. Met zijn gezicht in zijn arm verborgen begon hij langzaam te tellen: „Eén – twee...” Coen, Theo en Ben slopen in verschillende richtingen over de zolder. Coen kende alle schuilhoekjes het beste. Hij kroop naar een hele berg oude reglementen en begroef zich er gewoon onder.

„Ziezo,” grinnikte hij bij zichzelf, „laat ze mij maar eens ontdekken in die papierberg.”

Theo vond een schuilplaats in een geweldige pakkist. Krak, krak, zei het, terwijl hij neerhurkte. Hij trok het deksel over zich heen en lachte: „Kraak maar, kistje, je zal mij tot schuilplaats dienen en het zal lang duren eer Aart me hier vindt.”

Ben dwaalde over de zolder zonder een schuilplaats te kunnen vinden.

„Vierenzeventig... vijfenzeventig,” klonk het achter hem.

Hè, hij werd er zenuwachtig van. Wacht eens, als hij eens in die balken klom? Dat leek een klein apart afdakje op die zolder. Hij hees zich op. Wat rook het hier muf. Wat hing daar aan die spijker? 't Leken wel be-

schimmelde leren fietstassen. Hij betastte ze, maar kroop doodstil in elkander.

„Honderd!” had Aart als waarschuwing voor de anderen gegild.

Kijk, daar liep hij al over de zolder te zoeken. Hij kwam vlak langs de kist, waar Theo in zat. Ja, kijk nou, daar liet die domoor het deksel bewegen.

„Buut,” gilde Aart, terwijl hij Theo aan zijn oren trok.

De verstoppeling, die een minuut of wat in een erg ongemakkelijke houding gezeten had, vloog overeind.

Krak, zei het weer. Aart vergat van schrik terug te lopen naar de buutpost.

„O joh,” zei hij, „er zitten me toch twee scheuren in je broek, geweldig.” Theo schrok nu ook, probeerde al rekkend zich van achter te bekijken.

„Is 't erg?” vroeg hij.

„Je hebt alleen nog maar twee broekhelften aan, joh,” lachte Aart.

„Ik dacht dat 't de kist was, die zo kraakte,” zuchtte Theo. „Wat moet ik nu beginnen?”

„Laten we maar naar beneden gaan, dan kan Coens moeder je misschien helpen,” zei Aart.

Ze daalden de trap af. Coens hoofd kwam boven de papierberg uitkijken.

„Hei, Ben,” riep hij, „waar zit jij? Hoe vind je die Aart nou? Die vergeet van schrik ons op te zoeken. Zullen we ook maar naar beneden gaan?”

„Ssst,” riep Ben met gedempte stem terug. „Hij komt natuurlijk dadelijk terug om ons te zoeken.”

Vijf minuten verliepen, tien minuten gingen voorbij, maar de zoeker kwam niet meer opdagen. Coen kroop nu uit zijn schuilhoek.

„Waar zit jij, Ben?” riep hij. „O, op dat vlierinkje? Wacht even, dan kom ik bij je.”

Hij hees zich naar boven, zette zich naast Ben neer.

„Wat ruikt dat hier muf. O ja, daar hangt een stel oude zadeltassen. Ik begrijp niet, dat vader die niet weggooit.”

„Weggooien?” vroeg Ben verontwaardigd. „Joh, er kunnen fijne fietstassen van gemaakt worden. Ik dacht eerst, dat ze daarvoor gediend hadden. Als je de riemen er uithaalt en je maakt er kleine gaatjes in . . .”

Coen haalde zijn neus op. „Ze zijn zo beschimmeld.”

„Die schimmel zou er wel af te krijgen zijn met terpentijn of zo,” zei Ben. „Hoe komen die tassen hier eigenlijk?”

„Tja, in de oorlog hebben erg veel onderduikers hier een onderdak gevonden. Er was toen ook een geheime schuilplaats. Die rommel is achtergelaten. Het zal wel waardeloos zijn. Zal ik aan vader vragen, of we er ieder één hebben mogen? Er zijn er precies vier.”

„Ha, Ben... Coen, ik heb je gevonden, kom er maar gauw af. Jullie zitten boven op die balken.”

Coen keek met een kwasi verontwaardigd gezicht naar Aart.

„Nee, nou zal 't helemaal mooi worden. Dat verdwijnt zo maar voor een minuut of twintig van zijn post en nu gaat hij door met zoeken, of er geen vuiltje aan de lucht is. Hier, pak deze tassen eens aan.”

Aart greep de beschimmelde boel, veegde toen met een vies gezicht zijn handen af aan zijn broekspijpen.

„Bah, wat een vieze rommel,” zei hij. „Wat willen jullie daarmee?”

„Daar gaan we fijne fietstassen van maken,” gnuifde Coen. „Kom maar eens mee naar buiten.”

In gezelschap van Theo, wiens broek door mevrouw De Ronde zo goed en zo kwaad als het ging gerepareerd was, gingen ze naar het station om Coens vader te zoeken.

„Zo, jongens,” begroette de stationschef hen, „dat zal wel niet meevallen voor jullie, hè, zo'n middag in huis te moeten zoekbrengen. Maar 'k geloof heus, dat de lucht wat breekt. Misschien is 't over een kwartiertje droog. Wat heb je daar, Coen?”

Deze hield de gevonden tassen voor mijnheer De Ronde in de hoogte.

„Mogen we hier ieder één van hebben, vader?”

„Moet je dat aan mij vragen?” lachte de chef. „O, 'k zie het al, het zijn die tassen van zolder, hè? Ja hoor, houd die maar om mee te spelen. Het moeten zeker Indianen-tassen worden of zo iets?”

„U weet er niets van, hoor vader,” plaagde Coen. „Het worden fijne fietstassen, wacht u maar eens af.”

De jongens babbelden nog wat met het stationspersoneel. Telkens liepen ze even buiten de perron-overkapping in de hoop, dat het droog was geworden. En het wèrd droog. Maar toen liep het tegen etenstijd.

„In elk geval komen we nu droog over,” vond Ben. „'t Is maar goed, dat de regen ophoudt, want er zal wel geen karretje van Van Gend & Loos voor me klaar staan.”

„Nee, dat denk ik ook niet,” lachte Coen. „Rijd maar op je benenwagen naar huis.”

Hoofdstuk 5

BEN DOET EEN VONDST. COENS VERJAARSCADEAU

„Wat heb je daar?”

Lex, met de handen in zijn zakken, leunde tegen de keukentafel, waarop de oude tas lag, die door Ben gereinigd werd met terpentijn.

„Een toffe tas, hè?” zei Ben. „’t Is een oude zadeltas. We hebben er zo vier gevonden op de zolder bij Coen.”

„Mag je tegenwoordig houden, wat je vindt?” zei Lex hatelijk.

„Och joh, natuurlijk heb ik hem gekregen. Coens vader zei, dat we er ieder één mochten hebben.”

Lex nam de tas op, betastte de binnenvoering.

„Waar zou die voor gebruikt zijn?” — Hij hield op. — „Joh, hier zit iets hards . . . een ring. ’t Lijkt wel een zegelring en een stuk papier.”

Ben stak de hand uit.

„Geef eens hier. Is ’t werkelijk een ring?”

Samen bekeken de jongens de zegelring. Ben greep naar het reepje papier. Het schrift was door het vocht onleesbaar geworden. Het papier was bedekt met schimmel en zwarte plekken. Alleen de handtekening was nog leesbaar. Er stond: . . . „je eigen moedertje.”

„Jammer, dat moeder niet thuis is, dan kon ze zien wat we gevonden hebben, eer ik naar Coens vader toe ga.”

Lex sprong op. „Ben je mal, joh. Wie weet er wat af van die ring? ’t Is immers jaren geleden, dat die achtergelaten werd. Oud goud is heus wel wat waard. Ik durf er wel mee naar een goudsmid te gaan.”

„Wat haal je in je hoofd?” zei Ben nijdig. „Die ring gaat terug naar Coens vader. Wie gevonden voorwerpen houdt zonder te trachten de eigenaar te vinden, is een dief.”

Lex draaide zich om en trok de deur met een slag dicht.

„Bonjour, heilig boontje. ’t Ruikt me hier te zoet.”

Even later keek het vriendelijke gezicht van mevrouw Hardeman om het hoekje.

„Ik ben weer terug, hoor jongen. Wat kijk je ernstig. Is er iets?”

Ben liet zijn moeder de ring zien en het briefje. De ring borg mevrouw Hardeman in een nieuwe enveloppe.

„Zal ik hem nog even wegbrengen, moeder?”

„Nee, jongen, daar is 't nu te laat voor. We willen hopen, dat er morgen weer een dag komt.”

„Wat zullen de jongens opkijken,” gnuifde Ben. „Ik wed, dat ze hun eigen tassen ook gaan napluizen.”

Het duurde niet lang, of Ben moest naar bed. Geruime tijd lag hij wakker, peinzend over zijn vondst. En toen hij in slaap viel, droomde hij van huzaren, die door het stadje reden en als Sinterklaas met ringen om zich heen strooiden. Lex ving ze op en riep: „Ik weet wel, waar ik ze verkopen kan . . .”

Lachend keek Ben de volgende morgen naar de enveloppe, die op zijn nachtkastje lag. Dat zo'n klein ding nou zo je hele nachtrust op stelten kon zetten.

Die morgen bracht Ben de gevonden voorwerpen naar de chef en deze bekeek aandachtig het briefje.

„Ik zal alle mensen aanschrijven, die langdurig op zolder gebivakkeerd hebben,” zei hij. „Ik wed, dat we de eigenaar ontdekken, Ben en dan ben jij de eerlijke vinder. Maak nu, dat je in de trein komt, want ik laat hem vertrekken.”

Ben sprong de coupé in en gedurende de reis spraken de jongens alleen maar over de ring en de brief. Zou de eigenaar ontdekt worden?

„Boem, we zijn weer in Woudlo.”

De spoorstudentjes hadden de deur al open voor de trein stilstond en in een wip waren ze de wagen uit.

Coens vader zag het, kwam op hen toedrentelen.

„Jongens, voorzichtig aan, hoor. De deur nooit openen, voor de trein stilstaat. Dat geldt voor jullie net zo goed, al zit je iedere dag in de trein.”

„Vader, krijgen de jongens nu hun cadeautjes?” vroeg Coen.

„Onze cadeautjes?” vroeg Theo verwonderd. „Wij zijn toch niet jarig. Jij bent dat toch alleen maar.”

„Ja en toch krijgen jullie een cadeautje, tenminste als je het hebben wilt,” zei mijnheer De Ronde. „Loop maar even mee naar boven.”

Achter de chef aan klommen de jongens de trap op.

„Och, de hondjes! Wat zijn ze gegroeid. Maar waar is de oude hond nu?”

„Ja, dat is 't nu juist, jongens,” zei de chef. „De moeder is vanmorgen eindelijk naar de plaats van bestemming vertrokken en nu zit ik echt een

beetje met die jonge honden in mijn maag. En daarom wilde ik jullie ieder zo'n beestje meegeven."

„O mijnheer . . ."

„Ik die wit met zwarte!"

„Nee, laten we erom loten."

„Ik weet wat," zei Metha, die er ook bij was komen staan. „Ik keer me om en vader wijst een hondje aan en dan noem ik zonder dat ik iets kan zien een van jullie namen."

„Ja, dat is eerlijk," riep Theo. „Keer je om, Metha."

Coens zusje ging voor het raam staan.

„Voor wie is dat hondje?" vroeg Coen in spanning. Och, hij zou dit mol-
lige beetje toch zo graag hier houden.

„Daaag . . . daaaag!" Metha hing uit het raam en wuifde met allebei de
handen naar iemand, die ze in de verte zag.

„Hè toe nou, Meet," jachtte Coen ongeduldig.

„Ja, mannetje, heb maar geduld. Nou, omdat jij zo ongeduldig bent, mag
jij dat hebben."

„O fijn, precies het hondje, dat ik graag wou hebben," juichte haar broer.
Ademloos wachtten de andere jongens welke hondjes zij mee zouden krij-
gen. Ben zag zich de lelijkste toegewezen.

„Niets erg, hoor," zei hij, „'t is ook juist de enige goeie sul, die erbij is
en dan kan hij 't beste opschieten met onze poes."

Met de hondjes in de armen stapten de jongens huiswaarts.

„Op tijd zijn vanmiddag, hoor lui!" riep Coen hen na. „Vanmiddag mo-
gen jullie mijn verjaarscadeaus zien. Er is eigenlijk een cadeau voor jullie
ook. Reuzefijn."

„Wat zou het toch kunnen zijn?" giste Theo, die erg veel moeite had om
het kleine hondje onder zijn arm rustig te houden.

„Let maar op je hond, dat verjaarscadeau zien we vanmiddag wel," lachte
Ben.

Dicht bij huis begon Theo langzamer te lopen.

„Zeg, stel je voor, dat ik Nero niet mag houden van moeder."

„Nero? Wie is Nero?" vroeg Ben.

„Zo noem ik hèm," zei Theo, op zijn hondje wijzend.

Ben moest zo lachen om die keizerlijke naam, dat zijn hondje kans kreeg
om weg te glijpen. Hij rende op zijn korte pootjes met een holletje weg.

„Houd de dief . . . houd de dief," lachten Theo en Aart.

„Ja, die kunnen makkelijk lachen,” hijgde Ben, achter het mollige hoopje aan rennend. „Ik wilde dat ik hem maar vast terug had.”

Gelukkig ving een jongen het diertje op en bracht het aan de eigenaar terug.

Theo's zorg was niet helemaal voorbarig geweest. Zijn moeder trok eerst geen erg vriendelijk gezicht. Met zo'n jong dier kon je nog zoveel last hebben.

„Als hij iets stuk bijt, zal ik het uit mijn spaarpot betalen,” beloofde Theo. „Kijk eens aan,” lachte zijn moeder. En als moeders lachen, dan is 't pleit al half gewonnen.

Zoals het bij Theo was gegaan, ging het ook bij Aart en Ben. Eerst wel een beetje bezorgde gezichten van de moeders, maar als de ruige beertjes dan stoeiden en ravotten over de grond, móesten ze ervan houden en zagen ze de last over het hoofd.

Met glundere gezichten kwamen de jongens 's middags aan bij het huis van Coen.

„Hè, ik kon haast niet weggkomen,” begon Ben. „'k Had best een hele middag met Polleke willen spelen.”

„Noem jij je hond Polleke? Ik noem de mijne Donald,” zei Aart.

„Dus Nero, Donald en Polleke,” zei Theo. „'t Zal mij benieuwen, hoe Coen de zijne genoemd heeft.”

„Dat kun je nooit raden,” riep de jarige, die de vraag gehoord had. „De mijne krijgt een heel erg toepasselijke naam. Hij heet „Tjoeke,” lachte hij. „Metha heeft die naam verzonnen.”

„Tjoeke? Is dat een Indische naam?” vroeg Aart onnozel.

„Och, domoor,” zei Ben. „Coen zei, dat de naam toepasselijk was, dus 't betekent natuurlijk de afkorting van tjoeke-tjoeke.”

„Ja, 't geluid dat de locomotief maakt,” glunderde Coen. „En kom nu mee naar boven, dan krijgen jullie eerst wat lekkers voor we mijn verjaarscadeau gaan bekijken.”

„Gaan bekijken? Is het dan niet bij jou hier in huis?”

„Nee hoor, 't zou er ook niet in kunnen,” lachte Coen, die de nieuwsgierigheid van zijn vriendjes erg leuk vond.

Metha bediende de jongens, voorzag ze van limonade en gebakjes. Midden in de smulpartij kwam Coens vader binnen. Hij hield een geopend couvert in de hand.

„Ha, jongelui, het treft, dat ik jullie allemaal bij elkaar vind. Ik heb een tijding ontvangen, waarmee jullie wel erg blij zult zijn.”

Hij wendde zich tot Ben. „In 't bijzonder betreft die jou, Ben. Je weet nog wel, dat ik informaties heb ingewonnen naar de eigenaar van die ring en die brief, hè? Ik heb de eigenaar ontdekt. Lees maar eens.”

Op het couvert stond gedrukt: „Van Staverens Machinefabriek – Amsterdam”. Dan volgde een reeks nummers van telefoonlijnen, waar je van omviel.

„Kolossaal,” zei Ben, „en zijn tas was zo beschimmeld.”

De jongens lachten om die nuchtere opmerking van Ben.

Mijnheer De Ronde boog zich over de schouder van de jongen en zei: „De brief is wat lang om hem helemaal te lezen. Mijnheer Van Staveren vertelt hoe blij hij is, dat hij de ring teruggekregen heeft. Je mag de brief wel mee naar huis nemen, jongen, dan kun je hem op je gemak lezen. Lees het slot nu even hardop voor.”

Ben nam heel gewichtig een slokje limonade, schraapte z'n keel en begon: ... „begrijpt niet, wat die ring en die brief voor mij betekenen. Ze waren mij toegezonden door mijn lieve moeder, die nu al lang overleden is. Als ik ooit in Woudlo kom – en dat behoort heus niet tot de onmogelijkheden – wil ik de vinder persoonlijk bedanken. Nou, en dan volgt de ondertekening,” zei Ben opkijkend.

„Dus Ben, je weet wat je te wachten staat, hè?” zei mijnheer De Ronde. „Als die mijnheer Van Staveren zich hier meldt, zal ik hem direct naar je huis verwijzen.”

„Ziezo, het lekkers is op, nu kunnen we wel gaan,” zei Coen wat ongeduldig. „Kom nu mee naar mijn verjaarscadeau.”

„Je kunt niet de hele middag op een droogje zitten in je cadeau en dat nog wel op je verjaardag,” zei Coens moeder. „Metha heeft nog wat lekkers voor jullie in een rugzak gepakt, die kun je dan daar fijn leegpeuzelen.”

„In Coens verjaarscadeau? 't Wordt hoe langer hoe geheimzinniger,” zuchtte Aart. „Hoe kunnen we nu in een cadeau gaan zitten?”

Nagewuifd door Metha en haar moeder gingen de jongens op weg. Coen liep door het tuintje, stak het rangeerterrein over en liep verder over een smal paadje, dat evenwijdig met de spoorlijn liep.

De jongens waren stil van nieuwsgierigheid. Ze waren hier al bijna bij

het eind van het rangeerterrein en nog altijd liep Coen maar verder, zonder wat te zeggen.

Helemaal aan het eind van het terrein lag een oud, ongebruikt stootblok, dat ze ten dele uitgegraven hadden. Vlak daarachter stond een goederenwagen zonder wielen.

Coen stevende regelrecht erop af en zei, met zijn hand op de wagen wijzend: „Alsjeblift, mijn geschenk.”

„Dat jok je,” riep Aart.

„Dank je wel voor 't compliment,” lachte de jarige, „maar 't is toch heus waar, hoor. Vader heeft uit aardigheid die wagen voor mij gekocht. De wielen werden eronder weggehaald en nu mag ik een plaatsje aanwijzen, waar hij neergezet zal worden. Dan hebben we altijd een plekje, waar we fijn bij elkaar kunnen zitten als 't regent.”

Coens vrienden waren verrukt. Coen had niets te veel gezegd. Zijn cadeau was eigenlijk bestemd voor hen alle vier.

Aart was de eerste, die naar binnen wipte om eens rond te neuzen.

„Kom eens, kijk eens wat leuk,” riep hij. „Er staan een paar houten bankjes in en hier is een kastje.”

Theo was in het hokje geklommen, dat eigenlijk bestemd was voor de remmer of voor de hoofdconducteur. Hij draaide aan de remmen naar hartelust.

„Hallo, machinist, stoppen,” riep hij.

„Kom daaruit, jong en klim in de wagen,” waarschuwde Ben. „Coen gaat de rugzak uitpakken.”

Eén-twee-drie was de namaakremmer uit zijn hokje.

Vanaf de treeplank keek hij naar zijn vrienden, die ieder in een lekker stuk cake haptten. Hij stak zijn hand uit.

„Krijg ik alsjeblift ook mijn deel, Coen? Ik blijf het hier maar op de veranda van ons huis opeten.”

Toen de rugzak leeg was, hadden de jongens niet veel rust meer. Ze klommen op en onder de wagen en hieven van louter schik om hun nieuwe aanwinst nog maar eens een lustig „Lang zal hij leven” ter ere van Coen aan.

„We brengen hier al onze bezittingen heen, hoor!” gnuifde Ben. „Onze figuurzaag-ingrediënten en onze sjoelbak.”

„Maar het zou toch niet vertrouwd zijn dat alles zo maar onbeheerd in zo'n wagen te laten staan,” weifelde Aart.

„De wagen kan afgesloten worden en we zoeken er een fijn beschut plaatsje voor in 't struikgewas aan de kant van de spoorlijn.”

Theo sprong op. „Laten we maar direct gaan zoeken,” stelde hij voor. „Ik weet wel honderd leuke plaatsjes, waar ik ons huis neer zou willen zetten.”

„Zeg, Coen,” vroeg Aart, als laatste van de treeplank springend, „wie zal die wagen wegslepen voor ons?”

„Dat doen een troepje wegwerkers. Vader heeft het hun al gevraagd. Ze hebben er de nodige hulpmiddelen voor en 't is voor hen maar een peul-schilletje.”

Toen ze langs het half uitgegraven stootblok kwamen, bleven ze staan.

„Zeg, weet je wel,” zei Ben, „hoe fijn we daar een keer fortje mee hebben gespeeld?”

„Nou, of we dat nog weten,” lachte Aart. „Jij was met Theo de fort-bezetting en wij waren de aanvallers. In een wip hadden Ben en ik jullie als krijgsgevangenen weggevoerd.”

Jodelend uit volle borst verlieten de jongens het rangeerterrein om in de bosjes aan de kant een plekje voor hun wagen uit te zoeken.

Aart brak zich door enige hoge bosjes heen.

„Hierheen, lui,” riep hij, „een prachtplak, helemaal omringd door struik-gewas.”

„Och, joh,” waarschuwde Coen, „je kan zo'n wagen toch maar niet zo krijgen waar je hem hebben wilt. 't Mag niet te diep de bosjes in zijn. Dat zou veel te veel moeilijkheden opleveren met het transporteren.”

„Hier dan?” Ben wees naar een brede strook gras, die langs een bospaadje liep.

„Ja, we hebben op die manier ook nog verkeer langs ons huis,” lachte Theo.

De plek, die ze voor de wagen bestemd hadden, werd afgepaald met stoken, die ze in de grond staken. Op die manier kon Coen, die de ploegwerkers de weg moest wijzen, gemakkelijk de plaats terugvinden.

Dwars over de rangeerterreinen trokken ze toen weer terug naar huis. Natuurlijk moesten ze even in de machineloods kijken. Er stonden maar twee stoomlocomotieven. Op één ervan was de machinist bezig het vuur op te rakelen. Zijn witte tanden blonken in het al zwarte gezicht.

„Hallo, meester!”

„Zo, jongens, komen jullie eens een kijkje nemen? Klim maar naar boven.”

„Een andere keer, meester. We zijn vandaag te netjes,” zei Coen, naar zijn lichte flanellen blouse kijkend. Een bezoek aan de machine moest je altijd boeten met een besmeurde blouse.

Ben, Aart en Theo gingen niet meer mee naar het stationshuis. 't Was etenstijd voor hen en daarna wachtte hun nog een berg huiswerk.

„Nou is al het leuke voorbij,” zuchtte Aart.

Ja, aan alles kwam een eind, ook aan de fijnste middagen. En dat was maar goed ook, want het huiswerk moest gemaakt worden.

Hoofdstuk 6

EEN VERHUIZING. DE JONGENS MAKEN EEN STROOP- TOCHT OVER EEN BOERENERF EN AART WORDT DOOR EEN SLANG GEBETEN

„We gaan verhuizen, wie gaat er mee?”

Uit volle borst zingend liepen Coen en zijn makkers langs het rangeerterrein. Coen droeg twee oude keukenstoelen. Ben had op zijn hoofd een tafeltje, waarvan de poten naar boven staken. Aart had onder zijn arm een pianokrukje, en Theo droeg een oude ligstoel.

Het viertal was op weg naar de wagon. Een paar dagen tevoren was deze versleept. 't Was niet de eerste keer, dat ze op weg waren naar hun „buitenhuis”, zoals Metha het lachend genoemd had. Hun vrije woensdagmiddag hadden ze besteed om de wanden te versieren. Ben had al zijn machine-tekeningen van de Ambachtsschool tegen de wanden geprikt en Coen, die een bolleboos was in tekenen, had met gekleurd krijt leuke voorstellingen getoverd op het donkere hout.

„Phoe, wat een gesleep. En 't akeligste is, dat ik geen hand over heb om te krabben en er zit een vlieg op mijn neus.”

„Wippen met je neusvleugels,” adviseerde Aart.

„Joh, 'k loop te trekken met mijn gezicht als een konijn, dat haver ruikt. Maar die vlieg schijnt grootgebracht te zijn op de kwispelende staart van een hond, want hij blijft gemoedereerd zitten.”

„Tegen je neus blazen,” hielp Theo.

„Pht... pht.” Ben volgde direct de raad op.

„Hoe gaat 't er nu mee?” informeerde Coen.

„'k Zal mijn tafeltje neer moeten zetten,” zuchtte het slachtoffer. „In de orkaan, die ik over hem liet heengaan, ging hij genoeglijk zijn pootjes zitten wrijven.”

„Wacht maar.”

Aart zette zijn pianokrukje neer, kwam op Ben toelopen en gluurde onder het tafeltje.

„Ja, wacht maar eens, 't is niet eens een vlieg.”

„Au... au...”

Ben ging zo te keer, dat een paar wegwerkers in de verte opkeken. Met een slag viel het tafeltje op de grond. Theo en Coen keken verschrikt

naar Ben en Aart. De eerste hield met een pijnlijk gezicht zijn neus vast en Aart hield zich de buik vast van het lachen.

„’t Was een oorworm. Ik heb hem vermorzeld op ’t puntje van zijn neus, dat is alles.”

„Wat zie je aan mijn neus? Hij gloeit of hij in brand staat.”

„Het puntje ziet zo rood als een kroot,” lachte Coen.

„Och . . . ’t tafeltje is stuk,” zuchtte Theo. „Kijk maar, er is een poot geknakt.”

„Dat maken we wel weer,” troostte Aart, die zich wel een beetje schuldig voelde.

Zonder verdere ongelukken kwamen ze eindelijk bij de wagon.

„Ziezo,” zei Theo, zijn stoel neerzettend, „nou doe ik geen stap in ons nieuwe huis, of ik moet uitgerust zijn. Ik ga in onze tuin zitten.”

Hij liet zich met een plof in de stoel vallen en . . . krak, zei die. De loper scheurde af en hij kwam op de grond te zitten.

Onder een nieuwe lachbui van zijn makkers krabbelde hij overeind en wreef zich het zitvlak.

„Ons hele huisraad gaat er op die manier nog aan,” klaagde Ben.

„Het tafeltje kunnen we nog tegen de wand schuiven, dan staat het toch wel. Maar wat moeten we beginnen met die stoel, waar je niet meer in zitten kunt?” vroeg Coen.

Aart bekeek de breuk aan het tafeltje.

„We moeten een hamer hebben en spijkers,” zei hij. „We zetten dan gewoon een lat in de plaats van die gebroken poot. Zo nauw steekt het hier niet en de loper is één-twee-drie vastgespijkerd.”

„Moeten we dan weer helemaal naar mijn huis lopen?” vroeg Coen.

„Daar weet ik wel raad op,” kwam Ben. „Als je hier dwars het bos door gaat, kom je aan een boerenhuis. Laten we daar even vragen om een hamer en spijkers en allicht kunnen ze ons daar ook wel aan een lat helpen.”

Voor dat plan waren ze direct te vinden. Ben vooral. Hij had dorst en dan kon hij die meteen lessen.

Voor ze weggingen, borgen ze de meegebrachte spulletjes in de wagon en schoven de deur dicht. Met een paar stappen stonden ze midden in het bos.

„Kijk eens, een eekhoortje.”

Coen wees naar boven, maar de jongens zagen al niets meer.

„Wat mooi is 't hier, hè?”

Ben was blijven staan, luisterde naar het gekwinkeleer van de vogeltjes.

„Kom nou,” zei Aart, „laten we nou opschieten. 't Is altijd nog wel vijf minuten lopen naar die boerderij en 'k wilde graag, voordat we naar huis terugkeren, onze spulletjes weer in orde hebben.”

„Ik zie het dak van de boerderij al,” riep Coen. „Vooruit, jongens, wie er 't eerste is.”

Theo was het allereerst bij het hek, maar toen werd hij wel genoodzaakt te wachten tot zijn vriendjes bij hem waren. Een kolossale, zwarte hond ging als een wildeman te keer, toen hij de jongens zag.

„We kunnen er niet langs, hoor,” waarschuwde Coen. „Zulke honden zijn erg gevaarlijk.”

Een snibbige boerenmeid was op het geblaf de deel af komen lopen.

„Wat motten jullie?” riep ze uit de verte. „Zeker weer drinken, hè? Ga maar een deurtje verder, hoor. We kunnen zo'n hele middag niet klaar staan om Jan en alleman aan drinken te helpen.”

Theo keek zijn vrienden eens aan.

„Alsjeblieft, moet je nog peultjes? Vraag daar nu maar eens een hamer en spijkers aan.”

„Wat is er aan de hand, Mina?”

Van achter de boerderij kwam de boer aandrentelen. Ben gaf een gillette van blijdschap.

„O zeg, dat is onze boer.”

Onze boer! Wie zou dat anders kunnen zijn dan Louwers, de man, die ze zo dikwijls met zijn eiermand hielpen, als hij de markt bezocht?

De boer riep de hond en plaagde: „Jullie bent wel een beetje vroeg voor de pruimen, hoor. Als je soms genoeg wilt nemen met de bessen?” Wat waren de jongens in hun schik. Daar waren ze bijna weggesnauwd en nu hadden ze een vriend gevonden. De meid slofte mopperend weg.

Die boer haalde Jan en alleman maar binnen! Even later kwam de boerin naar buiten. Ze was een gemoedelijke, hartelijke vrouw en toen ze hoorde, wie de vier jongens waren, wilde ze thee gaan zetten.

„Laten ze zelf maar snuffelen naar mondkost,” plaagde de boer. „Dat doen ze veel liever. Ze moeten maar uitvinden, wat rijp is en als ze onrijpe vruchten eten, zullen ze er wel voor boeten.”

Aart gaf Coen een stomp.

„Maar we kwamen toch om gereedschap te lenen.”

„Ja, dat is waar ook.”

Coen vertelde boer Louwers van de wagon, die zo dicht bij de boerderij stond en legde uit wat het eigenlijke doel van hun komst was. Maar de vriendelijke boer zei, dat ze nu eerst maar eens een kijkje moesten nemen op de boerderij en dat die kapotte boel later wel eens gemaakt kon worden.

Hij had wel begrepen, dat het zoontje van de stationschef kort geleden jarig was geweest en hoe kon hij die verjaardag beter gedenken dan hem en zijn vriendjes een strooptocht toe te staan over het boerenerf.

„Maar dan moeten we eerst onze wagon afsluiten,” zei Coen.

Met Ben holde hij weg. Na een minuut of tien waren ze terug en toen begon de ontdekkingstocht door de tuin. De boer had de beide andere jongens de bessestruiken gewezen. Ze wenkten hun vriendjes al van verre.

Ze deden zich te goed aan het sappige fruit en keken daarna nog wat rond in de bongerd.

„Jammer, dat de appels en peren nog niet rijp zijn,” zuchtte Aart.

„Joh, houd op, 'k zou niet graag nog eens zo'n smulpartij beginnen,” zuchtte Ben.

„Kijk eens,” juichte Aart, „een sloot. Weet je wat ik doe? Ik trek mijn kousen en schoenen uit en ik ga pootjebaden.”

„Hè bah, neen,” riepen de anderen. „Dat vieze, groene kroos in dat water.”

„Dan ga ik alleen,” riep Aart, terwijl hij de daad bij het woord voegde en zijn schoenen begon los te rijgen.

De jongens liepen langzaam langs de sloot. Een paar meter waren ze van Aart verwijderd, toen hun vriendje doodsbleek van schrik achter hen aan kwam hollen.

„O, o, ik ben gebeten door een slang, het was vast en zeker een adder,” schreeuwde hij.

„Waar?” vroeg Coen.

„Daar bij de sloot. Ik wilde in 't water stappen en toen trapte ik op iets glads en toen ineens die slangekop, die uitschoot.”

Ben sloeg zijn arm om zijn vriendje heen.

„Laten we gauw naar de boer teruggaan,” zei hij. „Hij weet vast veel beter wat we doen moeten. Als het waar is...”

„Als het waar is... als het waar is,” wond Aart zich in al zijn angst toch nog op. „Dacht je, dat ik de gek stak met zo iets?”

De boer en zijn vrouw waren al op het lawaai komen toelopen.

„Wat is er gaande, jongens?”

„Ik ben gebeten door een adder,” huilde Aart. „Bij de sloot, hier ziet u het rode plekje op mijn been.”

Ongelovig keek de boer de jongen aan.

„Weet je zo heel zeker, dat het een adder was? Ringslangetjes worden hier wel eens een heel enkel keertje gezien, maar adders . . .”

„Alsjeblieft, hier is-ie. 't Is – geloof ik – een gewone paling.”

Allen schrokken op. Daar stond Coen achter hen. Hij hield een dier omhoog, dat precies evenveel op een slang als op een paling leek.

„'k Was achtergebleven om hem te vangen,” zei hij. „'k Wilde er het mijne van hebben. Als het een adder was geweest, die Aart gebeten had, moest hij toch opgeruimd worden.”

De boer sloeg Coen op de schouder.

„Kranig hoor, jongen. Daarmee heb je nu niet alleen je moed bewezen, maar je hebt ook Aart gerustgesteld, want het is werkelijk maar een ring-slangetje.”

Aart droogde onmiddellijk zijn tranen.

„Hoef ik nu niet naar de dokter?” vroeg hij.

„Nee hoor, geen sprake van,” lachte de boer. „We doen er wat jodium op en dan is 't zaakje gezond.”

Terwijl de boerin Aarts been behandelde, knielden de jongens bij de dode slang.

„Hoe heb je hem gevangen, Coen?” vroeg Theo.

„Hij kroop nog op dezelfde plaats rond, waar Aart hem gezien had. 'k Heb een afgebroken tak opgeraapt. Twee slagen op zijn kop en hij was er geweest.”

Aart moest natuurlijk ook het verhaal van Coens slangejacht horen. Met een rilling keek hij naar het dode dier.

„Hu, wat kreeg ik me daar een schrik.”

„Heeft de boerin je been verbonden?” vroeg Coen.

„Ja, voor alle zekerheid heeft zij dat maar gedaan,” zei Aart. „Maar ik kan bijna niet lopen met zo'n stijf windsel om mijn been.”

„Dat is niets, dan breng ik je thuis op de tandem,” stelde de boer voor, die de opmerking van Aart gehoord had.

„Op een tandem? U maakt zeker een grapje, hè?” lachte Ben.

„Ga maar mee.”

En zowaar, daar stond me op de deel een fonkelnieuwe tweepersoons-fiets.

„Zie je,” zei hij, „dat is nou eens een prachtuitvinding. Nu kunnen de vrouw en ik tenminste nog eens samen een tochtje maken.”

„Is 't heus waar? Is 't heus waar?”

„Sanne, ze geloven ons niet. Stap op.”

„Och, maar 'k heb mijn klompen nog aan en mijn schort voor.”

„Dat hindert niet. We maken alleen maar een rondje op de plaats.”

Wat hadden de jongens een schik in de fietsende ouwetjes.

Over het erf naderde de meid met twee melkimmers. Haar gezicht stond nu wel wat vriendelijker, maar haar toon was toch nog bars.

„Hè, wat een levenmakers. 't Wordt tijd dat ze naar huis gaan.”

Hoofdschuddend keek de boer haar na.

„Die Mina is toch zo'n brompot. Maar heus, ze meent het zo kwaad niet.”

„Maar ze heeft gelijk, we moeten echt naar huis,” zei Coen.

„Hè, 'k zie er echt tegenop om dat hele eind naar huis te moeten lopen,” zei Aart, over zijn been wrijvend.

„Ja, de plek zal wel wat pijnlijk zijn,” zei de boer. „Het wondje is flink uitgedrukt en dat zal je vandaag wel voelen. Maar dat eind lopen zou ik je immers besparen. Stap maar gauw op de tandem, dan breng ik je naar huis. Je vriendjes lopen wel langs de spoorlijn.”

Aart liet het zich geen twee keer zeggen. Als een koning zat hij op de tweede plaats. De boer, in zijn hemdsmouwen en op zijn klompen, zat voorop.

„Moet je je nou toch zo in het dorp vertonen?” vroeg de boerin.

„Waarom niet, vrouw? Ik kan er moeilijk mijn zwarte pak bij aantrekken. Wat jou, Aart?”

De jongens hadden afscheid genomen van de boerin. Ze keken de boer en hun makker na, tot zij uit het gezicht verdwenen waren.

„Wat een bofferd, hè. Hij is de enige, die op tijd thuis zal zijn.”

Vlug stapten de jongens langs de spoorbaan. Coen was het eerst thuis. Ben liep met Theo verder. Juist bij Aarts huis kwam Lex hen achterop.

„O zeg, kijk eens,” zei Ben, „daar zit Aart al rustig te eten. Wat gaat zo'n tandem vreselijk vlug.”

„Zo,” zei Lex, „dus ik heb toch wel goed gezien. Daar zat me die Aart straks met zo'n klompenboer op een fiets. Ik heb ze niet gedag gezegd, daar schaamde ik me gewoon voor.”

„Nu schaam jij je meestal over andere dingen dan waar wij ons over schamen, hè,” zei Theo. „Bonjour, hoor.”

Ben liep alleen met Lex verder. Hij vertelde zijn huisgenoot van de wagon, die Coen gekregen had en die ze nu mochten houden als speelplaats voor regenmiddagen.

„’t Zou wat,” smaalde Lex. „Zo’n doodgewone wagon. Wat is daarin te beleven?”

Ben zweeg verder maar. ’t Was net of het hele plezier van die middag weg was.

LEX IS VAN DE PARTIJ. WIE EEN KUIL GRAAFT ...

„Wat zijn je plannen voor vanmiddag, Ben?”

„Ik ga de jongens halen, moeder en dan gaan we naar de wagon.”

„Wat moet je dan met die hamer en spijkers?”

„We moeten het een en ander repareren aan ons huisraad, moeder. Verleden week is daar door de visite op de boerderij niets van gekomen.”

Bijna was hij bij de deur, toen zijn moeder hem terughield.

„Zou je 't niet aardig vinden Lex ook eens mee te nemen?”

Onwillig haalde Ben de schouders op. Maar zijn moeder hield aan:

„Je weet toch nog wel, wat ik je verteld heb over Lex?”

„De jongens vinden het niet leuk, als hij erbij is, moeder.”

„Vraag hem in ieder geval of hij meegaat.”

Ben liep de trap op naar Lex' kamer. In stilte hoopte hij, dat Lex andere plannen zou hebben, maar Lex sprong op en zei, dat hij heus wel zin had dat oude karkas ook eens te bekijken.

„Kom dan maar mee,” zei Ben en hij ging moeder vertellen, dat Lex van de partij zou zijn.

„Dan een vriendelijker gezicht zetten, Ben. Je kijkt nu net als een veroordeelde.”

Gelukkig namen de vrienden het nogal goed op. Ze begrepen wel, dat Lex niet meegekomen was op Bens uitnodiging alleen.

Lex was vanmiddag ook niet zo vervelend als anders. Hij vertelde van het Indische kampeven en hoeveel honger ze hadden geleden.

„'k Was nog maar klein,” zei hij, „maar ik kan me alles nog zo goed herinneren.”

Stiller dan anders liepen ze naar de wagon. Je dacht er nooit aan, maar zo'n jongen had eigenlijk nimmer iets echt fijns in zijn leven. Zijn moeder en vader waren er niet meer en mooie herinneringen had hij ook niet.

Ze waren blij, dat ze bij de wagon kwamen. Trots lieten ze hun bezit aan Lex zien en handig begonnen ze hun meubels te repareren. Lex slenterde om de wagon heen en liet zich in 't gras vallen.

„Mag je hier roken?” vroeg hij, een doos sigaretten te voorschijn halend.

„Nee, natuurlijk niet, joh,” snauwde Coen. „Denk maar eens om het brandgevaar. We zijn trouwens nog veel te jong om te roken.”

„Ik was vergeten, dat jullie ook zulke heilige boontjes bent,” spotte Lex. De jongens lieten hem aan zijn lot over en timmerden dat het een lust was. Toen ze klaar waren, wreef Coen zich in de handen, keek eens rond in de wagon en riep: „Lex, kom nu eens kijken, of we geen fijn huisje hebben.”

Lex stond op en kwam loom naderbij.

„Och, 't is wel leuk, hoor, zo'n eigen tent, maar wat moet je erin doen? Je kunt niet als vier oude dames om de tafel gaan zitten handwerken.”

„Dat is onzin,” vond Ben. „We blijven gewoon spelen net zoals we gewend waren. Maar dit is onze bergplaats en als 't regent, dan kunnen we er knus in zitten.”

„En als rovershol kunnen we 't gebruiken,” zei Aart, de deur dichtschuivend, zodat het halfdonker werd in de wagen.

„Hè ja, leuk,” vond Theo. „Kom eens door deze kier kijken. We kunnen hier alles zien, wat voorbijgaat, zonder dat iemand in de gaten heeft, dat er een levend mens in deze wagen zit.”

„Kunnen we daarmee geen grap uithalen?” vroeg Coen. „Bijvoorbeeld een portemonnaie aan een touwtje binden en dan wegtrekken, als er iemand naar grijpt?”

„Nee, dat is zo afgezaagd,” vond Lex. „Jullie moeten een valkuil maken.” „Ja en dan zeker iemand een ongeluk laten krijgen,” zei Coen.

Lex haalde de schouders op.

„Ik bedoel natuurlijk geen valkuil, die zo groot is, dat je er een tijger in zou kunnen vangen. Ik bedoel een gewoon klein kuiltje, waarover iemand struikelt zonder meer.”

Aart had de deur weer opengeschoven en stak de schop al in de grond om een kuiltje te graven. Als ze even nagedacht hadden, zouden de jongens begrepen hebben, dat zo'n ondiep kuiltje precies even gevaarlijk is als een diepe kuil, maar zo ver dachten ze niet na en ze kregen nu schik in Lex' voorstel.

Het gat in de grond werd bedekt met blaren en takken en ze klommen weer in hun wagon om de dingen af te wachten, die komen zouden.

„'t Ligt vlak voor 't bospad,” zei Coen, „en iemand, die daar uitkomt, stapt er vast in. Zal je eens zien, wat voor gezicht ze trekken als ze zo opeens naar beneden schieten.”

„Als 't een oude vrouw is of een oude man, dan waarschuwen we, hoor! We kunnen ze hier ver genoeg zien aankomen.”

„Weet je wie ik zou willen dat er inliep?” zei Aart. „Die vriendelijke Mina van de boerderij. Wat zou ik lachen als ze een buiteling maakte.”

„Een buiteling maakte?” vroeg Ben. „Zou dat kunnen?”

„Och, welnee,” zei Lex. „Haar been schiet uit, meer niet.”

De jongens wachtten en wachtten, maar er gebeurde niets. Het bleef doodstil op het bospad en geen enkele voorbijganger liet zich zien.

„Dat hadden we trouwens wel kunnen weten,” zei Lex, die als de uitvinder van het plan het meest teleurgesteld was. „Je ziet hier ook niemand. De boerderij-mensen nemen natuurlijk de hoofdweg als ze naar de stad moeten.”

„Als je 't mij vraagt, is 't hier een saaie boel,” vervolgde hij. „Ik heb zin in een sigaretje. 'k Ga weg.”

„Opgeruimd staat netjes,” vond Aart en hij trok een lange neus achter Lex' rug. Alle meelij was verdwenen. Het spel, dat hij hun aan de hand had gedaan, was ook nog vervelend. Het wachten was veel te saai. Ze gingen verstoppertje spelen in de omgeving van de wagon.

Coen was de eerste die moest zoeken. Maar toen hij na een kwartier dwalen nog niemand gevonden had, keerde hij terug naar de wagon en floot zijn vrienden terug.

In een wip stonden ze allemaal om hem heen.

„Waar zaten jullie?” vroeg Coen verwonderd. „Ik heb 't hele bos doorgedwaald en ik kon niemand vinden.”

Aart wees naar boven.

„We zaten met ons drietjes op de eerste tak van die boom. Onze afbangelende benen raakten bijna je hoofd.”

„Waarom hebben jullie je dan niet vrijgebuit?” vroeg Coen. „Ik ben dikwijls genoeg een eind uit de buurt geweest.”

Ben lachte hartelijk.

„We vonden het veel te leuk, dat je geen erg in ons had. Schiet nou maar op, dan zal ik hem deze keer zijn.”

De jongens vlogen in verschillende richtingen uiteen. Het kunstje van het boomklimmen kon je natuurlijk maar één keer uithalen. Het duurde weer een hele tijd, eer Ben erin geslaagd was zijn kameraadjes op te sporen. 't Bleek hier een fijn terrein om weg te kruipen en de jongens bleven bezig met verstoppertje spelen tot Theo verschrikt op zijn horloge keek.

„Zes uur, zeg! We moeten naar huis.”

Flug werd de deur afgesloten en in een flink tempo begon het viertal naar huis te marcheren.

Halfweg bleef Aart staan.

„Zeg, we hebben vergeten die kuil dicht te gooien. Zou 't erg hinderen?”
„Och, natuurlijk niet,” vond Theo. „Het zou al heel toevallig zijn, als er juist nu iemand over het bospad kwam. Morgenavond gaan we er even heen, dan is 't nog tijd genoeg.”

Aart en Ben weifelden toch nog even. Je kon nooit weten, of er niet iemand langs zou komen en wanneer 't dan donker was!

„Kom maar,” besliste Coen. „Als 't enigszins kan, fiets ik er morgen vroeg voor schooltijd nog even heen. 's Avonds loopt er toch geen mens die kant uit.”

De jongens stapten weer monter door en namen afscheid van elkaar. Na zo'n middag in de buitenlucht bracht alleen de gedachte aan een stapel boterhammen je al in een goede stemming.

„Moeder, waar is Lex?” vroeg Ben, toen hij thuiskwam.

„Die is op zijn kamer. Is hij niet met jullie meegegaan?”

„Jawel, moeder, maar hij is niet de hele middag bij ons gebleven.”

„Breng hem een kop thee en babbel even met hem, dan zal ik de tafel intussen dekken.”

Lex zat te spelen met een zaklantaarn, toen Ben binnenkwam. Hij stopte het ding haastig weg en presenteerde Ben een sigaret.

„Ik rook niet, joh, dat weet je nu zo langzamerhand wel.”

„O neen, je hoort nog bij de lieve jochies, hè? Ze zijn zo blij met hun oud-roestwagen. Hebben jullie er zoet in gespeeld?”

„Zeg, als je niets anders kunt dan treiteren, ga ik weer weg, hoor.”

Lex bond vlug in. Ben begreep wel, dat hij zeker weer moeilijkheden met zijn sommen had. Dan was hij altijd zo tam.

„Wat zal het vanavond zijn?” kon hij niet nalaten te plagen. „Een portie algebra of zijn het meetkunde-sommen, die je dwars zitten?”

„Een natuurkundesom, die jij zo maar uit je mouw schudt,” bekende Lex.

„Wil je die even voor me maken?”

„Na 't eten,” zei Ben, de kamer uitlopend. Hij zag nog juist, dat Lex zijn zaklantaarn onder zijn bed verstopte. Dat joch moest met de gewoonste dingen nog geheimzinnig doen.

DE GEVOLGEN VAN EEN MISPLAATSTE GRAP
DE VERDWENEN ZAKLANTAREN

„Hallo, Metha, is 't eten klaar? Ik rammel gewoonweg.”

Coens zusje, dat bezig was de tafel te dekken, keek op.

„O, ben je daar, Coen? Vader heeft gevraagd, of ik je direct bij hem wilde sturen, als je thuiskwam. Jou en de andere jongens.”

„Ja, die zijn natuurlijk al naar huis. Wat voor verrassing zou er voor ons in 't vet zitten? Krijgen we nu soms ieder een wagon?”

Fluitend liep Coen naar zijn vaders kantoor, waar de chef om deze tijd altijd wel te vinden was.

„Dag, vader!”

Mijnheer De Ronde beantwoordde de gulle groet van zijn zoontje met een stijf hoofdknikje.

„Vertel me eens,” begon hij, „wanneer zijn jullie voor 't laatst in jullie wagon geweest?”

„Gistermiddag, vader,” zei Coen met verwonderde ogen naar het stroeve gezicht van zijn vader kijkend.

„En wat hebben jullie daar uitgevoerd?”

„Verstopperijtje gespeeld, vader,” begon Coen, „en wat in de wagen gezeten.”

„En misselijk katekwaad uitgehaald,” viel mijnheer De Ronde hem in de rede, terwijl hij opstond. „Een kuil gegraven en die bedekt met takken. Biecht maar op.”

Coen schrok. Hoe was vader dat te weten gekomen? Hij had aan de hele kuil niet meer gedacht.

„Ik was van plan hem vanmorgen dicht te gooien voor ik naar school ging. 't Was een aardigheid.”

„Dus jullie hebt het toch gedaan?” zei mijnheer De Ronde, met die opmerking bewijzend, dat hij een stille hoop had gekoesterd, dat zijn zoon en zijn vrienden niets van deze flauwe grap hadden afgeweten.

„Maar hoe weet u...,” begon Coen.

„Luister maar eens, wat voor gevolgen die zogenaamde aardigheid van jullie heeft gehad,” snauwde zijn vader. „Vanmorgen vond een wegwerker, die in de buurt moest zijn, een vrouw vlak bij jullie wagon liggen.

Ze had een geblesseerde voet en kon geen stap verzetten. Leuk, hè? Een paar uren had zij daar gelegen. De wegwerker heeft met behulp van zijn collega's, die eerst gehaald moesten worden, de vrouw naar huis getransporteerd. Op de plaats, waar de vrouw lag, werd een valkuil ontdekt. Een lelijk, geniepig gat in de grond, vlak voor een pad. Bah, wat een helden."

Coen beet zich op de lip. Per slot van rekening was 't een verzinsel geweest van Lex. Hij zou gemakkelijk de schuld van zichzelf en zijn vrienden af kunnen schuiven.

„Vertel me nu eens precies, hoe de vork aan de steel zit,” zei de chef streng.

Zonder zichzelf te verschonon vertelde Coen hoe de geschiedenis zich toegedragen had. Hij liet in 't midden van wie 't plan was uitgegaan.

„We hadden afgesproken te waarschuwen, als er een oud mens voorbijging.”

„O, hadden jullie de hele dag en nacht de wacht willen houden?” spotte mijnheer De Ronde.

Coen schudde het hoofd.

„We waren eerlijk van plan de kuil weer te dempen voor we weg gingen, maar we zijn het vergeten en ik had alleen terug willen gaan vanmorgen. Maar daar is ook niets van gekomen . . .”

De chef, die wel inzag dat het ongeluk meer te wijten was aan onbedachtzaamheid dan aan kwaadwilligheid, legde zijn hand op Coens schouder.

„Goed, ik wil geloven dat je niet nagedacht hebt bij wat je deed. Maar straf hebben jij en je kameraden verdiend. Jullie mogen voorlopig niet meer in de wagon spelen. Geef mij de sleutel maar.”

Coen tastte in zijn zakken en gaf zijn vader de sleutel. Hij weifelde nog even.

„Is 't erg met de vrouw, vader?”

„Tja, jongen, jullie moeten over een paar dagen maar eens gaan horen. Ik heb de dokter opgebeld, die bij haar geweest was. 't Is een lelijke verstuijing en 't ergste is, dat de vrouw weduwe is. Ze werkt op de boerderij, waar jullie zijn geweest en ze was op weg daar naar toe. Je hebt alle kans, dat haar verdiensten nu ook stilstaan. Als dat het geval is, heb ik veel zin om jullie spaarpotten aan te spreken. Maar dat hoor je dan nog wel.”

Het is te begrijpen, dat de vrienden van Coen erg onder de indruk waren van de gevolgen van hun ondoordachte spel.

„'t Is eigenlijk jouw schuld, Lex,” zei Ben.

„Vertel dat maar gauw,” zei Lex. „Toe maar, ga 't maar zeggen.”

„Daar gaat het niet om, maar die vrouw ligt met een verstuurde voet.”

„Als 't anders niet is . . .”

„k Zal een boon zijn, als we jou nog één keer meevragen.”

„Dat is jammer,” spotte Lex. „Ik verlang altijd zo naar jullie gezelschap.”

Met een kleur van nijd liep Ben de trap af. Die jongen kon je zo echt plagen.

Met hun vieren gingen ze nog een keer naar hun wagon. De deuren waren gesloten, maar in het remmershokje kon je nog in- en uitklimmen. Terwijl de anderen wat rondsletterden, liep Coen naar de vetpot, een klein reservoir aan het wiel, dat voor de smering dient. In die ledige ruimte had hij zijn zaklantaarnen verborgen. Hij lichtte het klepje op, maar zag tot zijn schrik, dat de lantaarnen verdwenen was.

„Ach, joh, die heb je natuurlijk ergens anders gelegd,” zei Aart.

„Nee, ik weet zeker, dat ik hem hier verborgen heb,” hield Coen vol.

„'t Was mijn verjaarscadeau van Metha.”

„Zoek eerst nog maar eens thuis,” zei Aart.

Samen slenterden ze weg. Ben was opvallend stil en toen hij thuiskwam, vertelde hij zijn moeder het verhaal van de verdwenen lantaarnen. Hij zei ook, dat Lex op die laatste middag alleen om de wagon gelopen had en hoe geheimzinnig hij later gedaan had met een lantaarn.

„Als hij thuiskomt, zal ik hem ernaar vragen, moeder.”

Mevrouw Hardeman verbood haar zoontje erover te spreken, maar zij herinnerde zich, dat ze mijnheer De Ronde beloofd had, zijn hulp in te roepen, als er moeilijkheden waren met Lex.

Ze wandelde naar het stationshuis en sprak met de chef. Coen was niet thuis en dus merkte hij niets van de komst van Bens moeder.

„Laat u die zaak maar aan mij over, mevrouw. We houden de jongens er verder buiten. Ik zal een van de volgende dagen Lex wel eens aan de tand voelen.”

Het was niet opvallend, dat de stationschef Lex een paar dagen later in zijn kantoor ontbood. De jongens werden wel eens vaker geroepen met 't oog op hun spoorabonnement.

Het kostte mijnheer De Ronde niet veel moeite Lex door de mand te laten vallen. Aanvankelijk beweerde hij, dat hij de lantaarnen gevonden had, later vertelde hij, dat hij het ding voor de grap weggenomen had en

dat het zijn bedoeling was geweest het weer aan Coen terug te geven. „Breng het ding aan mij terug, ventje,” zei de chef. „Het is beter, dat Ben en de anderen niet weten, hoe de vork aan de steel zit.”

Mijnheer zei nog veel meer. Hij zei, hoe gevaarlijk de weg was, die Lex ging. En dat dit de tweede waarschuwing was.

Met gebogen hoofd verliet Lex het kantoor. De stationschef keek hem na. Wat zou het einde zijn met deze jongen? Zou hij voor zijn verdere leven verongelukken? Zou hij verder gaan op de weg van bedrog en diefstal?

„God verhoede dat,” zuchtte de chef en hij zond een stil gebed op voor de ouderloze knaap.

Die middag keek Coen met verwonderde ogen naar zijn zaklantaren. Hoe kwam die ineens in vaders bezit?

Hij kreeg geen antwoord op die vraag en Ben begreep ook niets van de gang van zaken. Zou hij zich toch vergist hebben met die lantaren van Lex?

Zo geraakte de geschiedenis in het vergeetboek en de jongens kwamen nooit te weten, hoe de lantaren weer terecht was gekomen.

EEN RITJE MET DE LOCOMOTIEF
DE JONGENS GAAN OP ZIEKENBEZOEK

De eerste vrije zaterdagmiddag dat de jongens hun wagen moesten missen, motregende het iets en mistroostig dwaalden de vrienden langs de rangeerterreinen naar het station terug.

Ze waren op weg geweest om een wandeling te maken, maar ze hadden geen jassen bij zich en met dit weer was de zolder boven Coens huis nog maar het beste speelterrein.

„Jammer dat we onze wagen missen, hè?” zuchtte Aart.

„’t Is onze eigen schuld. Laten we maar blij zijn, dat ’t nog zo afgelopen is. De vrouw had wel veel erger terecht kunnen komen. Dom ook van ons om zulke rare streken uit te halen. Zouden we de wagen nooit meer terugkrijgen?”

„Vader heeft me de sleutel afgenomen,” zei Coen schouderophalend.

„’t Kan best zijn, dat de deur niet eens goed op slot zit,” zei Ben. „Ik geloof, dat we hem maar gewoon dichtgeschoven hebben.”

„Nou ja, dat maakt geen verschil,” zei Coen. „Vader heeft ons verboden erin te komen en dan zou ik er niet graag toch een voet inzetten.”

„Hallo, jongelui, aan de wandel?”

Vlak naast hen pufte een rangeermachine.

„Mogen we een eindje mee rangeren, Roos?”

De machinist veegde eens met een dot poetskatoen langs zijn gezicht.

„Wat zeg jij ervan, maat?” vroeg hij aan de leerling-machinist. „Geen kinderen aan boord, hè?”

„Streng verboden een particulier op de machine mee te nemen,” plaagde Vis, de leerling.

„Doe ’t deurtje open, we komen naar boven,” zei Coen, blij om het onverwachte buitenkansje een ritje te maken over het terrein. Je stond hier droog en ’t was zo leuk om mee te mogen rijden op de locomotief. Heel wat anders dan dat je maar zo suf voortgetrokken werd. Moest je al die instrumenten eens zien.

„Waar is die hendel ook weer voor, Roos?”

„Daar zetten we het spul mee in beweging. Maar eerst moeten we nu wat eten. Jullie komen net op de maaltijd, moet je weten.”

De jongens keken toe, hoe de machine-mannen hun brood opaten. Een knus leventje hadden die twee zo. Net of ze samen in een klein kamertje woonden.

Roos zag zeker aan de gezichten van de jongens, wat ze dachten. Want hij zei: „Dat lijkt jullie hier zeker wel, hè?”

„Nou,” zuchtte Ben.

„Dan moet je eens een nachtje met ons meegaan, als we de grote baan rijden. En dan moet het mistig zijn. Dan lig je met de stormband onder je kin maar te koekeloeren in de duisternis. Enfin, jullie kennen als spoorjongens dat leventje wel.”

Over de hoofden der jongens had hij zijn maat een veelbetekenend knip-oogje gegeven. Deze deed een greep naar de hendel. Onverwacht zette de machine zich in beweging en . . . alle vier de jongens vielen over elkaar heen. Ben lag met zijn gezicht in het kolengruis en Aart omhelsde Vis met angst in de ogen, dat hij ook zou vallen. Theo lag op zijn knieën en Coen had in zijn schrik naar de hendel gegrepen.

„Hè, was dat even schrikken,” zuchtten de jongens.

Dan merkten ze aan het lachen van de leerling, dat hij de machine met opzet zo onverwacht had laten optrekken.

„Gemenerd,” lachte Theo, hem bij zijn blauwe kiel grijpend.

„Afblijven,” waarschuwde Vis. „’t Is hier al benauwd genoeg met ons zessen. Ik ben blij, dat we naar de loods teruggaan.”

„Hè, neem ons mee naar de machineloods, dan hoeven we dat eind niet te lopen,” stelde Coen voor.

„Vooruit dan maar,” stemde de machinist toe. „Maar houdt je goed vast. We kunnen jullie niet elk ogenblik van de grond hengelen.”

Hè, wat werd dat een fijn ritje. Roos reed eerst nog door tot het stootblok en stoomde toen langzaam over het stationsterrein naar de machineloods. Ze sprongen van de machine af en liepen monter naar huis.

„Wat is ’t toch fijn, dat jouw vader stationschef is, Coen. Anders waren we nooit op zo’n fijne locomotief gekomen.”

Op weg naar het stationshuis kwamen ze langs een stuk of wat wegwerkers, die bijeengroepten. Coen zag, dat er voor hun voeten een stuk of zes dode konijnen lagen.

„Tjonge, wat een kanjers. Hebben jullie die allemaal op het terrein gevangen?” vroeg Coen.

„Ja, ’t werd tijd dat de grond weer eens gezuiverd werd,” antwoordde een

van de mannen. „Dat stelletje had hun hol in één van de dradenkokers.” Ben streelde de zachte vacht van één der dieren.

„Wat jammer, dat ze dood gemaakt moesten worden,” zei hij.

„’t Is veel te gevaarlijk goedje om ze hun gang te laten gaan, jongen. Ze zouden zo’n heel terrein ondergraven met hun gangen. Zo af en toe móeten we jacht op hen maken.”

„Wat doen jullie met die beesten?” vroeg Coen.

„k Wou je juist vragen, of je ze even naar je vader wilde brengen,” zei de man. „Dan moet hij maar beslissen wat ermee gebeuren moet.”

De jongens namen de konijnen bij de oren en droegen ze naar Coens huis. Gelukkig was het weer droog geworden, want om in het stationsgebouw te komen, moesten ze een flink eind omlopen. Het stationsterrein mochten ze op dit uur van de dag zonder enig geleide niet oversteken.

„Zullen we mee naar binnen gaan? Of zullen we hier op je wachten?” vroeg Ben. „Misschien is je vader nog boos op ons om die valkuil.”

„Geen sprake van. Vader heeft ons een standje gegeven en we mogen niet meer in onze wagon spelen, maar nu praat hij er niet meer over.”

Het was zoals Coen voorspeld had. Mijnheer De Ronde begroette hen vriendelijk.

„Zo, jongens,” zei hij, „wat hebben jullie daar? De buit van de konijnenjacht zeker? Hebben jullie de ploegwerkers geholpen?”

„Nee, vader,” zei Coen, „we hebben vanmiddag een ritje gemaakt op een locomotief.”

De jongens hadden de konijnen neergelegd. Mijnheer De Ronde krabde zich eens achter het oor.

„Tja, wat moeten we met die buit aanvangen? De wegwerkers moeten ze maar onder elkaar verdelen.”

Hij legde zijn hand op Coens schouder.

„Wacht eens, ik heb nog een ander idee. Jullie waren van plan een visite te maken bij het vrouwtje, dat haar voet verstuikt heeft, hè? Als je daar nu eens heen ging en een paar konijnen meenam voor haar. Ze heeft een grote jongen, dus die kan ze wel schoonmaken.”

De jongens keken elkaar eens aan. Dat was een baantje, waar ze heus niet zo happig op waren.

De chef deed, of hij de bedrukte gezichten niet zag.

„Poortstraat 20 woont ze en ze heet vrouw Van Galen. ’t Is nu vier uur,

dus een geschikte tijd. 't Is gelukkig goed afgelopen en haar voet zal met een paar weken rust wel weer beter zijn. Maar wat belangstelling mogen jullie haar wel laten blijken, hè?"

De vrienden gingen op stap, tegenspreken hielp toch niet. Zuchtend liepen ze naar het opgegeven adres. De konijnen droegen ze mee.

„k Wou dat Lex in de lucht gevlogen was met die valkuil," zei Aart.

„Laten we daar nu niet verder over mauwen," zei Theo. „Hier is de Poortstraat."

„Doe jij 't woord maar, hoor," zei Ben, Coen vooruitduwend.

„Toe, wees nu niet zo flauw," zei Theo, aan de bel trekkend.

Vlak naast de deur ging een raam open en er kwam een vriendelijk, oud gezicht te voorschijn.

„Wat is er, jongens?"

„Woont hier vrouw Van Galen?" vroeg Coen. „We komen een paar konijnen brengen."

„Komen jullie er toch even in, jongens. Maar ik kan jullie niet openen. Ik zit hier in bed. Loop maar gewoon naar binnen. De deur is open."

De jongens gingen achter elkaar het nauwe gangetje door en kwamen in het kamertje, waar de zieke vrouw lag. Allemaal gaven ze haar een hand.

„Hoe gaat het met uw voet?" vroeg Coen bedeesd.

„Vertel me eerst eens, wie mij die konijnen stuurt en wie jullie zijn. Ik geloof, dat ik het haast wel kan raden. De vriendelijke meneer, die hier is geweest, vertelde me, dat ik in de loop van de week bezoek zou krijgen van vier jongens en..."

Coen keek naar de grond.

„Wij waren het, die de kuil gegraven hebben," zei hij zacht.

„We hebben het eigenlijk niet zelf verzonnen," zei Aart.

„Dat is onzin. Wij hebben er allemaal aan meegeedaan," zei Theo eerlijk. Het vrouwtje lachte vriendelijk.

„Ik geloof, dat jullie die kuil per ongeluk gegraven hebben, is 't niet, jongens? Jullie dachten niet na bij wat je deed. Jullie ziet er niet naar uit, dat je een stelletje valse genieperds bent."

De jongens draaiden hun alpino's om en om en keken weer naar de grond. Als je zo geprezen werd, wist je niet goed wat je zeggen moest.

„De mensen zijn erg goed voor me," vertelde het vrouwtje. „Ze ver-

wennen me van alle kanten. De boer, bij wie ik werk, betaalt me alle dagen evenveel alsof ik werkte en de buren koken eten voor mij.”

Uit een blinkende bus, die Aart uit de kast moest aangeven, kregen de jongens ieder nog een heerlijke kandijbrok en 't vrouwtje drukte allen hartelijk de hand. Ze moesten mijnheer De Ronde maar vriendelijk bedanken en over dat ongeluk moesten ze maar niet verder denken.

„Maar wie moet de konijnen nu schoonmaken en braden?” schrok Aart. „Dat doen de buren voor me. Als beloning mogen ze een flinke portie opeten, hoor. Ik kan geen twee konijnen op.”

De jongens herademden, toen ze weer buiten stonden.

„'t Was een aardig mens, hoor. Maar 'k ben toch erg blij, dat we geweest zijn,” zuchtte Aart. „Wat zag ik ertegen op om ernaar toe te gaan.”

Thuis vertelde Ben in geuren en kleuren van hun bezoek aan de vrouw. Bens moeder was blij, dat de zaak zo goed afgelopen was.

„Jij had eigenlijk ook mee moeten gaan, Lex,” zei Ben. „'t Was jouw schuld ook, hè?”

„Dat weten we zo langzamerhand wel,” zei Lex hatelijk.

Ben haalde de schouders op. Met die jongen kon je geen gesprek voeren. Hij was alleen vriendelijk als hij je nodig had.

Over de tafel ontmoette hij moeders blik. Denk aan je belofte om geduld te hebben met Lex, scheen zij hem te vermanen.

Ben begon aan zijn huiswerk. Geduld moest je hebben, maar af en toe kreeg je zin hem eens flink af te ranselen.

Even later was Ben verdiept in zijn sommen, maar toen hij opkeek en moeders lieve gezicht zag, dacht hij: Van dat pak slaag was maar onzin. Je had gemakkelijk praten, als je zelf zo'n fijne moeder had. Lex was een wees met een nare oom, daar moest je altijd maar aan denken. Ja en dan kon je best geduld hebben.

Een paar dagen later stormde Coen 's morgens de coupé binnen en nog voor hij goedemorgen had gezegd, riep hij: „O zeg, lui, ik heb een verrassing. Ik heb mijn sleutel terug.”

De sleutel terug, dat was een verrassing.

„Ik heb er niet veel aan,” zuchtte Ben. „Morgen beginnen de repetities. Ik moet tot de vakantie op al mijn vrije middagen blokken.”

De repetities! De jongens keken beteuterd. Veel tijd zou er voor hen ook niet overblijven. Ze kregen het in de tweede klas van de Ulo al aardig druk.

„'t Is toch fijn, dat we weer in onze wagon kunnen als we willen,” hield Coen vol.

De jongens knikten. De straf was voorbij en dat was op zichzelf al heerlijk. En na die drukte van de repetities kwam de vakantie. Zes weken vrij! Heerlijk, heerlijk, heerlijk!

Door de rijstebrijberg zouden ze naar Luilekkerland komen. Het was de moeite waard.

Hoofdstuk 10

POLLEKE HAALT KATTEKWAAD UIT EN BEN KRIJGT ONVERWACHT BEZOEK

Hè, wat lag Ben heerlijk.

Het was grote vakantie en al zijn vrienden waren uitgegaan. Coen, die vrij reizen had, omdat zijn vader bij het spoor was, maakte een treinreis door het hele land. Nu eens kreeg Ben een kaart van hem uit het noorden en dan opeens schreef hij weer uit het westen.

Aart en Theo zaten aan zee. Hun ouders hadden samen een huis gehuurd en de jongens hadden daar een heerlijke vakantie.

Lex was in een vakantie-huis voor Indische jongens en meisjes, ergens op de Veluwe. Later zou hij nog naar Amsterdam gaan.

Ben rekte zich eens heerlijk uit. Polleke, die naast hem lag en al een grote hond was geworden, hapte naar de broek van zijn baasje.

„Wil je alweer spelen?” lachte Ben. „Ga nu maar eens een poosje slapen, hoor. De baas is moe.”

Polleke legde de kop op zijn pootjes en knipte eens met de ogen.

„Nou, dan zal ik maar gaan slapen,” moest dat betekenen.

Ben dacht aan zijn vrienden. Wat beleefden ze toch veel. Och, hij was niet jaloers, maar 't was toch niet zo erg prettig elke vakantie weer helemaal alleen in Woudlo achter te moeten blijven. Familie hadden zij niet en in pension gaan was te duur voor zijn moeder.

Als hij groot was, zou hij zijn schade echter wel inhalen. Dan zou hij erg hard studeren en veel geld gaan verdienen.

Studeren . . . 't zag er niet naar uit, of daar veel van komen zou. Het werd hoog tijd, dat hij wat ging verdienen voor zijn moeder. Nog twee jaar op de Ambachtsschool en dan . . . ja, wat dan? Dan zou hij wel van school af moeten komen. Enfin, daar nog maar niet aan denken.

En al ging hij dan niet op reis, een mooie vakantie had hij toch. Fijn, die zwerftochten met Polleke.

Nu zou hij eens stilletjes op zijn handen en voeten wegkruipen. Kijken of Polleke het merkte.

Bij de eerste beweging, die hij maakte, had de hond zijn oren al gespist en toen Ben opstond, rende hij als een pijl uit de boog weer vooruit.

Plons, daar gooide hij zich midden in een sloot. Ben trok een vies gezicht.

Het water zat vol kroos en modder en als Polleke er uitkwam, zou hij zich schudden van wonder en geweld en liefst vlak bij zijn baasje.

Ben zette het op een lopen. Maar dat was eigenlijk het domste wat hij doen kon, want Polleke klom onmiddellijk uit het water en begon zijn baasje na te hollen.

De jongen wist ook wel, dat de hond het winnen zou. Vlug wipte hij het erf van een boerderij op en sloeg het hek dicht. Ziezo, er was gaas voor de spijlen gespannen en hier kon Polleke dus niet binnen.

De hond schudde zijn viezige lijfje en hief toen een klaaglijk gehuil aan. „Hé, wat moet dat daar?”

Wat schrok die Ben. Daar kwam de boer op hem af. Och, maar nu zag hij het ineens, hij was verdwaald op het erf van boer Louwers. Kijk, daar had de boer hem ook al herkend. Glimlachend kwam hij op Ben toe.

„Komen jullie helpen hooien? Je vriendjes zijn toch bij je?”

„De anderen zijn op reis,” hijgde Ben. „En ik ben hierheen gevlucht voor mijn hondje. Hij was in de sloot gesprongen en zit nu vol kroos.”

„O, daar weten wij wel raad op,” lachte de boer. „Laat hem maar eens binnen het hek komen.”

Hij lokte het vriendelijk kwispelende hondje, droeg het naar een tobbe, die op het erf stond en dompelde hem pardoes in het schone water. Ja, maar daar was Polletje niet van gediend. In een wip was hij weer uit het water en schudde zijn poedelnatte velletje.

„Ja, Pol, nu geeft 't niet meer, nu ben je schoon,” zei Ben.

„Ga je mee naar 't land? We zijn druk aan 't hooien. Ik was maar even op de boerderij om iets te halen.”

Ben volgde de boer naar 't land.

„Oef, wat is 't warm in dat klare zonnetje.”

„'t Is fijn weer om te hooien, jongen. Steek je handen maar uit de mouwen, dan heb je geen last van de warmte.”

De meiden en de knechts begroetten vrolijk de nieuwe hulp. Ben klom boven op een wagen en vlijde zich heerlijk in het hooi. Maar daar wisten de knechts raad op. Ze wierpen één, twee, drie grepen hooi op de luilak.

Niezend en proestend krabbelde Ben onder de berg vandaan en begon mee te helpen het hooi te laden. Het was een warm werkje en toen de knecht met een wagen wegreed, klom Ben lachend op de bok.

„Nu ga 'k helpen de lading wegbrengen,” riep hij.

Opeens dacht hij eraan, dat hij Polleke miste. De kleine keffer, die altijd

bij zijn baasje bleef, was nu blijkbaar op zijn eigen houtje het terrein aan het verkennen gegaan.

Ben reed tot het erf mee, sprong dan vlug van de kar af.

„'k Moet eerst mijn hond hebben,” zei hij tegen de knecht.

„Die loopt in geen zeven sloten gelijk, jong,” lachte de knecht.

„Nee, er is meer kans op, dat hij in één sloot gelopen is. Daar zal ik tenminste maar eens gaan kijken.”

Aan de waterkant vond Ben werkelijk zijn hond. Maar hij was helemaal niet blij, dat hij hem vond, want vlak bij Pol lag een wild eendje, en uit zijn ene gehavende vlerkje drupte bloed.

Ben begreep onmiddellijk wat er gebeurd moest zijn. Pols dreigende houding, het likken langs zijn bek... Ben, die anders nooit zijn hond sloeg, gaf hem nu een gevoelige tik.

„Foei, jou lelijk beest.”

Polleke kroop om zijn baasje heen en jankte zacht, alsof hij wilde zeggen: Och, baasje, ik ben maar een hond. Ik kan toch niet weten, dat ik dat niet doen mocht. Zo'n kwakende levenmaker is heus een vijand van me.

Ben pakte voorzichtig het eendje op en droeg het naar de boerderij. Hij trof het niet erg. De onvriendelijke dienstbode was er helemaal alleen.

„Wat heb je daar? Een ziek eendje? Wat wou je daarmee? Zet het maar in 't gras terug, dan vindt het zijn weg wel.”

„Mijn hond heeft hem zo geknauwd,” zei Ben verdrietig. „Mag ik hem meenemen naar huis? En wil je tegen de boer zeggen, dat ik ben weggegaan?”

„Neem maar mee, hoor,” zei de meid wat vriendelijker. „Hier heb je een appel voor onderweg.”

Ben stopte de appel in zijn zak. Onderweg zou hij immers niet veel gelegenheid hebben om het lekkers op te eten. Met twee handen moest hij het eendje dragen. Pol liep met de staart tussen de poten achter zijn baasje aan, alsof hij erg veel spijt had van zijn ondeugende streek.

Zo kwamen ze thuis. Ben liep achterom.

„Jongen, wat zie je er stoffig uit en er is nog wel bezoek voor je. 'k Zou me eerst maar eens wat gaan opknappen.”

Maar Ben kreeg geen gelegenheid om naar boven te vluchten. In de geopende tuindeuren stond een vriendelijke heer, die hem met uitgestoken hand opwachtte.

„Ha, dus daar hebben we nu Ben.”

„Dit is mijnheer Van Staveren, Ben.”

„Mijnheer Van Staveren?” weifelde Ben verwonderd.

„Denk maar eens aan een ring en een brief in een beschimmelde tas.”

„Kwek,” klaagde het eendje.

„Nu weet ik het,” zei Ben kleurend. „Maar mijnheer, mag ik eerst mijn eendje in de schuur brengen? Mijn hond heeft het gebeten.”

„Laat me eens even het vlerkje zien,” vroeg de bezoeker. „O, 'k zie het al, het is gebroken. Arm diertje! Zet het maar in een mandje met wat houtwol en laat het dan stil zitten.”

Ben vroeg toen nog verlof om zich daarna even wat op te frissen op zijn kamertje.

„Dus dat is de vinder van mijn tas?” vroeg mijnheer Van Staveren. „De eerste kennismaking valt me niet tegen, mevrouw.”

„Ben is een fijne kerel, mijnheer. Al zijn vrienden zijn uit de stad en hij blijft bij me zonder ooit een klacht te uiten. Hij is...”

Ben kwam binnen en ze brak haar zin af. Mijnheer Van Staveren trok hem nog eens naar zich toe.

„Zo, dus jij bent de vinder. Een eerlijke vinder, Ben, moet beloond worden. Vind je ook niet?”

Zonder het antwoord van de jongen af te wachten, vervolgde hij: „Wat zou je zeggen van een logeerpartij in Amsterdam? Mijn zoon Floor is van jouw leeftijd en die voelt zich ook eenzaam nu al zijn vriendjes de stad uit zijn.”

Ben keek kleurend zijn moeder aan.

„O... maar ik verveel me niets.”

„Dat weten we wel, jongen,” lachte mijnheer Van Staveren. „Maar ieder wil in zijn vakantie wel eens wat vreemde lucht happen. Nu, hoe denk je erover?”

„Mag ik er eerst met moeder over spreken?” weifelde Ben. „Zij zal zo alleen achterblijven.”

Mijnheer Van Staveren schrok op.

„Och, wat dom van me om daar niet aan te denken. Je moeder blijft niet alleen achter. We nemen haar ook mee. Mijn vrouw zal erg blij zijn met haar onverwachte logés. Ik zal haar wel even telefoneren en op de hoogte brengen, dat ik een paar gasten meebreng. Ik ben hier met de auto. Kunt u vanavond nog meegaan?”

„Hè, moeder,” juichte Ben.

Als ze met hun beiden gingen, ja, dan werd die logeerpartij een echt feest voor hem.

„'t Gaat allemaal zo gauw,” zuchtte moeder. „De koffers staan nog op zolder.”

„Ik weet raad,” hakte de bezoeker de knoop door. „Ik heb een paar kilometer hier vandaan nog een adres, waar ik even wezen moet. Ik rijd dan morgenochtend pas naar Amsterdam terug en haal u op de terugweg af.”

„Ja, als 't zo geregeld kon worden,” stemde moeder weifelend toe.

Zo vertrokken Ben en zijn moeder naar Amsterdam. 't Eendje was 's nachts gestorven. Daar had Ben geen zorgen meer over en Polleke mocht ook van de partij zijn. Ben kreeg nog een fijne vakantie.

EEN VAKANTIEDAG AAN ZEE
POLLEKE HAALT WEER KATTEKWAAD UIT

„Hallo, vadertje.”

„Hallo, Floor, hier is de vakantie-kameraad, die ik je gisteren per telefoon beloofde. Gaan jullie samen maar wat in de tuin, dan kan je eerst eens nader kennis maken met elkaar.”

Mevrouw Van Staveren ontving haar gast en Floor en Ben werden aan zichzelf overgelaten. Het duurde niet zo erg lang, of het ijs was gebroken. Floor was een leuke krullebol van Bens leeftijd. Hij ging op de H.B.S. en bijna alle tijd, die hij vrij was, zwierf hij door de fabriek van zijn vader. Machines en motoren, daarin te snuffelen was zijn lust en zijn leven.

Ben werkte op de Ambachtsschool ook in de afdeling motoren, dus ze hadden al onmiddellijk een aanknopingspunt gevonden.

Floor haalde zijn meccano-does te voorschijn en samen begonnen ze een hijskraan te bouwen. Toen mijnheer Van Staveren hen kwam halen voor de thee, vond hij ze druk aan het werk.

„Prachtig, jongens, zo mag ik het zien,” lachte hij. „Wat wordt dat? Een hijskraan? Morgen moet je met Ben de fabriek maar eens helemaal doorwandelen, dan kan hij eens zien, hoe echte hijskranen gemaakt worden.”

Ben deelde de slaapkamer met Floor. 's Avonds voor ze slapen gingen, lagen ze nog wat rustig te babbelen.

„Ga jij ook nooit uit in je vakanties?” vroeg Ben.

„Af en toe een dag met vader uit,” antwoordde Floor. „Verleden week zijn we een dag naar Katwijk geweest.”

„Hè,” ... Ben vloog overeind ... „wat zou ik toen graag meegegaan zijn.”

„Heb je soms nog nooit de zee gezien?” vroeg Floor.

„O, jawel, maar twee van mijn vrienden zitten in Katwijk, zie je. Stel je voor, dat ik daar ineens voor hun neus had gestaan. Ze denken, dat ik mijn hele vakantie in Woudlo blijf.”

„Morgen vraag ik vader, of we nog een dag gaan.”

„Om mij alleen?”

„Ik vind het zelf ook enig om aan zee te zijn. 't Ligt er maar aan of vader er tijd voor heeft.”

Mijnheer Van Staveren fronste kwasi ernstig het voorhoofd, toen Floor de volgende morgen over de autotocht begon.

„Maar jongen, je vader kan niet alleen voor zijn plezier leven. Wacht eens, ik weet wat. Morgen gaat de vrachtauto van de fabriek naar Leiden. Als jullie nu eens tussen de machinedelen kropen, dan kon je een trammetje nemen naar Katwijk en 's avonds kon je op dezelfde manier weer terugkomen.”

„Kan het geen kwaad tussen al die machines?” vroeg mevrouw Harde-
man bezorgd.

Haar gastheer lachte breeduit.

„Ze lopen niet, mevrouw. En omvallen doen ze ook niet. Alleen zitten de heertjes niet zo zacht, maar daar zijn het Hollandse jongens voor om daar geen bezwaar tegen te hebben.”

Het was nog vroeg, toen de jongens de volgende morgen uit Amsterdam vertrokken. Ze hadden allebei een overall over hun lichte zomerpakjes aan. Floor zat schrijlings op een blok ijzer en Ben zat met Polletje op zijn schoot op een paar wielen.

Het was, zoals Floors vader voorspeld had. Ze zaten allesbehalve zacht en bij iedere oneffenheid in de weg werden ze door elkaar geschud. Als het te bar werd, protesteerde Polletje met een luid gefef.

„Ja, jong, wat de baas kan hebben, moet jij ook kunnen velen,” lachte Ben.

Gelukkig duurde de tocht niet zo erg lang en 't was nog geen tien uur, toen Ben en Floor al op het trammetje naar Katwijk stonden te wachten. „Wat zullen Aart en Theo opkijken,” gnuifde Ben. „Hun huis staat vlak bij de laatste halte.”

Op een halletje liepen de jongens naar het huis, waar Bens vrienden logeerden. Maar daar wachtte hun een onprettige verrassing. Het huis leek uitgestorven.

„Ze slapen nog,” zuchtte Ben.

„Och welneen, jong, ze zitten natuurlijk al lang aan 't strand. 't Is zulk fijn weer en dan moet je je stranddag flink lang maken.”

„Dan maar naar 't strand,” zei Ben. „We vinden ze toch wel.”

Toen de jongens het strand gezien hadden, waren ze lang zo zeker niet meer van hun zaak. 't Krioelde van de badgasten.

„Alsjeblieft,” zuchtte Ben. „Zoek daar Aart en Theo maar eens tussen uit. We hebben ze misschien net gevonden, als we vanavond terug moeten.”

„Ja en ik kan je niet helpen zoeken, want ik weet helemaal niet, hoe jouw vrienden er uitzien.”

„Weet je wat? We lopen vlak langs de zee. Het is vloed en er zijn een massa badgasten aan 't zwemmen. Het badpak van Aart zou ik uit duizenden herkennen. 't Is hel-blauw en op de borst zit het embleem van onze poloclub.”

Floor haalde de schouders op. Tussen al die kleurige badpakken viel zo'n badpak niet erg op. Vooral niet als de baders een eindje zee in waren gegaan.

Maar de jongens hadden geluk.

„Floor, daar... daar. Ze zijn met nog meer jongens in 't water aan 't spelen. Zal ik roepen?”

Ben zette de handen als een trompet aan de mond en riep de namen van zijn vrienden: „Hallo, Aart... Theo... hallo.”

In een wip waren de jongens uit het water. Wat keken ze verwonderd naar hun vriend, die daar zo maar opeens voor hen stond en wie was die vreemde jongen?

Ben beantwoordde de vragen, terwijl ze naar de tent liepen. Er kwam geen eind aan het gebabbel.

„En nu hebben we nog een verrassing voor jou, Ben. We krijgen vandaag nog een gast. We gaan hem zo van de tramhalte halen.”

„Maar wij willen in zee,” riep Ben.

„Die loopt niet weg,” zei Aart, „en de dag is nog lang genoeg.”

„Ja, jullie hebt gemakkelijk praten. Je komt net uit 't water,” pufte Floor, die zich al wonderwel op zijn gemak voelde met de vrienden van Ben.

„Nu goed, ga maar in zee, dan gaan wij alleen onze gast halen,” plaagde Aart.

„Kennen wij die gast van jullie?” weifelde Ben.

„Jij kent hem en je zult even blij zijn als wij, dat hij komt.”

Ben beende in de richting van de boulevard.

„Kom maar vlug mee. Jullie hebt me nieuwsgierig gemaakt,” bekende hij. Zij waren geen minuut te vroeg aan de halte en de tram stond nog niet stil, of een jongen sprong eruit, een echte, Hollandse jongen met blote knieën en opgestroopte mouwen en een rugzak op de rug.

„Coen, dat is Coen,” juichte Ben.

Coen vergat het gezelschap te groeten, bleef Ben aankijken, of hij een vogelverschrikker was.

„Joh, wat doe jij hier?”

„Nou, erg hartelijk ben je niet bepaald. Ik zou jou trouwens hetzelfde kunnen vragen.”

Op enige afstand van de halte zette Coen zich op een stenen paaltje.

„Ziezo,” zei hij, „en nou doe ik verder geen stap voor en aleer ik weet hoe dat zit met Ben enne...”

„Floor van Staveren,” vulde deze aan.

Ben vertelde nog eens van de logeerpartij bij de eigenaar van de machinefabriek en toen moest Coen op zijn beurt vertellen, hoe hij hier verzeild was geraakt.

„Nou, dat is gauw genoeg verteld. Ik reis het hele land door en aangezien ik een tante in Leiden heb wonen, zou het al heel raar zijn, als ik niet van de gelegenheid gebruik maakte om mijn vrienden — hij maakte plagend een buiging in de richting van Aart en Theo — eens een bezoek te brengen.”

Over het strand liepen de jongens terug.

„Wat zijn die lui toch aan 't graven?” vroeg Floor. „En allemaal zo vlak bij de duinen. Kijk die jongen daar eens. Die bouwt een fort zo ver op 't strand, dat de zee er onmogelijk bij kan komen. Een fort bouw je toch om te verdedigen als de vloed op komt zetten?”

Aart gaf Theo een duw.

„Joh, dat is waar ook. 't Is vandaag wedstrijd in zandbeeldhouwwerk. We hebben er ons verleden week nog wel voor opgegeven en door die briefkaart van Coen hebben we 't glad vergeten.”

„Ik dacht, dat het morgen pas was,” zuchtte Theo. „Ja, joh, dat eerste prijsje gaat onze neus voorbij.”

„Ik zou 't erg leuk vinden om mee te doen,” zei Floor. „k Zou zeggen, dat we nu met ons vijven juist iets fijns konden maken.”

„Kunnen we dan niet in zee?” weifelde Coen.

„Ja, natuurlijk wel,” zei Aart. „Weet je wat? Jullie gaan eerst in 't water en dan beginnen wij vast te graven.”

„Dan zullen we toch eerst moeten beslissen, wat we maken zullen,” zei Theo.

„Een olifant of een ander groot dier,” stelde Ben voor.

„Och nee, iedereen maakt haast zo iets. Kunnen we niet iets heel apart verzinnen?”

„Een station met een tunnel enzo?” vroeg Floor.

„Ik weet wat, we maken een locomotief,” zei Aart. „En dan zetten we er onder: DE SPOORJONGENS.”

„Daar ben ik dan niet bij,” lachte Floor.

„Jawel, jouw vader heeft toch ook een machinefabriek,” schipperde Theo. Ze waren weer bij hun tent gekomen. De familie van Aart en Theo zat nu ook in de nabijheid van de tent, dus er vielen weer heel wat handen te drukken.

De ouders vonden de visite erg leuk voor hun jongens en nodigden hen alle drie uit, die dag hun gast te zijn.

Coen, Ben en Floor waren in een wip uitgekleeed. Aart en Theo brachten hen tot aan de zeekant en keken lachend toe, hoe ze even terughuiverden voor het koele water.

„Koukleumen!”

„Ja, jullie kunt praats hebben. Als je er eenmaal doorheen bent, is 't heerlijk.”

Een, twee, hoepla. Floor dook onder een aanrollende hoge golf en Coen en Ben, die niet voor hem onder wilden doen, gooiden zich in de branding en zwommen even later als waterratten.

Het water had ditmaal niet de magnetische kracht van andere keren. De zwimmers lieten geen oog af van Aart en Theo. Die liepen heel gewichtig heen en weer. Ze schepten zand en trokken lijnen. En kleine Polleke sprong iedere schep zand, die uitgegraven was, achterna.

„Ik ga eruit, Floor. Polly moet vastgelegd worden. Hij hindert bij 't zandscheppen.”

De gravers waren blij, dat de kleine spring-in-'t-veld vastgeketend werd. Met zijn kop op de poten lag hij met een verongelijkt snuitje toe te kijken. Het eigenlijke werk was nog niet begonnen. Het stuk zand, waarop de locomotief moest komen, was alleen afgepaald en opgehoogd.

Aart nam de leiding.

„Als Theo en ik nu eens het onderstuk met de wielen voor onze rekening namen, dan konden Floor en jij de ketel met de „dom” maken en Coen de tender.”

„Nu, dan kunnen wij met ons drieën voorlopig wel gaan wandelen,” zei Ben, „want jullie zijn vooreerst niet klaar met die wielen.”

„Ach welneen, we beginnen allemaal tegelijk. De locomotief komt niet rechtop te staan. Hij komt plat op 't zand te liggen, net of hij er half uitsteekt.”

„In reliëf noemen ze dat,” wist Floor.

„Fijn, dat ik op m'n eentje de tender mag maken, dan krijg ik vast geen ruzie,” lachte Coen.

Ze begonnen vol ijver te werken en galmden het hoogste lied uit. De badgasten bleven staan, hadden schik in het leuke stel jongens, dat zo zwoegde om een prijs te behalen. Tegen twaalfen werden de kijkers opzij gedrongen door een kittig heertje, dat een wit karton op zijn jasje gespeld had.

„Jurylid”, stond er met kleine lettertjes op geschreven.

Hij bekeek de locomotief met welgevallen.

„Hè fijn, eindelijk eens wat anders dan de boten mèt en zonder zeil en de fortèn. Jullie hebben nog een paar uur, jongens, doe je best.”

Doch een paar uur hadden ze niet meer nodig. Toen ze weggingen van het strand om hun twaalfuurtje te nuttigen in het logies van Aart en Theo, lag de locomotief voltooid. DE SPOORJONGENS stond er met trotse letters onder.

„Zou er niemand bij moeten waken?” vroeg Ben.

„Je kunt wel zien, dat je geen badgast bent, hoor,” lachte Aart. „Niemand op het strand zou eraan denken zo'n prachtstuk moedwillig te beschadigen.”

„Och,” schrok Ben, toen ze al bijna boven aan de boulevard waren, „waar is Polleke nu? Ik dacht, dat hij achter ons aankwam. Ik heb hem straks losgemaakt.”

„Daar heb je de deugniet al,” wees Floor. „Kijk, hij komt tussen de tentjes door schieten. 'k Geloof vast, dat hij ons kwijt was.”

Na een stevig maal trokken ze in opgewekte stemming weer naar het strand. Wat zou 't heerlijk zijn een prijsje weg te slepen van de jury.

„Kijkers hebben we al niet meer bij ons pronkstuk,” lachte Floor. „Kijk, daar is 't, tussen die witte paaltjes.”

Toen ze dichterbij kwamen, begrepen ze wel waarom er geen belangstelling meer was. Van hun mooie locomotief was bijna niets overgebleven. Hij was opzettelijk vernield. Grote, ruwe vegen liepen kris-kras over het locomotief-reliëf heen.

Ben stampvoette van boosheid.

„Bah, wat in-gemeen, wie heeft dat nu gedaan?”

Het heertje van de jury was met zijn gevolg in aantocht.

„Hier ziet u, heren...,” begon hij. Dan schrok hij. „Wat is dat nu, jongens?”

„Ze hebben ons werk vernield,” kwam Theo.

„Als ik ze krijg,” dreigde Coen.

Een klein jongetje kwam op hen toe. Hij wees op de kleine Polleke.

„Dat heeft hij gedaan. Straks toen hij zo blij was, dat hij niet meer aan onze tent vast hoefde te liggen.”

„Geen seconde kun je die rakker uit 't oog verliezen,” zei Ben. „Had ik hem maar niet meegenomen.”

De heren van de jury gingen verder. 't Was spijtig, maar 't werk was niet meer te herstellen. De jongens brachten de treurmare aan de ouders en doken van louter balorigheid even later met z'n allen in de golven. Polleke kreeg snauwen en standjes van zijn baasje, maar hij trok er zich niet zo erg veel van aan.

Och, wat was zo'n strandmiddag toch vlug om. De jongens bleven zo lang op het strand, tot ze hard moesten lopen om nog op tijd te komen voor de maaltijd. En toen was de pret op. Floor en Ben moesten vertrekken en hun vriendjes brachten hen naar de plaats, waar de vrachtauto al stond te wachten.

„We hebben een fijne dag gehad,” zei Floor en daar was Ben het mee eens.

IN DE FABRIEK. TOEKOMSTPLANNEN VOOR BEN

Een regendag in de vakantie.

Ben en Floor bleven maar eens heerlijk uitslapen en wilden toen in de serre gaan zitten lezen.

„Laat Ben de fabriek liever zien, Floor,” zei moeder. „Lezen kan hij thuis nog wel.”

De jongens gnuifden. Dat was een kolfje naar hun hand. Rondzwerven in zo'n fijne fabriek.

Polleke mocht nu niet mee. 't Zou te gevaarlijk zijn hem tussen de machines te laten lopen.

Ben dacht, dat hij op de Ambachtsschool al aardig wat geleerd had, maar van deze ingewikkelde machinerieën begreep hij niet veel.

Toen Floors vader de fabriek doorliep en de jongens zag, kwam hij naar hen toe.

„Zo, jongens, hebben jullie je toevlucht maar hier gezocht? Daar valt heel wat te zien, hè, Ben?”

Ben, die over een ijzeren werkstuk gebogen stond, keek op.

„Waar wordt dit voor gebruikt, mijnheer?” vroeg hij.

„Dat is een lier, Ben,” vertelde mijnheer Van Staveren, die schik had in de leergierige jongen. „Die wordt o.a. gebruikt om zware vrachten aan boord van schepen te hijsen.”

„Is hij helemaal klaar, zoals hij daar ligt, mijnheer?”

Floors vader knikte. Ben boog zich weer over het ijzeren gevaarte, wees met zijn vinger op een ijzeren band, die om een as zat.

„Dus dat is dan zeker de rem, hè, mijnheer?”

Met grote, verwonderde ogen keek de directeur op de jongen neer.

„Heb je dat zelf begrepen of kende je de werking van een lier?”

Ben schudde het hoofd en antwoordde: „Neen, mijnheer, maar 't werkt op dezelfde manier als de trommelrem bij een fiets.”

„Dat is een kranige opmerking, jongen, die bewijst dat je je lessen op de Ambachtsschool niet vergeefs gevolgd hebt.”

Ben kleurde bij het complimentje. Hij had zich weer over het prachtige werkstuk gebogen en vroeg, met zijn vinger wrijvend op een plekje in het

ijzer: „Is het hier gelast, mijnheer? 't Is net, of er hier een scheurtje te zien is.”

„Je hebt een paar goede ogen in je hoofd, jongen. Zulke mensen kunnen we in de toekomst gebruiken.”

Die middag aan tafel prees mijnheer Van Staveren hem nog eens in tegenwoordigheid van zijn moeder en mevrouw Hardeman streek Ben even over het haar.

„Hij zal zijn weg wel vinden in 't leven. IJverig is hij genoeg.”

„IJveriger dan Floor, die een herexamen heeft voor meetkunde,” plaagde mijnheer Van Staveren. „Zou jij vanmiddag niet eens wat sommetjes gaan maken?”

„En Ben dan, vader?”

„Ik zal wel zorgen, dat Ben zich niet verveelt. Als hij zin heeft, mag hij vanmiddag meerijden met me. Ik moet de nieuwe two-seater nog wat inrijden.”

Die middag trok Floor zuchtend naar zijn kamer. Voor zo'n auto-ritje zou hij ook wel wat gevoeld hebben.

Mijnheer Van Staveren reed weg in de roodgelakte wagen. Ben leunde in een hoekje en zuchtte van genoeg. Heerlijk, zo maar over zo'n fijn wagentje te kunnen beschikken!

Door de drukke straten van Amsterdam reden ze naar buiten. Langs weilanden en buitenwegen gleed het fraaie wagentje. In een grote boog ging het later weer terug.

Toen ze een paar kilometer van de stad verwijderd waren, stopte mijnheer Van Staveren.

„Laten we hier even uitstappen, jongen.”

Ben volgde Floors vader.

„Hè, wat mooi al die torens en schoorstenen zo in de verte,” zuchtte hij. Mijnheer Van Staveren legde zijn handen op de schouders van de jongen. Ben wendde zijn blik af van de silhouetten, keek de directeur vragend aan.

„Ben, wat zou jij later willen worden?”

Die vraag kwam zo onverwacht, dat de jongen ervan schrok. Dan, zich weer herstellend, lachte hij: „Straks dacht ik erover om chauffeur te worden, dan kon ik altijd in een auto rijden.”

Mijnheer Van Staveren ging niet op dit grapje in.

„Zou je graag door willen leren, jongen? Veel willen leren?”

Ben schudde het hoofd.

„Dat kan ik niet, mijnheer. Moeder zou nooit een dure studie kunnen betalen.”

„En als iemand anders die nu eens voor je betaalde? Als ik je eens hielp?” Ben kleurde.

„Maar . . . maar dan kan ik al die tijd niets voor moeder verdienen.”

Mijnheer glimlachte.

„Je moeder heeft zich al zo lang zonder jouw verdiensten gered, zij zal dat nog wel een poosje willen doen. Luister eens naar mijn plan. Je haalt eerst je einddiploma van de Ambachtsschool en ondertussen neem je les in de vakken, die je daar op de Ambachtsschool niet krijgt. Als je erg je best doet, kun je dan 't volgend jaar examen doen voor de Middelbaar Technische School. En als je die doorlopen hebt, zullen we wel weer verder zien.”

Ben tekende met de punt van zijn schoen figuurtjes in het zand.

„Zou moeder goedvinden, dat ik dat allemaal van u aanneem, mijnheer?” Floors vader lachte.

„Ho, ho, ventje, je krijgt dat geld niet cadeau. Ik leen het je en als je zo ongeveer een ton per jaar verdient, dan geef je 't me eens terug.”

„Een regenton zeker?” lachte Ben.

Toen, met de glimlach om het grapje nog op zijn gezicht, liepen ineens de tranen over Bens wangen. Hij greep de hand van de fabrikant en drukte die stevig. Dan keerde hij zich om en veegde met de rug van zijn hand langs zijn ogen.

„'t Is allemaal zo fijn, mijnheer. Wat zal moeder ervan zeggen?”

„Stap maar gauw in, dan gaan we 't haar vertellen.”

Toen Ben thuiskwam, wilde hij zijn moeder direct vertellen, wat mijnheer Van Staveren met hem besproken had, maar tegen de avond kreeg hij pas de gelegenheid ertoe.

Mijnheer Van Staveren, die wel begreep, dat zijn gasten alleen wilden zijn, drong erop aan, dat mevrouw Hardeman en Ben wat in de tuin zouden gaan wandelen.

„Wat heb je op het hart, mijn jongen?” vroeg moeder, die al lang gemerkt had, hoe onrustig haar jongen was.

Ben vertelde zijn moeder het plan, dat mijnheer Van Staveren hem voorgesteld had. Mevrouw Hardeman kon geen woorden vinden. Zij was erg ontroerd.

„Mijn jongen, als vader dit nog eens had kunnen beleven.”

„Als vader had geleefd, had mijnheer Van Staveren toch niet mijn studiegeld behoeven voor te schieten, moeke?”

Moeder glimlachte.

„De blijdschap maakt me in de war, jongen.”

Toen ze weer bij het prieel kwamen, liep mevrouw Hardeman op haar gastheer toe en drukte hem de hand. Mijnheer begreep wel wat die handdruk betekende.

„Dus u keurt onze voorlopige overeenkomst goed, mevrouw? Dan zullen we het maar wereldkundig maken.”

Floor dacht er natuurlijk niet over na, wie Bens studieplannen zou financieren. Hij was alleen maar blij voor zijn nieuwe vriend. Hardop verzuchtte hij: „Wat kan het toch vreemd lopen in de wereld. Als Ben Coen niet had gekend en hij had niet op die zolder gespeeld, dan had Ben die tas niet gevonden en de ring niet en de brief niet. En dan had ik Ben en zijn vrienden nooit leren kennen. Wat een toevallige omstandigheden allemaal, hè, vader?”

Mijnheer Van Staveren schudde ernstig het hoofd.

„Wij geloven niet in toevalligheden, mijn jongen. God heeft jullie die tas laten vinden en jullie op mijn weg geleid.”

„Hoe kwam die ring eigenlijk in die tas terecht, mijnheer?” vroeg Ben.

„In de oorlog moest ik de wijk nemen op die zolder,” vertelde mijnheer.

„De Duitsers zaten me op de hielen en omdat ik bang was, dat ze me zouden fouilleren, als ze me pakten, borg ik mijn bezit in die tas. Bij de haastige vlucht moest ik mijn bezittingen achterlaten en later kon ik me niet meer herinneren, waar ik de tas geborgen had. Je kunt begrijpen hoe blij ik was, toen Coens vader schreef, dat Ben de kleinodiën teruggevonden had.”

„Kleinodiën?” vroeg Ben. „Alleen de ring is toch maar wat waard?”

„De brief van mijn moedertje was me minstens evenveel waard, jongen. 't Was haar laatste brief aan mij.”

Er viel een stilte, dan vervolgde hij zacht: „Een moeder is zo'n rijk bezit, jongen. Dat zul je pas begrijpen als je haar eens verloren hebt.”

Ben drukte in het schemerlicht van de kamer even moeders hand. O, hij begreep nu wel wat moeder voor hem betekende.

Moeder gaf hem het drukje terug. Ben was een fijne jongen. Als je hem dan vergeleek bij Lex!

Lex? Hoe zou die het maken? Hij had niet de moeite genomen haar eens te schrijven in de vakantie.

Maar mevrouw Hardeman bande de gedachten aan haar huisgenoot weg. Vandaag wilde ze blij zijn met haar jongen en het geluk, dat hem ten deel was gevallen.

Het was een heerlijke dag geweest.

VAN VISSEN EN VAREN

Mistroostig keken de jongens naar de lucht. Alweer een vakantiedag, die dreigde te verregenen. Overmorgen zou Ben naar huis terugkeren.

„Zullen we weer naar de fabriek gaan?” stelde Floor voor.

„Breng eens een bezoek aan Thomas,” raadde mevrouw Van Staveren aan.

„Hij heeft het altijd gezellig en hij kan je ook nog vertellen of het weer zal opklaren.”

Thomas was de portier van de fabriek. Ben had al kennis met hem gemaakt, maar in het wachthokje was hij niet geweest. Opgewekt stapte hij met Floor naar het fabrieksterrein. Hè, wat zat die Thomas daar gezellig in zijn glazen hokje. Overal stonden helrode geraniums en rondom was het gezellige geluid van de zacht snorrende machines.

Thomas bekleedde een heel bijzondere plaats op de fabriek. De eenvoudige man was al jaren in dienst bij de familie Van Staveren en hij had de directeur gekend, toen hij nog een kleine jongen was. Hij was trouw als goud en sterk als een paard. Wat kon hij mopperen op de arbeiders, die maar voor ieder wissewasje thuis bleven.

Hij ontving de vrienden hartelijk.

„Zo, jongens, is er buiten weer niets te beleven? Troost je maar, morgen hebben we weer mooi weer. Ik heb mijn hengels al klaar gelegd.”

„Ga je vissen, Thomas?”

„Ja, ik heb morgen een snipperdag genomen en ik ga er vroeg op uit.”

„Hè, heerlijk,” zei Floor. „k Zou best mee willen.”

„Wie zou je beletten met me mee te gaan,” lachte Thomas.

De jongens hieven zo'n gejubel aan, dat een paar fabrieksarbeiders eens poolshoogte kwamen nemen.

„t Is niets, hoor,” zei de portier. „Er krijsen alleen een paar jongens zo, die mogen vissen.”

„Maar hoe komen we aan hengels?” vroeg Ben.

„Laat mij daar nu maar eens voor zorgen,” zei Thomas. „Mijn hele familie vist. Maar jullie mogen wel een kwartiertje vroeger opstaan dan anders om aas te zoeken. Een flink jampotje met pieren kan ons van dienst zijn.”

„Wormen genoeg in de tuin,” wist Floor.

De jongens hadden geen rust meer bij Thomas. Ze wilden direct thuis gaan vertellen welk pretje hun wachtte.

Mevrouw Van Staveren en moeder Hardeman beloofden, dat ze voor proviand zouden zorgen en Floor voorspelde op zijn beurt, dat er dan een flinke snoek van een meter lengte minstens op tafel zou verschijnen.

„'t Is te hopen, dat we wat vangen,” zuchtte Ben, „anders worden we duchtig geplaagd.”

Die avond gingen de jongens bijtijds ter ruste, want 't zou morgen vroeg dag zijn.

„Zouden we wel wakker worden?” vroeg Ben ongerust.

„Ik heb 't wekkertje naast mijn bed, hoor,” stelde Floor hem gerust. „Ga maar lekker pitten.”

Door het eerste tikje van 't klokje was Floor de volgende morgen al wakker. Hij strekte zijn hand uit om de wekker vast te zetten. Hij zou Ben wel eens wakker maken op een leuke manier. Hij sloop zijn bed uit en keek naar Bens grote teen, die onder de dekens uitpiepte. Heel voorzichtig bond hij een draadje om het uitstekende lichaamsdeel.

Ben kreunde even en trok zijn teen terug. Floor giechelde en gaf toen een rukje aan het draadje. Ben droomde nog half en half. Hij riep: „Help, help, er zit een krab aan mijn teen.”

Floor rolde over zijn bed van het lachen. Ben werd nu helemaal wakker. Hij keek met grote, verwonderde ogen naar zijn grote teen en zag het gebroken draadje eraan wapperen.

„Deed jij dat, Floor?” vroeg hij. „Ik droomde, dat ik in zee aan 't zwemmen was en dat er een krab aan mijn teen hing.”

Mevrouw Van Staveren was ook al wakker. Ze klopte op de deur en waarschuwde dat het tijd was om op te staan.

Allereerst gingen de jongens de tuin in om wormen te zoeken. Floor tikte tegen een stok, die hij in de grond gestoken had en deed de naar boven kruipende, malse wormen in een jampotje. Ben stond er met zijn handen op de rug bij te kijken.

Toen er een aardig klutsje dooreen wriemelde, hielden ze op.

„Thomas zal nu wel tevreden zijn,” dacht Floor hardop. Hij sloot het potje en gaf het aan zijn vriendje.

„Jij moet het dragen, anders heb je geen hand aan die voedselvoorziening uitgestoken.”

Ben nam het glazen potje en bleef er alleen mee in de tuin. Even later kwam hij binnen en zette zich aan de ontbijttafel.

Floor keek hem telkens aan. Wat deed die Ben gek. Hij at zo langzaam en kauwde zo lang en telkens bukde hij zich onder de tafel. Zou hij Polletje voeren? Neen, die lag nog in zijn mandje.

Toen Ben weer bukde, deed Floor hetzelfde. Hij zag hoe Ben een propje gekauwd brood in het jampotje duwde. Hij lachte opeens, dat hij schudde. „Ben je bezig onze wormen te voeren? Wil je ze vetmesten om de baarzen te lokken?”

Ben kreeg een kleur. Hij bukde zich en zette het jampotje met een pats op tafel.

„Als je 't dan weten wilt,” snauwde hij, „er zit geen enkele pier meer in het potje. Ik heb ze weg laten kruipen, die arme dieren. Ik heb pas nog gelezen, dat je net zo goed vissen kunt met gekauwd brood.”

„'k Wou, dat je eerder op dat idee gekomen was, dan hadden we een half uur langer kunnen slapen.”

„Houd jij zoveel van dieren, jongen?” vroeg Floors vader. „Dan zullen wij 't best samen kunnen vinden. Dat vrijlaten van die wormen lijkt misschien wat overdreven en toch mag ik dat liever zien, dan het kwellen van dieren door jongens. Een jongen, die een dier onnodig pijn kan doen, heeft geen goede inborst. En wat dat aas betreft, och, een mens denkt er niet zo bij na. Je denkt, een worm is maar een worm, maar 't is waar, we kunnen net zo goed brood gebruiken.”

Thomas stapte het fabrieksterrein op en kwam even later terug met twee hengels.

„Ziezo, jongens, één voor mij en één voor jullie. Jullie moeten elkaar zo nu en dan maar eens aflossen.”

Ze hadden een heerlijke morgen aan het water, maar de vangst was mager. Thomas' geofende hand verschalkte nog wel af en toe een visje, maar de jongens hadden bijna niets gevangen.

De grootste verrassing kwam na de hengelpartij, toen Thomas vertelde dat ze nog zouden gaan varen.

„Gaan we varen?” riep Ben, „en we hebben geen boot.”

„Thomas weet overal raad op, kom maar eens mee.”

Vlug stapten ze achter Thomas aan. Het botenhuis, waar ze de hengels achterlieten, lag aan één der Amsterdamse grachten en Thomas kreeg hier de beschikking over een mooi, rank motorbootje.

„Gaan wij daar in? Is dat sloopje van u?” juichte Ben.

„’t Is voor de helft mijn eigendom. Samen met de eigenaar van het botenhuis heb ik er de beschikking over. Wie het van ons beiden nodig heeft, gebruikt het en als we ’t niet nodig hebben, verhuren wij het tegen een matig prijsje.”

Dat was een buitenkansje, waar de jongens nu helemaal niet op gerekend hadden. Wat een knus sloopje! ’t Was bijna vol, toen ze alle drie een plaatsje gevonden hadden.

„Mag ik sturen, Thomas?” vroeg Ben.

„Ik ben zelf stuurman en machinist tegelijk, jongen,” zei Thomas, zich bij het roer neerzettend. „Geef nu maar goed je ogen de kost, want daar gaan we.”

Puf - puf - puf. Licht als een veertje tufte het sloopje door de grachten.

„Ziezo,” zei Thomas, toen ze een flink eind gevaren hadden, „nu komt de verrassing. We gaan landen.”

Floor klapte in de handen.

„Ik snap het al, Thomas.”

„Ssst!” De oude grappenmaker legde de vinger tegen de lippen en laveerde handig met het bootje naar de kant, waar de achterkanten van de huizen in het water gebouwd stonden.

„Maar hier is toch geen landingsplaats,” zei Ben.

Thomas lachte maar eens en schoof het raam van een huis, dat op een kier stond, wagenwijd open. Hij klom naar binnen en toen begreep Ben wat Floor al wist, nl., dat Thomas hier woonde. Zijn huis stond aan de waterkant.

Wat hadden de vrienden het goed bij hem thuis. De vrouw van Thomas, een gezellige, dikke moeke, gaf hun koffie en bakte de gevangen vis en toen stapten ze weer uit het raam in de boot.

„Nu neem ik jullie niet helemaal mee naar ’t botenhuis, hoor,” waarschuwde de oude man. „’k Zet jullie af bij de Vismarkt, dan weet Floor de weg wel terug naar huis. ’t Is dan nog maar even lopen.”

„Zet ons maar af bij die brug, Thomas,” stelde Floor voor, toen ze in de buurt van de Vismarkt kwamen.

„Ja, wacht even, die lui willen ook landen,” zei de oude baas, op een groepje wijzend, dat juist bezig was aan te leggen.

De jongens keken naar de jongelui, die met hun witte petten en witte broeken echte dandy’s leken.

„O zeg,” riep Ben opeens, Floor bij zijn arm grijpend. „Dat is Lex, je weet wel die jongen, die bij ons in huis is. Daar, de tweede van links. Hallo, Lex, Lex!”

Deze keek op zonder enige verwondering te tonen, dat hij Ben zo opeens in Amsterdam ontmoette. Hij wuifde even koel in de richting van de beide vrienden.

Het gezelschap vroeg hem blijkbaar, wie de beide jongens waren, die hem groetten, want Lex antwoordde zo hardop, dat ieder het kon verstaan: „O neen, zeg, geen kennissen, hoor. Die ene is het zoontje van mijn kast met zijn kornuitje.”

Ben keek bedremmeld naar de grond.

Floor legde hem de hand op de schouder, fluisterde: „Zal ik hem eens flink afdrogen, Ben? Nu op 't moment, die lelijkheid?”

„Laat hem maar met rust, Floor. Hij is niet waard, dat we ons boos maken.”

„Wat zei die jongen over een kast?” vroeg Thomas.

„Hij is bij ons in huis en een pension noemen sommige studenten hun kast,” zei Ben eenvoudig.

„Hoe de studenten dat noemen, kan mij niet schelen,” zei Floor, „maar ik zal hem laten horen, hoe we hem noemen.”

Hij zette zijn handen aan zijn mond en riep: „Lefmaker, lelijke lefschopper.”

„Wil je mijn grammofoonhoorn lenen?” plaagde Thomas.

Gelukkig was Lex met zijn gezelschap al spoedig uit het oog verdwenen. „Kom,” zei Floor, die de Woudlose toestand niet kende, maar wel begreep dat het gebeurde een bittere pil was geweest voor Ben, „laten we zo'n fijne morgen niet laten vergallen door zo'n vervelend joch. We gaan naar huis.”

Kleine Polleke, die erg beledigd was, omdat hij de gehele morgen thuis had moeten blijven, sprong hen blij tegemoet.

Natuurlijk vertelde Ben zijn moeder van de ontmoeting met Lex en hoe de fat hem beledigd had.

„Die jongen leert het nooit,” zuchtte moeder. „Ik denk, dat er nog hardere lessen voor hem nodig zijn.”

„Als we terugkomen in Woudlo, komt hij weer bij ons,” zuchtte Ben.

„Hè, wat zou ik het heerlijk vinden om altijd met u saampjes te zijn.”

Alleen met zijn moeder stond hij in het preeel en zijn arm om haar hals

slaand, zei hij: „Ik zal heel, heel hard studeren voor u, moeder en dan later . . . als ik veel verdien . . .”

Moeder glimlachte. Rijk hoefden ze niet te worden, maar als ze eens altijd saampjes konden zijn zonder die arrogante jongen!

„Later komt alles goed,” zei Ben nog eens.

Gearmd gingen ze samen naar binnen. Zolang ze elkaar maar hadden, was alles toch nog goed.

EEN IJSMIDDAG. EEN VREEMDE GESCHIEDENIS

De zomervakantie was ten einde. Nog voor de scholen begonnen, had mevrouw Hardeman een leraar gevonden, die Ben wilde bijwerken voor het toelatingsexamen, dat hij straks zou moeten afleggen, wanneer hij verder wilde studeren.

Mijnheer Leens, die les gaf aan de H.B.S., zou Ben helpen met wiskunde. Ben vond het heerlijk, dat hij les kreeg, maar hij vond het niet zo prettig, dat mijnheer Leens die lessen wilde geven in één der lokalen van de H.B.S. Hij was nog niet vergeten, hoe Lex zich aangesteld had in de vakantie. Verontwaardigd had hij Coen en de anderen het verhaal in geuren en kleuren gedaan en ze waren vast besloten wraak te nemen.

Die gelegenheid kregen ze de eerste de beste schooldag al. Ze waren die morgen zo vroeg op het station, dat ze een paar minuten moesten wachten voor de trein vóórkam.

„Moet je zien, we zijn te vroeg,” grinnikte Aart op de klok wijzend. „Je kunt wel zien, dat het de eerste morgen is. We zijn bang om te laat te komen.”

„Dat wordt over een paar dagen wel weer beter,” lachte Coen. „Dan komen we een minuut voordat de trein vertrekt het perron ophollen.”

„En dan die gloednieuwe spullen,” zuchtte Theo. „Een nieuwe tas, nieuwe boeken, een nieuw pak. Je durft je haast niet te bewegen.”

De trein kwam binnengestoomd en ze zochten zich een lege coupé uit. Nog maar even hadden ze gezeten, toen het hoofd van Lex boven het raampje kwam uitkijken.

„Hallo, lui, nog plaats?”

Aart maakte een beweging, of hij achterover zou vallen van schrik.

„Neen maar, mijnheer herkent ons.”

„Waar is je witte pet?” spotte Theo.

Coen hield de deurknop stevig naar boven gedrukt.

„Zoek maar een ander plaatsje op, hoor,” riep hij. „In de vakantie wou je Ben niet kennen, nu zijn wij niet op jouw gezelschap gesteld.”

„Toe, joh, laat hem er maar in,” fluisterde Ben. „Je moet denken, dat hij bij ons in huis woont.”

Dit keer luisterde Coen niet naar hem.

„Jij bent veel te bang, jochie. Geef hem toch zijn vet.”

Daar kwam de stationschef het perron opdrentelen.

„Wat is dat hier?” vroeg hij. „Wou jij in die coupé, Lex? Alla, Coen, doe die deur eens open.”

In zichzelf mopperend gehoorzaamde Coen zijn vader. Maar Lex beleefde niet veel plezier aan zijn reisgezelschap. Niemand van Bens vrienden zei een woord tegen hem. Zenuwachtig wriemelde hij aan zijn horloge.

„Luister eens, lui,” zei hij. „’t Leek gek daar in Amsterdam, dat ik niet naar Ben toe kwam. Maar als ik hem begroet had, had ik hem moeten voorstellen en we hadden zo weinig tijd.”

„O zeg, neen, ’t zijn geen kennissen van me. Dat is het zoontje van mijn kàst met zijn vriendje,” piepte Aart met een hoge, aanstellerige stem.

Hij ging staan en zette de handen in de zij.

„We hebben niks te maken met jou, begrepen? En als je je weer bij ons in de coupé waagt, krijg je op je falie, of Coen zijn vader het wil hebben of niet.”

„Dan trek ik aan de noodrem,” zei Lex met een benauwd gezicht.

„Dan zetten wij een gezicht of we van de prins geen kwaad weten en dan krijg jij vijftig gulden boete,” plaagde Aart.

Theo en Coen lachten luidkeels. Stel je voor, dat de trein moest stoppen voor een worstelpartij in de coupé.

„k Zal je heus niet lastig vallen, hoor,” zei Lex, zijn tas opnemend.

„Hó, joh, wou je nou uit de trein stappen? Hij rijdt altijd nog wel een zestig kilometer per uur,” plaagde Coen.

Lex had de tussendeur geopend en wilde het aangrenzende compartiment binnenstappen. Juist ging de trein door een bocht en Lex rolde languit over de vloer.

„Mijnheer valt uit de koets,” lachte Aart.

Met een slag werd de tussendeur dichtgetrokken.

„Ziezo,” lachte Theo, „wedden dat we die voorgoed kwijt zijn?”

Verdrietig keek Ben het raampje uit. Zolang Lex bij hen inwoonde, zou hij die vervelende botsingen wel houden.

Aart gaf hem een klap op de schouder, luchtte zijn Engels: „Cheer up, old boy, we gaan een nieuw schooljaar tegemoet.”

„Tja,” zuchtte Ben en in de mijmeringen over de nieuwe richting, die zijn studie zou nemen, vergat hij al de narigheid, die hij had om Lex.

Hè, wat vervelend was dat zo'n wildvreemde school op je eentje binnen te gaan. De lui keken je allemaal zo aan. Je kende er niet één van. Schoorvoetend liep Ben de H.B.S. binnen. Gelukkig vond hij al spoedig het lokaal, waar hij zijn moest. Mijnheer Leens ontdekte hem op de gang en wenkte hem. Tot zijn schrik bemerkte hij, dat de hele klas nog zat te pennen. Mijnheer Leens had toch gezegd, dat de lessen zouden worden gegeven na schooltijd.

De leraar gaf de verklaring van het raadsel.

„Ja, Ben, daar zit de klas nog. Ze moeten schoolblijven, zie je. Kijk, daar zit Lex ook. Hij was weer eens de gangmaker. Enfin, we zullen jou eens aan de tand voelen en ons niet storen aan die schoolblijvers.”

Mijnheer Leens greep potlood en papier en begon Ben te overhoren.

„Je kennis valt me niet tegen, jongen. Algebra is je zwakke plek. In meetkunde ben je goed. Ik zal je dezelfde sommen eens opgeven, die deze klas moet maken. Jongens, pak je boeltje in en ga naar huis. En stel je de volgende keer niet aan als papkindjes.”

Lex wilde in de klas op Ben wachten, maar mijnheer Leens stuurde hem naar buiten. Toen ze alleen in de klas waren, zei de leraar: „Hoor eens, Ben, 't is niet mijn gewoonte te roddelen achter de rug van mijn jongens, maar je hebt zeker wel begrepen, dat je in geen geval de sommen voor Lex moet oplossen. Geen geknoei met huiswerk, hoor!”

„Ik hielp Lex wel eens met zijn sommen, mijnheer. Mag dat niet?”

„Ja, je mag hem best uitleggen, wat hem niet duidelijk is, maar laat hem niet je oplossingen klakkeloos overschrijven. Met een repetitie zou het geknoei immers toch aan het licht komen.”

De leraar stak zijn hand uit ten teken, dat hij Ben in dit opzicht vertrouwde en Ben legde zijn hand in de zijne.

„Wij zullen 't samen best kunnen vinden,” zei mijnheer Leens, hem op de schouder kloppend.

Buiten de school stond Lex te wachten. Verwonderd keek Ben naar zijn huisgenoot. Zoveel hartelijkheid was hij van deze niet gewend, maar 't werd hem al spoedig duidelijk, dat Lex uit louter eigenbaat gewacht had.

„Hallo, Ben, wat had de Sproet? Hij had het over mij, hè? Daarom moest ik de klas uit.”

Ben weifelde even. 't Was stellig niet de bedoeling geweest, dat het gesprek regelrecht overgebracht zou worden.

„Heb je soms over mij geroddeld?” hield Lex aan.

Een paar jongens hadden zich bij hen gevoegd. Ben deed een stap vooruit, zodat hij vlak voor Lex kwam te staan.

„Je kunt zeggen van me, wat je wilt, maar een kletskaus ben ik niet.”

„Zeg dan wat de leraar over me gezegd heeft,” hield Lex aan.

„Och, joh, 't is toch niet gezegd, dat ze 't over jou gehad hebben,” suste een der andere jongens. „'t Is nogal wat moois, wat je van Ben denkt. Ik kan me niet voorstellen, dat iemand kletst achter de rug van zijn kame-raad.”

Lex keek Ben vlak in het gezicht.

„Goed, we hoeven niet te weten wat je met de Sproet behandeld hebt, maar zeg dan tenminste, dat je 't niet over mij gehad hebt.”

Ben schrok. Lex had de nadruk gelegd op het woordje *we*. Hij maakte er een zaak voor alle jongens van. Zou hij jokken en zeggen, dat hij het niet over Lex gehad had? Hij boog het hoofd.

„Lafaard,” siste Lex. „Leuk, hè, te luisteren naar de klachten, die de Sproet heeft gehad over me.”

De jongens, die er omheen stonden, hielden er zich verder buiten, maar er was niemand meer, die het opnam voor Ben. En toen hij even later het schoolplein verliet, was er niemand van de H.B.S.-ers, die had geprobeerd een praatje met hem te maken.

Lex had gezorgd, dat ieder er het zijne van dacht en verdedigen kon Ben zich niet.

In de maanden, die volgden, werkte Ben hard. Mijnheer Leens had schik in de jongen. Hij liet hem nu regelmatig het werk van de klas meemaken. Lex had stellig wel begrepen, wat de leraar met Ben besproken had. Een enkele keer had hij nog geprobeerd Ben over te halen hem de oplossingen van de sommen zonder meer te geven. Maar Ben had voet bij stuk gehouden.

Nu was het een week voor Kerstmis en de H.B.S. zwoegde in de repetitie-tijd. Ben had voor dit keer les gehad op woensdagmiddag. Terwijl hij zijn boel inpakte, zei mijnheer Leens: „Als ik jou was, Ben, nam ik de verdere middag maar eens vrijaf. De ijsbaan is geopend.”

„Ik heb geen schaatsen bij me, mijnheer.”

De leraar weifelde even, dan zei hij joviaal: „Neem mijn schaatsen dan maar. Ze hangen daar in de hoek.”

„Gaat u dan niet rijden, mijnheer?”

De leraar zuchtte en stak een leeg schrift in de hoogte.

„Ik moet de repetitie-opgaven voor de jongelui nog maken.”

„Dan zal ik uw schaatsen graag lenen, mijnheer,” zei Ben blij.

Met de schaatsen bungelend om zijn hals beende hij eerst naar het station. Daar vond hij zijn vriendjes in de wachtkamer. Hij trachtte hen over te halen met hem mee te gaan. Wat hinderde het of ze geen schaatsen hadden? Ze konden er een glijbaan maken en natuurlijk mochten ze om beurten zijn schaatsen lenen.

Aart en Theo waren er direct voor te porren de boeken opzij te gooien, maar met Coen waren ze niet zo gauw klaar.

„Joh, kom, ga mee, dan kun je bestuderen, hoe 't in het ijstijdperk geweest is,” lachte Ben. „Een reuze gelegenheid.”

„We hebben morgen repetitie aardrijkskunde en 'k weet er nog geen biet van,” zuchtte Coen.

„Vooruit dan maar,” gaf hij eindelijk toe. „Maar 'k steek het papiertje met namen van rivieren in Spanje in mijn zak, dan kunnen we er af en toe naar kijken.”

„Ik weet wat,” plaagde Aart. „We maken een versje van die namen en zingen het terwijl we rijden. Bijvoorbeeld:

Guadalquivir en Taag
O, wat gaan je benen traag.
Guadalaviar en Po
Sla je benen uit, kijk zo.”

„Net of de Po in Spanje stroomt,” zei Coen.

„Zie je wel, dat je er wel wat van weet? Ik noemde die maar om je op de proef te stellen,” grapte Aart. „Man, al doe je geen boek meer open, dan krijg je nog een tien.”

Ze hadden een heerlijke middag op het ijs. Ze zwierden over de glijbaan of vlogen op de gladde ijzers over het ijs.

„Een paar fijne schaatsen heeft die mijnheer Leens,” prees Coen. „Echte doorlopers. Ik ga ze voor mijn Sinterklaas vragen.”

„Maar nu moet ik ze terugbrengen, anders is de school gesloten,” zei Ben, nadat ze zich een paar uren geamuseerd hadden.

„Dan gaan wij ook maar naar huis,” zei Coen. „Als we de trein van vieren halen, kunnen we nog wat werken ook.”

Op een drafje liep Ben naar school. Hè, hè, hij hijgde ervan. Dat viel heus niet mee na die schaatserij.

Hier was de H.B.S. De school was nog geopend. Wat klonken zijn voetstappen hol door die lege gangen. Het gebouw leek wel uitgestorven. Hier was het lokaal. Het was er donker. Mijnheer Leens was zeker al naar huis gegaan. Hij zou de schaatsen maar weer op dezelfde plaats hangen.

Ben ging het lokaal binnen. Terwijl hij de drempel overstapte, viel er daar binnen iets met een slag op de grond.

„Ben jij 't, Martens?” vroeg Ben, wiens hart klopte van schrik.

Het was niet de conciërge, die antwoordde. Uit het lokaal dook de gedaante van een jongen op, van ... Lex!

„Wat kom jij hier doen?” vroeg hij op fluistertoon.

„Datzelfde mag ik wel aan jou vragen,” lachte Ben, van de weeromstuit ook fluisterend. „Ik had de schaatsen geleend van mijnheer Leens en heb die teruggebracht.”

„En ik had mijn wiskundeboek laten liggen en toen ik hier toch moest zijn, heb ik hier wat gewerkt. Het was hier zo heerlijk rustig.”

Verwonderd keek Ben zijn huisgenoot aan. Zoveel ijver was hij van hem niet gewend.

„Vond de conciërge dat dan goed?”

„Natuurlijk mag dat niet. Martens werkt in de kelder bij de verwarming. Ik heb gewacht tot het schemer was, dan kon ik ongemerkt weggaan.”

„En als Martens ons nu toch ziet?”

„Nou, joh, dan hebben we een fijne uitvlucht met die schaatsen.”

Ben had niet veel op met die halve leugen en hij was blij, dat ze de school konden verlaten zonder dat ze iemand waren tegengekomen.

„Hè, gelukkig,” zuchtte Lex, toen ze op straat kwamen. „En denk erom, Ben, vertel nu maar tegen niemand, dat je mij in de klas aantrof, hoor. Wat niet weet, dat niet deert.”

Ben deed argeloos de gevraagde belofte. Per slot van rekening hoefde hij Lex er niet met opzet bij te lappen en dan — wat voor kwaad stak erin, dat je je boek haalde en wat na bleef hangen in de klas.

Toen ze bij het station kwamen, waren de jongens al vertrokken en dat vond Ben prettig, want zijn vrienden en Lex verdroegen elkaar nu eenmaal niet en ze konden hem zo onbarmhartig plagen.

Zo kwamen ze samen thuis en mevrouw Hardeman vond die goede verstandhouding wel prettig.

LEX WORDT IJVERIG. DE REPETITIE

Boem - boem - boem.

Ben, die heel erg verdiept had gezeten in een wiskunde-vraagstuk, keek verschrikt op.

„Wie is daar?”

„Ik ben 't maar,” lachte Lex. „'k Wou je eens laten schrikken. Hier, wil je eens opsteken?”

Wrevelig veegde Ben de sigaret, die zijn huisgenoot op zijn boek had laten vallen, aan de kant.

„Nee, joh, ik rook toch niet. Hoe dikwijls heb ik je dat al moeten zeggen?”

„Heilig boontje.”

„Och, joh, 'k word er maar naar van. En als moeder 't nu toch liever niet heeft!”

„Nou ja, dat moet je ook zelf weten,” zei Lex, die Ben ten koste van alles in een goede bui wilde houden.

Ben had zijn potlood neergelegd, keek met gefronste wenkbrauwen naar zijn huisgenoot. Vervelend, dat die zo op zijn gemak ging zitten. Hijzelf had zijn tijd zo hard nodig en zo zou het met Lex toch ook wel zijn.

„Heb jij je meetkunde-repetitie al onder de knie?” begon Ben.

Lex stond op en nam een papiertje uit zijn zak.

„Ik heb hier vijf meetkunde-sommen. Zou jij 't erg vinden die voor mij te maken?”

„Ik wil ze wel met je maken. Wat zijn dat voor sommen?”

„Och,” zei Lex kleurend, „die sommen vond ik ergens in een examen-opgaaf. Ik heb voor de aardigheid geprobeerd ze op te lossen, maar ik kan ze niet thuisbrengen.”

Ben las de opgaven aandachtig.

„Nou, zeg, die zijn niet mis, hoor! Laten we ze samen oplossen. Dat is geen tijdverlies voor me, want 't is meteen een goede oefening.”

Ben nam een vel papier, tekende en rekende en riep na enkele minuten:

„'k Heb 'em, zeg. Kom hier, dan zal ik je hem uitleggen.”

Lex, die nonchalant wat foto's aan de muur had staan bekijken, keerde zich om.

„Heb je hem op dat papier geschreven? Dan vind ik hem wel.”

Ben, die erg benieuwd was, of hij de volgende opgave ook zou kunnen maken, boog zich weer over het papier. Hij had de wiskunde-leraar wel beloofd geen sommen voor Lex te maken, maar dit waren geen opgaven, die ze moesten inleveren.

Na een uurtje had Ben alle opgaven af. Met een kleur als vuur keek hij op.

„’t Waren kanjers, hoor, maar ’k heb ze alle vijf. De laatste heb ik op twee manieren gemaakt.”

Lex graaide de velletjes papier van de tafel.

„Ziezo, nu ga ik eens op mijn gemak proberen, of ik uit jouw oplossingen wijs kan worden.”

Toen de deur zich achter Lex gesloten had, schudde Ben het hoofd. Wat een vreemde sinjeur toch om zo’n belang te stellen in die vijf sommen, terwijl hij nog zoveel te leren had. Och, hijzelf kon zich de weelde wel veroorloven om zo’n paar extra sommetjes te maken, maar Lex? Verschrikkelijk slecht was dat joch in meetkunde.

Enfin, schouderophalend boog Ben zich weer over zijn boeken.

Nog geen half uur later ging de deur alweer open. ’t Was moeder, die hem een kop thee kwam brengen.

„Ben je weer alleen, jongen? ’k Hoorde Lex straks bij je.”

„Ik heb een paar sommen met hem gemaakt, moeder.”

„Hij heeft zich zeker te veel ingespannen met die sommenmakerij, want nu ligt hij met hoofdpijn in bed.”

„Aanstellerij, moeder. Zo druk maakte hij zich niet met die sommen. Enfin, hij moet het zelf weten. Morgen haalt hij weer een onvoldoende voor zijn repetitie.”

Mevrouw Hardeman was naar ’t kleine kachelkje gegaan en pookte erin, tot het weer begon te snorren.

Ben rekte zich uit. Hè, wat maakte moeder het altijd gezellig. Polleke, die een fijne neus had voor warmte en knusheid, kwam om het hoekje gluren en vouwde zich lekker op achter het ronkende kachelkje.

„Zal ’k hier bij je komen zitten, jongen?”

„Hè ja, moes, ’k zal mijn tafel opzij trekken, dan kan u onder de lamp zitten.”

Moeder zette zich met haar breiwerk bij de tafel. Zij sprak geen woord. Neen, dat hoefde ook niet. Maar zo stil te zitten werken met moeder bij je

en Polleke naast het warme kachelkje... Met niemand ter wereld zou hij willen ruilen.

Het was al laat in de avond, toen Ben zijn boeken opborg.

„Ga jij nog even naar Lex kijken, Ben?”

Ben liep 't kamertje van zijn huisgenoot binnen. Languit lag de jongen op bed. Zijn bovenkleren had hij nog aan. Een natte doek lag op zijn voorhoofd.

Ben boog zich bezorgd over het bed. Zou hij zich dan toch vergist hebben? Toen zag hij iets, wat hem hardop deed schateren van de lach. Een opengeslagen Indianenboek was onder Lex' hoofdkussen uitgezakt.

„k Denk, dat je je hoofd moet afkoelen van de spanning na al dat lezen, hè?”

Lex kwam langzaam overeind, het doekje gleden hem van 't hoofd.

„Ga 't maar gauw tegen je moesje vertellen, lelijke klikspaan.”

Ben trok de schouders op en liep naar beneden. Hoe minderwaardig hij Lex' manier van doen ook vond, hij was niet van plan voor verklikker te spelen.

„Is Lex' hoofdpijn wat minder?” vroeg moeder.

„Met zijn hoofdpijn zal het best loslopen, moeder. 't Is te hopen, dat het even hard losloopt met zijn meetkunde-repetitie morgen.”

„Ziezo, Ben, nu moet je voor de aardigheid de opgaven eens maken, die ik de klas van Lex voor repetitie opgaf. Je hebt een uur de tijd.”

Ben ging in de bank zitten en las de eerste opgave. Zijn ogen sperden zich. Dat was dezelfde som, die Lex hem de avond tevoren had laten maken. Wat toevallig. Nu, die kon hij alvast vlot opschrijven. Dan de tweede maar.

Wat was dat? Ook de tweede opgave was bij het lijstje sommen geweest, dat Lex hem had laten oplossen. En ook de verdere opgaven waren bekend. Vlug en gemakkelijk loste Ben de opgaven op. Na drie kwartier leverde Ben zijn werk in.

„Tjonge, Ben, dat is zelfs voor jou een record, hoor. Kees Nierop, die ook een wiskundekraan is, deed nog anderhalf uur over deze repetitie.”

Ben kreeg een kleur. Zou hij zeggen, dat hij dezelfde sommen al gezien had? Maar hoe zat dat dan met Lex? Hoe was Lex aan die opgaven gekomen? Hij kon toch zijn huisgenoot niet verraden?

„Hoe heeft Lex zijn repetitie gemaakt, mijnheer?”

„Ik heb dat werk nog niet nagekeken, maar ik denk, dat het niet veel bijzonders zal zijn,” spotte de leraar.

Voor Ben naar huis ging, wipte hij nog even bij Coen aan.

„Zeg, joh, wat zet jij een oorwormgezicht. Heb je soms een kei van een onvoldoende gehaald?”

Ben schudde het hoofd.

„Ik tob ergens over, maar omdat het Lex betreft, kan ik het je niet zeggen.”

Coen sloeg hem op de schouder.

„Toe, joh, we zijn alleen. Vertel op. Ik ben heus geen kletskaus. Ik kan wel zwijgen.”

„Ook niet over praten met de anderen, hoor,” waarschuwde Ben. „De kwestie is deze. Lex duwde me een paar dagen geleden een papier met vijf sommen onder de neus. Ik loste ze voor hem op en vanmiddag merkte ik, dat het de repetitie-opgaven waren. Hij heeft die dus gehad voor ze opgegeven waren. Ik vermoed, dat mijnheer Leens in 't zelfde boekje heeft zitten snuffelen als Lex. Maar als 't uitkomt, telt Lex zijn cijfer niet. Is het oneerlijk, als ik mijn mond houd?”

Coen keek zijn vriendje aan.

„Joh, uil, geloof je nu werkelijk, dat dat allemaal zuiver toeval is? Geen denken aan, natuurlijk. Lex heeft op de een of andere oneerlijke manier de opgaven weten te bemachtigen. Wacht eens, 'k ben er. Je vond hem alleen in school, toen die middag na het ijs. Natuurlijk heeft hij ze toen ergens gevonden.”

Ben kleurde van schrik. Hoe wonderlijk was eigenlijk dat hele geval geweest. Lex, die in 't schemerdonker in school zat en beweerde, dat hij zijn huiswerk moest maken. En dan nog die geheimzinnigheid, dat niemand iets mocht weten van zijn verblijf in 't gebouw.

„Och, maar de leraar laat die opgaven toch maar niet zo slingeren?” weifelde Ben.

„Vind jij 't hele geval dan niet verdacht?” vroeg zijn vriend. „Enfin, vraag het hem vanavond.”

Ben antwoordde niet. Zou Lex na al zijn vroegere geknoei zich weer aan nieuw bedrog hebben schuldig gemaakt?

Toen hij thuiskwam, vond hij zijn huisgenoot alleen in de kamer.

„Je moeder is even een boodschap doen. Over een half uur zou zij thuis zijn, Ben,” zei hij poeslief.

„Prachtig, dan kan ik het met jou nog eens over die meetkunde-sommen hebben,” begon Ben. „Hoe kwam jij toch aan die opgaven?”

„Dat heb ik je al gezegd,” zei Lex kleurend. „Ik vond ze in...”

Ben was weer opgestaan, legde zijn hand op Lex' schouder.

„Jij bent er op de een of andere manier toch niet achter gekomen welke sommen de leraar wilde laten maken?”

„Ja, meneer heeft me van tevoren precies ingelicht,” spotte de ander.

„Je begrijpt wel, wat ik bedoel. Jij was die ijsmiddag in school en...”

Ben kon niet uitspreken. De deur ging open en mevrouw Hardeman kwam binnen. Verwonderd keek ze van de een naar de ander. Wat zagen de jongens er opgewonden uit. Zou er weer ongenoegen zijn?

„Zo, jongens,” begon ze luchtig. „zijn jullie er nu allebei? Dan zal ik maken, dat de tafel vlug gedekt wordt. Na al die doorgestane repetitie-angst zal je wel honger gekregen hebben, hè?”

De jongens gingen echter niet op het grapje in. Stil zaten ze aan tafel en gedurende de verdere avond bleef Lex beneden in de huiskamer tot hij naar bed ging. Was hij bang, dat Ben hem nog eens aan de tand zou voelen?

't Was zaterdagmorgen en in spanning wachtten de jongens van de vierde klas H.B.S. op de uitslag van de meetkunde-repetitie.

De leraar kwam binnen, ging achter zijn lessenaar zitten en legde de met repetitiewerk beschreven vellen voor zich neer.

„Over het algemeen is 't werk niet al te best gemaakt, jongelui. Ik heb verschillende onvoldoendes moeten uitdelen. Gelukkig zijn er echter ook een paar bij, die 't werk goed gemaakt hebben en — hij keek spottend naar de bank, waar Lex zat — we hebben er nog een wiskundebol bij gekregen in de klas. Ons Lexje heeft zowaar ook een tien gehaald. Och, och, wat ben ik blij, dat ik zoveel succes zie van mijn meetkunde-lessen.”

Maar plots liet hij zijn spottende toon varen, stapte achter zijn lessenaar vandaan en ging naast de bank van Lex staan.

„En nu vertel je me maar eens gauw, op wat voor manier je kans gezien hebt het werk van iemand over te pennen.”

„Ik heb niet afgekeken, mijnheer.”

„O, je wilde me dus wijsmaken, dat jij met je schijntje begrip van meetkunde zo maar opeens kans ziet om één som op twee verschillende manieren op te lossen?”

„Ik heb niet afgekeken,” zei Lex nog eens.

„Goed, dan zal ik mijn vraag anders stellen. Heeft iemand uit de klas jou de oplossingen toegestopt?”

Het bleef stil in de klas. De ogen van de wiskunde-leraar werden hard en onverbiddeijk.

„Goed, dus jullie hebben met elkaar geknoeid. Het repetitiewerk is ongeldig en ik wil Lex niet meer op mijn lessen zien, zolang dit raadsel niet opgelost is.”

Na de lessen hield de leraar Lex nog even terug.

„Houd jij vol, dat die sommen je eigen werk waren, Lex?”

„Ja, mijnheer.”

„Goed!”

De leraar ging naar het bord en nam een stukje krijt.

„Hier schrijf ik een som op het bord van precies dezelfde inhoud. Maak jij die dan nu maar eens zonder de hulp van anderen.”

Lex klom op het trapje, begon heel geleerd te zwaaien met het stukje krijt, maar er verscheen geen letter op het bord. De leraar lachte hardop.

„Weet je wat ik gedaan heb? Ik heb alleen de driehoek ABC een andere naam gegeven, n.l. APQ en nu zit je al vast. Hou je nu nog vol, dat je niet geholpen bent?”

„Ik heb niet afgekeken, mijnheer,” hield Lex vol.

„O ja, dat zal wel waar zijn. Afgekeken heb je natuurlijk niet. Maar er is wel op een andere manier geknoeid. Zolang je niet opgebiecht hebt, wat er precies gebeurd is, wil ik jou — zoals ik al eerder zei — niet meer bij mijn lessen zien.”

Hoofdstuk 16

DE VERDENKING. COEN KOMT ZIJN VRIEND TE HULP

Toen Ben thuiskwam, vertelde Lex wat er op school voorgevallen was. Ben keek hem verschrikt aan. Weggestuurd van school? Om die sommen? „Maar zeg dan toch, hoe je aan die sommen kwam, of — Ben dacht aan de woorden van Coen — of heb je die opgaven ergens gevonden, toen je 's middags in de klas was?”

„Ga maar gauw vertellen wat je weet,” sarde Lex, „eerder ben je toch niet tevreden.”

Ben kon die avond niet werken. Hij zweeg tegen zijn moeder en ontweek Coen. Hij was begonnen de waarheid te verzwijgen en nu raakte hij verward in een net van leugens, omdat hij een verkeerd begrip had van schooljongenseer.

Met loodzware schoenen ging Ben de volgende dag naar de H.B.S. Hij had zijn werk niet af en wat moest hij zeggen, als mijnheer Leens over Lex begon?

Maar de leraar vroeg niet naar zijn werk. Voor Ben een woord kon zeggen, zei mijnheer Leens: „Ben, je hebt natuurlijk van het geknoei op school gehoord. Het is mij duidelijk geworden, dat jij erbij betrokken bent. Ik heb jou toevertrouwd, dat ik de repetitie-opgaven ging maken en jij bent die middag op school geweest. Het is dom van me, dat ik juist toen mijn lessenaar vergat af te sluiten, maar dat is gebeurd. Wil je bekennen, dat je de sommen inkeek en de oplossingen doorgaf aan Lex?”

Ben schudde het hoofd.

„Neen, mijnheer, dat deed ik niet.”

„Dan zal ik mijn vraag anders inkleden. Durf jij vol te houden, dat je die sommen niet eerder onder de ogen gehad had?”

Ben zweeg en boog het hoofd.

„Je houding zegt me genoeg, Ben. Je hielp Lex knoeien op een minderwaardige manier. Ik kan je niet verder les geven.”

„Stuurt u me weg, mijnheer?” vroeg Ben verschrikt.

„Ja, ik stuur je weg, omdat ik me op een vreselijke manier in je vergist heb.”

Ben verliet de school en zijn armzalige troost was, dat hij niet geklikt had.

Zeg smidje, wat hamer je er lustig op toe,
Zeg smidje, vertel me eens, word je niet moe?

De jongens van de Ambachtsschool uit Bens klas hamerden en zongen er werkelijk op los. Maar Ben verrichtte de hem opgegeven taak stil en in zichzelf gekeerd.

Twee dagen was het nu geleden, dat hij weggezonden was van de H.B.S. Hij had Lex gevraagd, of hij niet eerlijk mocht zeggen wat er gebeurd was, maar Lex had geantwoord, dat hij niet van plan was de boontjes voor Ben te doppen.

Voor zijn moeder had hij de zaak verzwegen. Lex had zich ziek gehouden en er was blijkbaar nog geen bericht van de H.B.S. gekomen. Vanmiddag zou hij tegen moeder zeggen, hoe de vork in de steel zat.

„Ben Hardeman moet even bij de directeur komen.”

Een jongen was de klas binnengekomen en had de boodschap afgegeven. Met kloppend hart ging Ben naar de directeurskamer. Zou de directeur misschien al bericht hebben gekregen, dat hij van de H.B.S. weggestuurd was?

„De directeur van de H.B.S. belt me zo juist op, Ben, of je even kunt komen. 't Is wel niet prettig zo'n onderbreking van je lessen, maar we zullen je voor deze keer laten gaan. Trek je overall maar even uit en loop er gauw heen.”

Ben knikte zonder een woord te zeggen. De directeur riep hem nog even terug.

„Hoe is het, Ben? Je kijkt zo bedrukt. Toch geen kwaad geweten? Hoe gaat het anders met die wiskunde-lessen van je? Kun je wel meekomen?”

„O jawel, mijnheer,” stamelde Ben.

Op die laatste vraag kon hij tenminste een bevestigend antwoord geven en wat de rest betrof . . . de directeur zou gauw genoeg weten, wat er met hem aan de hand was.

De conciërge van de H.B.S. wachtte hem al op.

„Hardeman geloof ik, hè? Wacht maar even op de gang. Er is juist een jongen bij de directeur. Als die weg is, zal 't jouw beurt wel zijn.”

Ben dreutelde wat heen en weer. 't Duurde niet lang, of de deur van het kamertje ging open en Lex stapte naar buiten. Hij liep op Ben toe, keek schichtig om zich heen en zei: „Mond dicht houden over mij, hoor.”

Beduusd keek Ben hem na. Hij wilde hem nog nalopen, maar eer hij

daarvoor de tijd had gehad, werd hij binnen geroepen door de directeur. Op de drempel bleef Ben staan. De directeur was niet alleen. Achter de tafel zat nog een heer, die hem strak aankeek met een paar doordringende ogen.

„En dat is . . . ?”

„Ben Hardeman, mijnheer. Hij krijgt alleen les in dit gebouw, maar voor alle zekerheid heb ik hem maar hier laten komen,” zei de directeur.

„Natuurlijk,” antwoordde de heer. Dan, zich tot Ben wendend: „Vertel me eens, jongen, ben jij soms in school geweest verleden week woensdagmiddag, toen er geen les meer gegeven werd?”

„Nee, mijnheer,” zei Ben grif. Maar dan zich opeens bezinnend: „O, woensdag, dat is die middag van 't ijs. Ja, mijnheer, toen heb ik de schaatsen van mijnheer Leens teruggebracht.”

Ben zag, dat de heer met de directeur een blik van verstandhouding wisselde.

„Juist,” zei hij, „hoe laat zal dat ongeveer geweest zijn?”

„Om vier uur ongeveer, mijnheer.”

„Heb je die schaatsen alleen maar teruggebracht zonder meer? Heb je b.v. niet rondgesnuffeld in de vakjes?”

Ben kreeg een kleur.

„Nee, mijnheer, 't was bijna donker.”

„Heeft de conciërge je ook gezien?”

„N . . . nee,” weifelde Ben.

Bij het haperend antwoord keken de heren elkaar weer aan. Ben merkte het. Wat wilden ze toch van hem? Hij had willen zeggen, dat Lex ook in de klas was geweest, maar die had hem juist nog gevraagd te zwijgen.

„Ga maar weer op de gang, Ben en wacht tot ik je nodig heb.”

Op de gang wachtte alweer een jongen, die naar binnen ging, toen hij de directeurskamer verliet. Na deze jongen volgde weer een ander. 't Leek wel, of de hele H.B.S. aan de tand gevoeld moest worden.

Daar kwam Henny Sanders naar buiten. Hij maakte een paar dwaze bokkesprongen en wees lachend met de duim over zijn schouder naar de directeurskamer.

„Of ik woensdagmiddag op school geweest ben. Ja, 'k zal op een vrije middag die kooi invliegen.”

„Waarom moeten ze dat toch weten?” vroeg Ben.

Henny haalde de schouders op.

„Dat weet niemand. Ze doen er zo geheimzinnig over. Er zijn zeker moddervlekken gezet in de schone gang van de conciërge.”

„Doorlopen, Sanders.”

’t Was vier uur, toen Ben weer binnen geroepen werd. De directeur was opgestaan en liep heen en weer. Hij kuchte en begon dan: „Hardeman, op die bewuste middag, waarop jij in school geweest bent, is er een portefeuille vermist. Hans Rekers heeft die portefeuille in zijn vakje laten liggen en de volgende morgen was hij eruit verdwenen. Hij heeft het nu pas tegen mij gezegd.”

„Een portefeuille? Maar die heb ik niet gevonden, mijnheer.”

„Heb je hem ook niet genomen, Ben? Opzettelijk?” vroeg de directeur.

„Toe, zeg het maar eerlijk. Jij bent de enige, die in de klas geweest is.”

De enige? Ben keek met een ruk op. Hij kon immers direct de verdenking van zich afwenden! Lex was ook in de klas geweest, maar die had het natuurlijk ontkend.

„Morgen zal ik u misschien meer kunnen vertellen, mijnheer.”

Bens besluit stond ineens vast. Hij zou Lex bewegen zelf naar de directeur te gaan om hem te vertellen, dat hij ook in school geweest was.

De vreemde heer, die nog altijd in het kamertje zat, lachte.

„Tja, jongetje, morgen? Maar we kunnen je moeilijk de tijd geven het gestolene te verdonkeremanen. Biecht nu maar direct op wat je te zeggen hebt.”

„Ik heb die portefeuille niet, mijnheer. Waarom zou ik zo’n ding van een andere jongen stelen? Ik ken die portefeuille van Hans wel. Er zitten portretten in van zijn vader en moeder.”

„En er zat geld in, jongen. Een rijksdaalder. ’t Is trouwens niet de eerste keer, dat er hier iets vermist wordt.”

„Ik heb hem echt niet, mijnheer,” zei Ben nog eens zacht.

De vreemde heer stond op.

„U houdt de jongen zolang wel hier in school. Dan ga ik zelf eens naar zijn huis.”

Ben bleef met de directeur alleen. Hij legde zijn hoofd op de armen en snikte al zijn verdriet en narigheid uit.

De directeur legde zijn hand op Bens schouder.

„Flink zijn, jongen. Als je ’t niet gedaan hebt, hoef je niet bang te zijn.”

„Moeder zal zo schrikken,” snikte Ben.

„Wil je mij dan alleen niet zeggen, wat je meer van die zaak afweet?” vroeg de directeur vriendelijk.

Ben schudde het hoofd.

„Morgen misschien wel, mijnheer.”

„Dan kan ik niets voor je doen, jongen. Ga maar naar de klas waar je anders les krijgt. Ik vertrouw erop, dat je daar zult blijven tot ik je kom halen. Ik zal de conciërge vragen je wat brood en melk te brengen.”

Brood en melk! Ben zou geen stukje door zijn keel kunnen krijgen. Stil zat hij in de lege klas. Och, wat leek zo'n lokaal bij lamplicht troosteloos. En hoe laat was het nu? Halfzes? Dan vertrok zijn trein al. Zouden Coen en de anderen hem gemist hebben? Wat zou Lex tegen zijn moeder zeggen?

Vanavond nog zou hij met Lex praten.

„Wie eens steelt, is altijd een dief,” las hij op het bord.

Dat had de klas zeker in 't Frans of Duits moeten vertalen.

Zou Lex de portefeuille genomen hebben?

Tik - tik - tik . . .

Ben schrok. Er klopte iemand tegen het schoolraam. Hij probeerde te zien, wie dat deed, maar hij kon vanuit het lichte lokaal niet merken, wie daarbuiten in het donker stond. Zeker de een of andere H.B.S.-er, die een grapje uit wilde halen.

Klop - klop - klop . . .

Ben liet zich uit zijn bank glijden en drukte zijn gezicht tegen het raam. Hij schrok. Dat was Coen, die daarbuiten op de vensterbank geklommen was.

„Joh, kom toch, onze trein is al weg,” riep Coen met gesmoorde stem.

Ben haalde verdrietig zijn schouders op. Hij kon toch moeilijk Coen toeschreeuwen door het gesloten raam, wat er allemaal gebeurd was.

Toen haalde het vriendje, dat buiten stond, een streek uit, waar hij zijn hele leven lang nooit spijt van kreeg. Hij liet zich van de vensterbank glijden, sloop de schooldeur binnen en zocht de klas op, waar Ben zat. Hij glipte de klas binnen en lachte: „Joh, ga toch mee. Moet je schoolblijven? Ze hebben je vast vergeten, hoor. En je hebt toch ook vanmiddag geen les op de H.B.S. gehad?”

Ben legde zijn vingers tegen de lippen en fluisterde: „Ik moet niet gewoon schoolblijven.”

Coen nam een paar slokken van Bens melk en hapte toen van zijn brood.

„Laat je tegenwoordig je diner op school bezorgen? Hé joh, eet op, want ik kan er niet afblijven, mijn maag rammelt van de honger.”

Toen gebeurde er iets, wat Coen één-twee-drie het brood deed doorslikken van schrik. Ben had zijn hoofd op zijn arm gelegd en schreide.

„Joh, wat is er?”

Tegen de directeur had Ben kunnen zwijgen, maar tegenover zijn vriend kòn hij dat niet. Met horten en stoten kwam het hele verhaal eruit.

„En laat Lex jou stil beschuldigen?”

„Hij weet misschien niet eens, dat ik hier zit.”

„Maar Ben, waarom zeg je toch niet, dat Lex die woensdagmiddag ook op school was?”

„Ik speel niet voor verrader,” snikte Ben. „Misschien heeft hij die middag ook die wiskunde-sommen wel ergens gevonden.”

„Hoe is dat afgelopen met die sommen?” vroeg Coen.

„We zijn allebei weggestuurd van school.”

Coen klom boven op een bank en vergat, dat hij zich op verboden terrein bevond.

„Ach, joh, wat zwam je toch van verrader spelen? 't Gaat hier toch om veel te ernstige dingen. Weet je nog wel, dat Lex de vorige keer . . .”

„Juist en daarom verdenken wij hem. Wie eens steelt, is altijd een dief. Maar juist daarom wil ik niet voor verrader spelen. Als hij ziet, dat iedereen hem wantrouwt . . .”

„Wat moet dat hier . . .?”

Coen liet zich verschrikt van de bank glijden. In de doorgang naar de naaste klas stond hoog opgericht de directeur.

„Ik ben een vriendje van Ben, mijnheer,” stotterde Coen. „Ik kwam hem halen, omdat hij niet bij de trein was en de jongens zeiden, dat hij hier was.”

„'t Is nogal brutaal van je dan zo maar de school binnen te lopen, hè?” zei de directeur niet bepaald vriendelijk.

Coen begreep wel, dat er van hem verwacht werd, dat hij zo gauw mogelijk verdwijnen zou. Zonder te groeten verdween hij uit het lokaal, op de voet gevolgd door de directeur, die zich ervan wilde overtuigen, dat hij werkelijk de school verliet.

En toen — later begreep Coen zelf niet, hoe hij de moed gevonden had — toen, vlak bij de buitendeur, keerde hij zich plotseling om.

„Ik kan u meer vertellen van die woensdagmiddag, mijnheer.”

Verwonderd keek de directeur hem aan. Dan nam hij Coen mee naar zijn kamer. En daar vertelde Coen alles, wat zijn vriendje hem toevertrouwd had, ook van die repetitie-sommen.

„Ben zal nu wel erg kwaad op me zijn, mijnheer, dat ik nu toch alles van Lex verraden heb.”

De directeur glimlachte.

„Wacht maar eens even, jongen.”

Even later zat Ben naast zijn vriendje in het kamertje.

„Hoor eens, Ben,” begon mijnheer. „Je vriend hier heeft verteld, hoe de vork precies aan de steel zit en ik ben er erg blij om, dat hij daartoe de moed gevonden heeft. Geloof maar gerust, dat Lex toch wel door de mand gevallen zou zijn.”

„Maar... u weet toch niet, of hij die portefeuille genomen heeft,” zei Ben.

„Nee, zeker weet ik dat niet. Maar het geeft toch te denken, dat Lex zo angstvallig verborgen wilde houden, dat hij die woensdagmiddag in de school geweest was. En wat die sommen betreft... het kan niet anders, of hij moet de opgaven van de wiskunde-leraar overgeschreven hebben. Ik weet, dat de leraar die sommen zelf had samengesteld, dus Lex kan ze nooit in een boekje gevonden hebben.”

Hij stond op.

„Nu gaan we eerst met ons drietjes even een kop chocola drinken bij de conciërge en dan ga ik met jullie mee naar huis.”

„Zonder die chocola kunnen we nog net de volgende trein halen,” zei Ben. „Moeder zal zo ongerust zijn.”

„Kom dan maar mee, jongens, dan zullen we eens zien, of mijn benen nog willen,” lachte de directeur.

Op een holletje ging het naar het station en op het nippertje haalden ze de trein nog.

't Viel Ben wel tegen, dat hij niet direct naar zijn moeder mocht. De directeur vond het beter, dat hij eerst alleen naar Bens huis ging. De vreemde heer van vanmiddag — dat was een rechercheur geweest — was er ook en samen zouden ze met de dingen, die de directeur nu wist, Lex stellig wel tot een bekentenis kunnen dwingen.

„Breng me dus maar even naar je huis en ga dan een paar straatjes omwandelen,” stelde de directeur Ben voor.

„Kom maar naar òns toe, hoor,” fluisterde Coen, „je kan bij ons wel eten.”

Natuurlijk maakte Ben van die uitnodiging dankbaar gebruik, maar hoe hartelijk de stationschef en zijn vrouw ook waren voor het vriendje van hun zoontje, Ben kon bijna geen stukje door zijn keel krijgen.

Zou moeder erg geschrokken zijn? Zou Lex de diefstal gepleegd hebben? En zou hij de gevangenis in moeten?

't Was al laat in de avond, toen Ben met een beklemd hart naar zijn huis terugkeerde.

„Jongen, ben je daar?”

Mevrouw Hardeman trok haar jongen tegen zich aan. Ben snikte in haar armen uit.

„'t Was zo'n vreselijke middag, moeder.”

„Stil maar, Ben, de directeur heeft me alles verteld.”

Zij nam het betraande gezicht tussen haar handen.

„Nu nooit meer iets verbergen voor moeder, hoor. Dat was de grootste fout, die je kon maken.”

„Is Lex op zijn kamertje, moeder?”

„Nee, Lex is meegenomen door de rechercheur.”

Ben rilde bij de gedachte, dat de jongen de nacht in een cel zou moeten doorbrengen.

„Zou hij daar moeten blijven, moeder?”

„Nee, jongen, maar ook zonder dat zijn de gevolgen al erg genoeg voor hem. Hij blijft natuurlijk van de H.B.S. verwijderd en de zaak is verder in handen van de politie. Mogelijk wordt hij veroordeeld en wat er na die tijd met hem zal gebeuren, moet zijn voogd maar beslissen.”

Stil zat Ben bij moeder. Hij begreep wel, dat Lex nu voorgoed zou verdwijnen uit Woudlo. Wat zou er nog van hem terechtkomen?

BENS MOEDER HEEFT EEN VERRASSING
EEN REGENACHTIGE VAKANTIEDAG

Mijnheer Leens kwam zelf zeggen, dat Ben weer les mocht komen nemen.

Met Lex liep het nog goed af. Zijn zaak werd voor dit keer nog gesust, maar zijn oom besliste nu, dat hij bij hem in huis moest wonen.

Mevrouw Hardeman schudde het hoofd.

„Ik heb medelijden met de jongen, Ben,” zei ze. „Ik ken de man. Hij is zo hard en genadeloos.”

Ja, Ben had medelijden met Lex, maar hij was toch blij, dat hij nu altijd alleen met zijn moeder zou zijn.

„En toch krijgen we weer een huisgenoot,” plaagde mevrouw Hardeman. Een nieuwe pensioengast? Bens gezicht betrok, maar toen vertelde moeder, dat ze stilletjes geschreven had naar Floor van Staveren en dat ze gevraagd had, of hij kwam logeren met de kerstvakantie.

„En komt hij, moeder?” juichte Ben.

„Hij komt,” knikte mevrouw Hardeman en Ben haastte zich weg om het heuglijk nieuws aan zijn vrienden te gaan vertellen.

Hè, hè, eindelijk vakantie, de laatste rit van 't jaar.

Aart en Theo sprongen in een coupé. Coen bleef uit het raampje kijken, of Ben nog niet aankwam.

„'t Begint te sneeuwen, jongens,” riep Coen. „Kijk maar op mijn hand, drie dikke vlokken.”

„Stel je eens voor, dat we insneeuwden,” lachte Aart.

„Was 't maar waar,” zei Theo. „Dan hoefde vader mijn rapport morgen pas te zien. 'k Heb twee reuze dikke onvoldoendes.”

„Beter dat jij die hebt dan ik,” riep Ben, die de coupé binnenkwam en nog net de laatste woorden gehoord had.

„Ja, er hangt voor jou meer van af dan voor mij, dat is zeker; maar of vader er zo over zal denken?”

„Ik heb een taak voor wiskunde,” zuchtte Coen. „Wil jij me ermee helpen, Ben? Kijk, hier.”

„Doe alsjeblieft dat boek weg,” lachte Ben. „Kom over een paar dagen

maar eens terug. Ik kan gewoonweg geen punten, lijnen of driehoeken meer zien.”

De trein had zich in beweging gezet. Langzaam pufte hij het station uit. De reizigers, die met de jongens de trein verlieten, lachten om de uitgelatenheid van de jongelui. Vier vrienden, die voor veertien dagen geen boek in hun handen hoefden te nemen, mochten wel wat luidruchtig zijn. En toen wachtte er op het perron een grote verrassing. Daar stonden Bens moeder en Floor. Ben drong naar voren en riep: „O, Floor, ben je er al? O, moeder, waarom hebt u niet gezegd, dat hij zo vroeg zou komen?”

„We wilden je verrassen, jongen. Floor is juist gearriveerd.”

Stevig gearmd stapte ze tussen de jongens naar huis. Ben kon wel jubelen. Een fijn rapport en Lex voorgoed van de baan. Ze gingen een heerlijke kerstvakantie tegemoet.

Het was twee dagen voor Kerstmis. Een ongezellige regen druide neer. De vijf vrienden zaten bijeen op de zolder boven het stationsgebouw. Ze hadden hun jassen aan en Coen had een paar paardedekens over hun voeten gelegd.

„Gooi eens een schepje op de kachel,” spotte Ben.

„Ja,” zei Coen, „ik kan 't heus niet helpen, dat 't hier zo koud is. We mogen best in de huiskamer zitten, hoor, maar daar hebben jullie ook geen zin in. Je treft het niet, hoor Floor.”

„Hè, neen,” zei Ben, „ik voel er ook niets voor zo keurig op visite te zitten.”

„Lag er maar ijs, hè?” zuchtte Aart.

„Al was 't maar een half metertje sneeuw,” vond Ben. „Dat je elkaar bekogelen kon of een glijbaan maken van een meter of tien.”

„Hè, ik kan ervan watertanden, als ik daaraan denk,” zei Aart, de deken over zijn knieën trekkend.

Theo was opgesprongen en liep naar de trap.

„Nou, maar dat er geen witte Kerst zal zijn, betekent nog niet, dat we hier als een troepje oude vrouwen bij elkaar onder een deken hoeven te kruipen. Ik ga erop uit.”

Als een waarschuwing kletterden de regenstralen tegen de zolderruit.

„Hoor maar eens,” zei Coen.

„Kom nou mee, we zijn toch niet van suiker,” hield Theo vol.

Diep in hun jassen gedoken stapten ze even later over het perron naar buiten.

„Gaan jullie een baantje maken?” plaagde Coens vader.

Dwars door het stadje slenterden ze. Veel mensen waren er niet te zien op straat. Wie geen boodschap had te doen, bleef binnen.

In de verte lag het bos.

„Willen we daar naar toe gaan?” stelde Coen voor. „Allicht lopen we er wat beschut.”

„Onder het lommer van de bomen midden in december,” zei Floor.

Dicht naast elkander liepen ze over het kale bospad. Polleke, die als altijd van de partij was, liep kletsnat met zijn staart tussen de poten achter zijn baasje aan.

Ben bukte zich en trok hem lachend aan het neerhangende staartje.

„Dat is wat anders, hè, Polleke, dan eendjes jagen en in de sloot poedelen.”

Hij wendde zich tot de andere jongens.

„Hè, de laatste keer, dat Pol en ik hier waren! 't Was in de vakantie, toen jullie allemaal uit de stad waren. Ik was toen ook nog even op de boerderij.”

„Op welke boerderij?” vroeg Floor.

„O ja, dat kun jij niet weten, dat is een boerderij hier in de buurt. We reisden wel eens met de boer in de trein en hij nodigde ons uit een keer bij hem te komen. 't Is een reuze leuke man, maar de meid, die ze hebben, snauwt en grauwt altijd.”

„Hè, wat zou ik daar eens graag een bezoek brengen,” zuchtte Floor. „In Amsterdam krijg je daar de kans niet toe. Daar zit je tussen huizen, huizen en nog eens huizen.”

Aart gaf Coen een klap op de schouder.

„Waarom zouden we vandaag niet nog eens een bezoek gaan brengen op de boerderij? 't Is hier vlakbij.”

„Dan kunnen we meteen op de terugweg Floor de spoorwaggen laten zien, die vroeger ons vergaderlokaal was.”

„En die later een rovershol werd,” zei Coen.

De jongens werden even stil. De zinspelning van Coen deed hen denken aan Lex, die nu bij zijn oom was.

Het spreekt vanzelf, dat ze allemaal onmiddellijk te vinden waren voor

een bezoek aan de boerderij. Het slenteren was nu gedaan. Met een flinke pas liepen ze in de richting van de boerderij.

„Kijk,” wees Aart aan Floor, „waar die rook naar boven kringelt, daar is het.”

„Zouden ze het niet veel te druk hebben om visite te ontvangen?” weifelde Floor.

„Ha, nu kun je wel zien, dat jij er helemaal geen verstand van hebt, hoor!” lachte Aart. „Een boer, die het in de winter erg druk heeft...”

Ze waren bij het hek van de boerderij aangekomen. Ben nam uit voorzorg Polleke maar in zijn armen. Je kon nooit weten, of die hofhond geen aanval op hem zou doen.

De dienstmeid ontving hen aan de ingang van de deel, met de handen in de zijde.

„Dat is geen vriendelijke, hoor,” waarschuwde Coen nog eens.

De meid verwelkomde hen veel minder bits dan ze verwacht hadden.

„Zo, zijn jullie daar weer eens. Loop maar door, maar laat die natte plunje hier en trek je schoenen uit.”

Lachend regen de jongens de schoenen los en gooiden hun jassen op een hoop.

„Polleke zijn natte huid kan ik niet afstropen, hoor,” waarschuwde Ben.

Over de deel kwamen ze door een tussendeur in de grote keukenkamer, waar de boer en zijn vrouw bij elkaar zaten. De baas zat te smekken aan zijn pijpje en rustte met de voeten, die in paarse sokken gestoken waren, op de koperen trommel van de ouderwetse jaagkachel. De boerin zat kousen te stoppen.

„Ha, ha,” begroette hij de vrienden, „daar doen jullie nou eens goed aan. Je komt of je geroepen werd, want we hebben wat voor jullie te doen.”

„Hier, boer, deze vriend van ons kent u nog niet.”

De boer stond op en drukte Floor de hand.

„Nou en ik heb ook nog een vriendje, dat jullie niet kennen. Kijk daar maar eens.”

Hij wees op een bedstede met gebloemde gordijnen, waar een jongenshoofd met een steil kuifje tussen uit gluurde.

„Alsjeblieft, mag ik je voorstellen? Mijn neefje. Hij wilde schaatsenrijden op een sloot, terwijl er geen ijs was en toen ging hij kopje onder.”

„Maak hem maar niet verlegen,” zei de boerin. „Hij is geen stadse jongen en ’t is al erg genoeg, dat hij de Kerstdagen hier op bed moet liggen.”

„Is hij dan zo ziek geworden, dat hij in bed moet blijven?” vroeg Ben.

„Hij heeft een flinke kou te pakken en die moet hij eerst uitvieren. Toe, Heintje, trek de gordijnen van je karekiekastje eens open?”

De gordijnen gingen open en de jongens schudden het ventje de hand en noemden hun namen. 't Kereltje lachte verlegen. Hij was een stuk jonger dan de anderen.

„Tien jaar,” vertelde de boer. „Precies jong genoeg om nog in een sloot te springen in plaats van erover.”

Nadat ze een babbeltje gemaakt hadden met het patiëntje, schoven ze gezellig om de jaagkachel. Floor streek met zijn vinger over een blauwe tegel van de schouw.

„Zeker antiek hè, meneer?”

„Uit twee dingen kan ik merken, dat je uit een grote stad komt,” lachte de boer. „Omdat je mij „meneer” noemt in plaats van baas of boer en omdat je per se wilt hebben, dat er op een boerderij een boel antiek moet wezen.”

Floor lachte maar eens en de boer klopte zijn pijp uit. Nog grinnikend van napret vertelde hij van die domme antiquair, die naar zijn boerderij gekomen was om daar een schotel weg te kopen, die helemaal niet antiek was, doch alleen maar in het kippenhok had gestaan. Ongevraagd had hij veel te veel voor dat ordinaire ding geboden en de boer had zijn hand natuurlijk opgehouden.

Toen de boer zijn verhaal beëindigd had, gaf Aart Floor een duw.

„Wil jij soms nu nog een bod doen op de tegeltjes?”

Ze hadden de grote, ronde koppen hete koffie opgeslurpt. De boer stond nu op en keek in de bedstede.

„Daar is me dat jochie in slaap gesukkeld,” zei hij, de gordijnen toeschuivend. „Nu, het wordt voor mij tijd de beesten te gaan voederen. Een boer heeft 's winters wel niet zoveel om handen als 's zomers, maar hoor mijn koetjes maar eens. Ze verlangen naar hun portie.”

De jongens namen afscheid, maar het was nu te laat geworden om nog naar de wagon te gaan.

„We moeten naar huis, Floor,” waarschuwde Ben. „Moeder zal anders ongerust worden.”

„En vader heeft niet graag, dat we zo laat door 't bos gaan,” zei Coen.

Nu, 't was ook geen pretje. Hu, wat was het donker in 't bos. Achter elkaar liepen ze over het smalle pad. Telkens glibberde er één uit over de

natte blaren. Polleke, die er anders van hield overal te snuffelen, bleef nu vlak op de hielen van zijn baasje.

De vrienden herademden, toen ze op de straatweg kwamen. Op een holletje liepen ze nu naar huis.

Met de ongerustheid liep het thuis nogal mee. De vaders en moeders hadden wel eens op de klok gekeken, maar vijf jongens lopen nu eenmaal niet in zeven sloten tegelijk.

KERSTMIS IN HET STATIONSHUIS

„Is dat de wagon, Coen? Is die echt van jou? Hè, wat leuk. Laat me hem eens gauw van binnen bekijken.”

Coen ontsloot de deur en toen werd Floor helemaal enthousiast.

„’t Is net een kamertje.”

„Maar een koud kamertje,” rilde Aart. „We moeten hier wat warmte zien te krijgen.”

„Ja, we laten er centrale verwarming in aanleggen,” spotte Coen. „Vader zal me zien aankomen.”

„Zo, jongens, al terug van jullie wagen?” spotte de stationschef, toen hij de vrienden weer bij het station zag.

„’t Is er zo koud,” zei Coen.

Mijnheer De Ronde, die meelij had met de jongens, die de ene vakantie-dag na de andere in regen zagen verdruielen, zei: „Jullie mogen voor deze vakantie-dagen mijn oliekachel-tje wel meenemen. Je moet me alleen beloven, dat je er voorzichtig mee bent.”

Coen was in de wolken.

„Dan gaan we er ook Kerstfeest vieren, vader.”

De chef schudde het hoofd.

„Nee, jongens, daar kan ik niet mee akkoord gaan. Dat jullie ná de Kerstdagen wat vakantie-uren doorbrengen in die wagon en dan wat lichtjes aansteken, dat vind ik wel goed, maar het Kerstfeest is het feest van de geboorte van onze Heiland. Dat moet herdacht worden en dan is het niet voldoende, dat jullie daar gezellig bijeen zitten. Dat doen de mensen van de wereld ook. Soms kennen ze niet eens de Heiland, maar de kerstboom zouden ze niet graag vergeten.”

Coen zuchtte. Zijn vader had wel gelijk, maar hij had zich zoveel voorgesteld van hun knusse hokje.

Zijn vader zag het teleurgestelde gezicht van zijn zoontje.

„Luister eens, jongens. Op de eerste Kerstdag vraag ik jullie allemaal bij Coen. Dan zijn jullie toch bij elkaar. Bens moeder zal ik dan ook vragen.” De gezichten klaarden op. Dat was nog zo’n slechte ruil niet.

„Maar na de Kerstdagen gaan we dan naar de wagon, hoor,” zei Floor.

Daar voelden ze allemaal wel veel voor, want 't zou toch jammer zijn, als ze dat knusse hokje niet konden gebruiken.

Het werd een fijne Kerstavond in het stationshuis. De schemerlampen brandden en de kamer was versierd met hulst en rode kerstklokken. Er werd chocolademelk geschonken en Metha speelde kerstliederen.

Mijnheer De Ronde las de kerstgeschiedenis voor en zei nog een enkel woord. Hij herinnerde de jongens aan Lex. Aan Lex, die nu zo'n donker Kerstfeest beleefde.

Diep in gedachten keek Ben voor zich uit. Hij dacht ook aan Lex, aan de trotse jongen. Wat moest hij zich nu diep ongelukkig gevoelen.

„We hebben hem misschien ook wel te veel aan zijn lot overgelaten,” bedacht hij. „Hij miste zoveel wat wij hadden. Zonder familie alleen in Holland. Als hij nog eens bij ons in huis kwam, zou ik anders zijn. Dan zou ik hem meenemen naar de vrienden en . . .”

Coen stootte hem aan.

„Je laat je chocola koud worden, joh.”

Ja, toen was Ben weer helemaal terug in het stationshuis. Hij dacht niet meer aan Lex en vierde met zijn vrienden een fijn Kerstfeest.

„Hè, wat is 't hier toch gezellig.”

Floor, voor wie alles een nieuwtje was, keek naar het petroleumkacheltje, dat lekker brandde. De vlam scheen door het rode glaasje en verspreidde een schemerig licht. Buiten was het donker en guur. De wind huilde door de bomen van 't bos. Ben luisterde even. Ze hadden permissie gekregen om hier tot acht uur te blijven, maar hij zou voorstellen wat vroeger naar huis te gaan. Hu, hij rilde als hij dacht aan de wandeling door het bos. Maar goed, dat ze met hun vijven waren.

„Hela, Ben, waar zit jij over te piekeren?”

Even gaf zijn vriendje hem een duwtje in de zij en wees naar het bekertje cacao, dat voor hem klaar stond. Ze waren hier niet zonder proviand gekomen. Twee thermosflessen met warme chocolademelk hadden ze bij zich en een zak met verse krentenbollen.

Ben rekte zich eens uit.

„We hadden een spel mee moeten nemen of boeken, dat was nog knusser geweest.”

„Ik weet wat,” zei Floor. „Ik vertel jullie een verhaal, net als bij een kampvuur.”

Floor begon te vertellen. Hij vertelde een dwaas verhaal, dat speelde in een oud kasteel. Het was een wat afgezaagde spookhistorie van een ridder, die in het slot sliep en 's nachts allerlei geluiden hoorde, maar de wind loeide zo naargeestig om de wagon en Floor zette zo'n grafstem op, dat de jongens toch met ingehouden adem luisterden.

En toen plotseling werd Floors verhaal onderbroken door een duidelijk hoorbaar geklop.

„Wie kan dat zijn?” schrok Aart.

„Zeker Floor,” zei Ben.

„Ach neen, dat doen jullie natuurlijk om mij ertussen te nemen,” antwoordde Floor.

Klop - klop - klop . . .

„Hè, neen,” riep Ben opspringend, „blijf nu niet aan de gang jullie.”

„Ik doe het niet . . .”

„Ik ook niet . . .”

Klop - klop - klop . . .

Met gelijke tussenpozen herhaalde zich het geluid.

„Zal ik eens gaan kijken?” stelde Floor voor.

„Nee, joh, de deur dicht houden,” riep Aart witjes.

„Doe eens open,” riep buiten een stem.

De jongens schrokken van de stem, maar één voor één waren ze toch blij, dat ze zo'n gewoon menselijk geluid gehoord hadden. Ben wilde de deur openen, maar Floor greep hem bij de arm en riep: „Wie is daar?”

„Hier is boer Louwers,” riep een mannenstem.

De jongens herademden en sprongen lachend op. Het verhaal van Floor en het gehuil van de wind had hen zeker tot zulke wezels gemaakt. Dat ze ook niet direct hadden gehoord, dat het de boer was, die buiten stond.

De grendel werd van de deur geschoven en de wagondeur ging open.

„Hallo, jongens, zijn jullie daar? Dat dacht ik al.”

De boer kwam al sprekend binnen en keek om zich heen.

„Eén-twee-drie-vier-vijf,” telde hij. „Zijn jullie hier allemaal?”

De vrienden begrepen niet, wat de boer met zijn vraag bedoelde, maar deze vervolgde: „Een half uur geleden sloeg onze hond heel erg aan. Ik ging naar buiten en meende gerucht te horen. Maar de wind gaat zo te keer. 't Kan ook wel zijn, dat ik het me verbeeld heb. De hond blijft ech-

ter maar onrustig en nu had de vrouw geen rust, of ik moest hier eens poolhoogte gaan nemen. Zijn jullie misschien op 't erf bij mij geweest?" De vrienden schudden ontkennend het hoofd. De boer haalde de schouders op.

„Komaan, dan ga ik maar weer. Jullie zullen wel liever je onderonsje houden.”

Ben stond op en keek rond.

„Wat mij betreft,” zei hij, „ik wil wel opstappen. Laten we zover met de boer meegaan en achter de boerderij om de grindweg naar huis nemen. 't Is wel een beetje om, maar . . .”

Allemaal waren zij ervoor te vinden en Ben doofde de petroleumkachel. Ze schoten in hun jassen en dicht om de boer gedrongen begonnen ze hun tocht naar de boerderij.

Geweldig, wat een storm. Ze moesten elkaar vasthouden om vooruit te komen. De boer pakte het kachelkje van Ben over.

„Laat mij dat maar dragen.”

Het was even droog geweest, maar nu begon het weer te regenen.

De boer riep iets, wat niemand van de jongens verstond. Met de handen aan de petten liepen ze tegen de wind in en als slakken kwamen ze vooruit. Gelukkig, daar was de boerderij. De boerin stond op de deel uit te kijken.

„Heb je niets gevonden?” vroeg ze.

Haar man trok de jongens naar binnen.

Woef - woef - woef . . .

De hond begon weer te blaffen en rukte met geweld aan zijn ketting. De baas ging naar het dier toe.

„Wat is er dan, Bruno? Maakt de wind jou onrustig of hoe zit het?”

„Laten we met ons allen nog eens om de boerderij heen lopen,” stelde Ben voor, die zich een hele Piet voelde, nu de boer erbij was.

„Goed, kom dan maar mee.”

Ze liepen weer naar buiten. De regen stroomde neer. Hu, wat een duisternis. Nergens een lichtje te zien. Ben en Floor hielden elkaar vast en wilden het land op lopen, maar de boer hield hen tegen.

„Denk om de put en de sloot,” schreeuwde hij. „Jullie weten hier de weg niet. Laten we alleen maar kijken, of er iets vreemds op het erf is.”

Het duurde niet lang, of ze hadden hun ommegang gemaakt. Druipend en wel stonden ze weer op de deel.

„De beesten worden ook al onrustig,” zuchtte de boerin. „Wat een avond toch, hè?”

„Doen jullie je jassen even uit, jongens en neem een warme kom koffie voor je naar huis gaat.”

Ben dacht ineens aan de thermosflessen, die ze in de wagon hadden achtergelaten.

„En de deur van de wagon is niet eens op slot,” zei Aart.

„Ik denk niet, dat er vanavond veel mensen zullen proberen in te breken in jullie „zomerhuisje”, hoor,” lachte de boer.

Boem - boem - boem . . .

Een geweldige donderslag klonk boven het loeien van de storm uit.

„Dat is onweer,” constateerde de boer. „Jullie moeten maar gauw naar huis gaan. Ik denk, dat je ouders je maar 't liefst in huis hebben met dat weer.”

De boerin kwam naar haar man toe en fluisterde hem iets in. Deze krabde zich eens achter het oor en trok een bedenkelijk gezicht.

„De vrouw vraagt me, of ik niet even met jullie wil meelopen.”

„Als je de grindweg neemt, ben je er zo,” hield de vrouw aan. „Je hoeft ze maar tot het dorp te brengen. Dan vinden ze zelf de weg wel verder.”

„En hoe moet het dan met de inbreker, die hier om 't huis zwerft?”

De boerin greep lachend een pook.

„Die houd ik me hier wel mee van het lijf. Maar er zal niets zijn. De hond is wat zenuwachtig van al die ongewone geluiden, meer niet.”

De boer liep op de deur toe.

„Goed,” zei hij. „k Zal ze wegbrengen.”

Zwijgend tornden de jongens tegen de wind op. Ze hielden elkaar en de boer stevig vast. De wind trok en rukte aan hun kleren en sneed hun de adem haast af. Met elkaar voelde je je wel veilig, maar als je hier nu eens alleen liep . . .

„Ziezo, jongens, hier maak ik rechtsomkeert. Jullie komen nu wel thuis en droom maar niet van inbrekers.”

De jongens bedankten hun oude vriend en liepen haastig naar huis.

„Blij, dat we er zijn, joh,” zei Ben tegen Floor. „Moeder zal ongerust geworden zijn.”

Mevrouw Hardeman was inderdaad blij, dat de jongens er waren.

„Alweer een verregende middag?” vroeg zij.

Maar Floor schudde het hoofd en zei: „Juist een fijne middag, mevrouw. Zo... zo griezelig met elkaar.”

„Is griezelig ook al fijn?” plaagde Bens moeder.

Floor haalde de schouders op. Hij kon niet onder woorden brengen, wat hij bedoelde, maar hij vond, dat Ben toch maar een fijn clubje vrienden had en dat ze 't gezellig hadden met elkaar in die oude wagon.

DE BOER ONTDEKT HET SPOOK. VAKANTIEPLANNEN

De volgende morgen stonden Ben en Floor voor het raam te kijken. 't Weer was nu prachtig. Het zonnetje scheen helder en er was geen windje aan de lucht.

„Dat het weer toch in één nacht zo kan veranderen, hè?” zei Ben.

Floor antwoordde niet, wees naar een kar, die voor het huis stilhield.

„Ben, de boer, daar heb je de boer. Hij zoekt naar ons huis.”

Ben holde al naar de deur.

„Hallo, hier woon ik. Komt u ons halen?”

De boer wenkte een opgeschoten jongen.

„Houd jij mijn paard eens even vast.”

Toen wendde hij zich tot Ben.

„Ziezo, mag ik wel even binnenkomen? Ik moet eens even praten met jullie en 't zou niet kwaad zijn, als je moeder er ook bij was.”

De boer stapte uit zijn klompen en liep op zijn parse sokken achter Ben aan naar de kamer. Mevrouw Hardeman, die in de keuken bezig was geweest en van het hele voorval niets gemerkt had, keek met grote, verwonderde ogen de boer aan.

„Dat is 'em nou, moeder,” riep Ben.

Ze moesten allemaal zo lachen om die uitroep, dat het ijs meteen tussen moeder en de boer gebroken was.

„Ja, laten we maar eens lachen,” zei de boer, „want de berichten, die ik kom brengen, zijn heus niet zo prettig.”

Moeder, die in de verste verte niet kon begrijpen, hoe zij of haar jongen een nare tijding hadden te verwachten, schonk rustig een kop thee in voor haar onverwachte bezoeker.

„Hè, dat smaakt, maar 't is wat heet.”

De boer goot de helft uit 't kopje op zijn schoteltje en blies het koud. Moeder had schik in de oude vriend van de jongens en knikte hem eens toe.

„U bent hier altijd welkom, hoor. Mijn jongen heeft op de boerderij al zoveel gastvrijheid ondervonden.”

De boer knikte afwezig en begon het doel van zijn komst te vertellen.

„Gisteravond liep ik terug naar huis en — hij wendde zich tot de jongens

— jullie weten, dat ik dan vlak langs het weggetje kom, waar jullie wagon staat. Jullie hadden verteld, dat er nog wat boel van je stond en hoe het kwam, weet ik niet, maar 't was me of ik met alle geweld naar die wagon toe getrokken werd. Ik wilde hem afsluiten en de boel inspecteren en toen . . .”

„Er was toch geen brand gekomen?”

„Nee, brand komt er niet zonder vuur, maar ik vond toch wel iets, wat ik niet verwacht had. Bij de wagon gekomen haalde ik mijn zaklantaren te voorschijn en schoof de deur open. Wat kreeg ik me daar een schrik. Ik ben in mijn lange buitenleven wel wat gewend, maar toen ik daar opeens in de hoek van de wagon dat witte gezicht zag . . .”

„Een wit gezicht?” schrok Ben.

„Dus toch een inbreker,” riep Floor.

„Ja, maar geen inbreker met kwade bedoelingen,” stelde de boer zijn toehoorders gerust. „'t Was een jongen van een jaar of achttien, die zwervende was en met het barre weer zijn toevlucht gezocht had in de wagon. Ik was gauw over mijn schrik heen en riep naar binnen, dat de zwerver maar mee moest gaan naar de boerderij, dan kon hij daar in de hooiberg slapen. Ik dacht: wie hij ook is, geen mens kun je in dit weer daar laten liggen.” De boer keek mevrouw Hardeman aan en las in haar ogen de vraag, wat hem noopte toch zo vroeg in de morgen al naar haar huis te komen met dat verhaal en hij vervolgde dus vlug:

„De zwerver stond op, maar hij slingerde van de ene kant van de wagon naar de andere. Zo, zo, mannetje, heb jij te diep in 't glaasje gekeken, spotte ik nog. Maar toen ik het zachte gekreun hoorde van de jongen en ik opmerkte, hoe kort en hijgend zijn ademhaling ging, begreep ik, dat hij er erg aan toe was.

„Wel, allo, zei ik, kom maar eens hier. Ik ondersteunde hem en zo kwamen we naar de boerderij. Het viel niet mee om tegen de wind in te tornen. Och, wat was de jongen in de war. Hij gedroeg zich of hij een kleine jongen was.

Ik was van plan geweest hem in het hooi te laten slapen, maar mijn vrouw stond erop, dat hij in de bedstee ging liggen. Hij was er naar aan toe. Zijn voeten waren ontveld en hij kon niet eten van de slaap. We hebben hem wat warme melk gegeven en toen is hij naar bed gegaan.

Hij moet koortsig zijn geweest, want de hele nacht was hij onrustig en brabbelde alles door elkaar. De vrouw en ik hebben vannacht niet veel

geslapen. We waren van plan vanmorgen naar de politie te gaan en de dokter te waarschuwen, maar vanmorgen was hij stukken beter.”

„Maar . . .” weifelde mevrouw Hardeman.

„Ja, u vraagt zich af, waarom ik hier kwam, hè?” De boer krabde zich eens achter het oor. „Die jongen is hier in huis geweest.”

„Lex?” schrok mevrouw Hardeman. „Is het Lex? Maar die is toch in Amsterdam?”

„Hij was bij een oom in Amsterdam, een oom, die hem nogal hard behandelde. Hij verlangde naar Woudlo en toen is hij terug komen lopen.” Ben trok moeder bij de mouw.

„We nemen hem toch niet terug, hè, moeder?”

Mevrouw Hardeman strikte haar schort los.

„Ik ga met u mee, boer. Maar eerst ga ik even naar meneer De Ronde. We moeten overleggen, wat er gebeuren moet. In ieder geval zal de oom van Lex wel ongerust zijn.”

Maar die oom van Lex was zo ongerust niet. Toen mijnheer De Ronde hem opbelde, zei hij, dat ze de jongen maar terug moesten sturen en dat hij hem dan wel eens mores leren zou.

„Vindt u goed, dat hij hier blijft, tot hij wat uitgerust is?” vroeg Coens vader hem.

„Voor mijn part blijft hij voorgoed bij jullie,” snauwde de oom, de telefoon op de haak leggend.

Omdat er geen plaats was, mocht Lex nog een paar dagen op de boerderij blijven en toen bedacht de stationschef een plan. Floor moest na zijn vakantie ook naar Amsterdam terug. Mijnheer Van Staveren zou zijn zoon per auto komen halen. De stationschef zou vragen, of Lex mee mocht rijden. Hij kon dan niet weglopen en was in goed gezelschap.

Moest Lex werkelijk terug naar zijn oom? Bens moeder, die de jongen bezocht had, had diep meelij met hem. Hij had gebid en gesmeekt, of hij terug mocht komen bij haar en Ben. De laatste had wel medelijden met hem, maar zijn vriendjes lachten hem uit.

„Als hij één week bij jullie in huis is, is hij weer precies eender, hoor,” zeiden ze.

Ze vertelden Floor alles van de verwaande kwast en Floor zuchtte:

„En met zo iets schepen ze mij op in de auto.”

„Hij zal zich best koest houden,” spotte Aart. „Net goed, dat die oom zo streng voor hem is.”

Ben zei niet veel, maar Floor merkte wel, dat hij het niet met zijn kameraden eens was.

„Valt die Lex misschien nog wel mee?” vroeg hij, toen ze alleen waren.

„Nee, hij valt niet mee, maar hij heeft zo'n vreselijke jeugd gehad. Zijn ouders zijn gestorven en . . . nou ja, iemand kan zijn leven toch beteren.”

„Misschien weet vader wel raad,” zei Floor. „Vader weet altijd raad.”

„Als je hem maar eens opzoekt. Hij is zo alleen, zie je.”

„Dat beloof ik je,” zei Floor. „'t Moet al een erg vervelende vent zijn, als ik het er geen half uurtje bij uithoud.”

„En schrijf je mij er dan over? Hij is toch eigenlijk zo'n zielepoot.”

„'t Komt in de bus, hier, mijn hand erop.”

Ja en als jongens handslag geven, houden ze hun woord.

De kwakkelwinter was voorbij. Hadden ze nog maar drie maanden geleden die fijne kerstvakantie gehad? Ben begroette de lente met vreugde. Als er toch geen sneeuw en ijs kwam, kon je maar beter van 't lentezonnetje genieten.

Bij de rand van het bos stoeide Ben wat met zijn hond. Waar bleven zijn vrienden nu? Hij had toch afgesproken, dat ze hier om drie uur zouden zijn. Wacht, hij zou hen eens foppen. Hij zocht een stevige den uit en hees zich tussen de takken.

Toen hij nog maar juist zat, kwamen de jongens in zicht. Vlak bij de boom bleven ze staan.

„Waar blijft Ben nu toch?”

Aart keek, met zijn hand de ogen schutkend tegen het sterke aprilzonnetje, de weg af.

„We hadden toch afgesproken bij de ingang van het bos?”

„Kukeleku . . .”

Alle drie keken ze tegelijk naar boven. Coen stak zijn vuist dreigend op.

„Wacht maar, mannetje, om ons zo voor de gek te houden. Kom er eens uit.”

„'k Wilde eens afluisteren, of jullie soms ook kwaad van me spraken, als ik er niet bij was,” zei Ben, uit de boom glijdend. „'k Heb nieuws uit Amsterdam, lui. Een brief voor ons allemaal.”

Ben haalde een witte enveloppe uit zijn broekzak en zwaaide die heen en weer voor de ogen van zijn vrienden.

„Een brief van Floor.”

„Wat schrijft hij?”

„Bedwing je nieuwsgierigheid.”

Ben haalde de brief uit de enveloppe.

„Voorlezen, Ben,” commandeerde Aart. „Je hebt gezegd, dat de brief voor ons allemaal bestemd was.”

Ben vouwde het velletje open en begon:

Beste Woudloërs,

't Is alweer een maand geleden, dat jullie wat van me hoorden en we zitten nu midden in de repetities voor het paasrapport. Ik heb er veel belang bij, dat de cijfers goed zijn, want als ik met de grote vakantie overga, bestaat er kans, dat ik een jol krijg. Nu ja, 't zal maar een jolletje zijn, hoor en er kunnen niet meer dan een stuk of acht jongens in, maar het zal de grote vakantie heerlijk maken, zo'n bezit.

„Nou,” zei Aart uit de grond van zijn hart.

„Zouden wij er ook wel eens in mogen varen?” vroeg Coen.

„Daar weet ik meteen al een antwoord op,” zei Ben, „luister maar:

't Spreekt vanzelf, dat jullie ook van de partij zullen zijn in de zomervakantie. Vader gaat met een groot motorjacht naar de Friese meren en de jol en ik gaan mee. Nu en jullie gaan dan natuurlijk ook allemaal mee. Vader heeft me al beloofd, dat ik jullie mocht uitnodigen.

En nu zullen jullie wel nieuwsgierig zijn naar Lex. Vader heeft gedaan gekregen, dat hij bij die oom weg is. Hij is nu bij Thomas in huis en hij gaat hier op de H.B.S.

„Hoe bestaat het,” zei Coen.

Vader laat hem iedere week een uurtje bij ons komen en Thomas houdt streng toezicht op hem. Hij is zijn opschepperij wel afgeleerd...

„Die opschepperij komt ook wel weer terug,” veronderstelde Aart.

Maar hij is allerakeligst stil en ziet er erg pierig uit. Hij had ook totaal geen liefhebberijen. Hij gaat nu postzegels verzamelen...

„Schrijft Floor niets meer over de jol?” vroeg Coen nieuwsgierig. Die verhalen over Lex interesseerden hem zo weinig.

„Nee, hij eindigt, luister maar:

Nou, lui, ik eindig. Denk erom, dat jullie allemaal terugschrijven. Een stevige handdruk voor allemaal en de groeten aan mevrouw Hardeman en de boerderij-mensen.

Jullie Floor.

„Nou, die groeten gaan we nu dadelijk maar brengen,” vond Coen, „dan zijn we meteen op de boerderij.”

De meid was weer even stug als altijd.

„Hier heb je een glas karnemelk en maak maar gauw, dat je bij de boer komt,” snauwde ze. „Ik kan jullie missen als kiespijn.”

De jongens zwierven om de boerderij en zochten de baas, die druk bezig was met het bewerken van zijn land. Ze hielpen hem een handje en mochten om de beurt op de rug van het paard zitten en na een fijne middag liepen ze zwijgend weer naar huis terug.

Ze hadden zoveel om over te denken. 't Nieuws van de zomervakantie en de dingen, die over Lex in de brief hadden gestaan.

„Vanavond terugschrijven aan Floor, jongens,” riep Ben, toen ze afscheid namen.

„Eén dag uitstel, wij drieën hebben vanavond een algebra-repetitie,” zei Aart. „En we hebben de hele middag al geen spat uitgevoerd.”

„Nu goed, maar dan moeten de brieven uiterlijk morgenavond weg.”

„Mijn brief moet bij die van Theo in,” zei Aart, „want mijn zakcenten zijn op.”

En zo werden er de volgende avond drie brieven gepost op het station in Woudlo. Mijnheer Van Staveren liet Floor lachend de witte couverts zien.

„Zeg, kereltje, jij hebt een correspondentie als een minister van buitenlandse zaken.”

„Uit Woudlo, vader? Hè, toe, geeft u ze mij.”

„Vanmiddag uit school,” plaagde mijnheer. „Je kunt onmogelijk opletten met al dat nieuws in je zak.”

Maar Floor kreeg ze toch mee en in het vrije kwartier las hij ze één voor één. Die van Coen was 't eerst aan de beurt.

Hallo, die Floor,

O zeg, wat tof, die jol van jou. Of we van de partij zullen zijn? Reken maar! Hier is niet zo heel erg veel nieuws. Alleen is onze wagon weggesleept uit het bos. We hadden er zoveel narigheid mee beleefd, dat vader hem niet langer wilde laten staan. Jammer, hè? Overigens lopen we weer in 't gareel. 't Is het oude liedje. We zijn altijd even laat en eten brood in de trein 's morgens. We hebben ook nog iets leuks beleefd een week of wat geleden, maar dat zou Theo je schrijven. We hebben in de trein zo'n beetje zitten afspreken, wat we schrijven zouden, anders had je allemaal eendere brieven gekregen.

Floor, ik eindig, hoor. Een stevige poot en de groeten van je vriend

Coen.

Floor duwde de brief van Coen in zijn zak en opende het couvert van Theo. Daar zat ook nog de brief van Aart bij ingesloten. Ze hadden wel hun best gedaan, die Woudlose vrienden.

De brief van Theo maar 't eerst.

Beste Florismaat,

Die brief van jou bevatte reusachtig nieuws voor ons. O joch, doe nu toch goed je best. Wij duimen voor al je repetities, want wij hebben er nu direct belang bij, dat je overgaat.

Moet je horen, wat ons een paar weken geleden is overkomen. We zaten in de trein en wachtten en wachtten en de trein vertrok maar niet. Coens vader kwam naar ons toe en zei, dat de trein heel wat vertraging zou hebben, want er was van een goederentrein een koppeling gebroken en er was een gedeelte op de weg blijven staan. Nu moet je weten, dat we 't eerste uur juist meetkunde-repetitie hadden en we vonden die vertraging helemaal zo erg niet. Ongeveer een uur te laat wandelden we de school binnen en mijnheer Tissing, de wiskunde-leraar, wachtte ons op. Nu moet je weten, dat „Tissy” heel erg driftig is. Hij begon direct tegen ons uit te pakken. Zeker de trein gemist, hè? En geen opzet zeker? Helemaal geen opzet?

Coen nam triomfantelijk het woord en begon: Mijnheer, we waren niet te laat, maar de trein, die voor ons uitging . . .

Allemaal smoesjes, snibde de leraar. Als ik 't ga onderzoeken, zul je zien, dat jullie best op tijd had kunnen zijn.

Toen begon Coen ook boos te worden en die riep: En toch hebben wij die koppeling niet met opzet gebroken.

O, Floor, Tissy lachte en wij schaterden mee en de vrede was weer getekend. Nu, hier eindig ik, hoor, want nieuws weet ik niet meer. De groeten van je vriend

Theo.

Nu de brief van Aart. Floor las:

Beste Jollemaat,

Zou je ons niet eens precies het model van die jol willen beschrijven, want we vechten er alle dagen over. Coen beweert, dat een jol een roei-boot met zeilen is en Ben heeft er één voor ons getekend, die veel op zo'n Spaans galeischip leek. Ik mag mee met de zomervakantie, maar mijn vader wil eerst precies weten, of je vader meegaat en of er wel voldoende toezicht is. 'k Hoop, dat je jol een scheepje is, dat kan zeilen. Hè, zo helemaal scheef hangen en dan maar langs het water scheren. Als vader 't las, kreeg hij vast kippevel. Maar de Friese meren zijn niet diep, hè en we kunnen allemaal zwemmen als waterratten.

Nu, Floor, ik eindig, hoor. Ik moet mijn vaderlandse geschiedenisles nog leren. Hij handelt over Floris de Vijfde. Was dat soms jouw peet-overgrootvader? Daaaag, je vriend

Aart.

Ten slotte de brief van Ben nog. Die kon hij nog wel uitkrijgen voor 't vrije kwartier om was. De brief luidde:

Beste Floor,

Varen, varen, varen... over de baren...

Heerlijk, joh, 'k wou dat 't maar vast zomervakantie was. Of eigenlijk ook niet, want ik moet nog hard werken voor die tijd. 'k Moet het volgend jaar examen doen voor de M.T.S. en als ik slaag... dan komen moeder en ik dicht bij jou in de buurt. En de andere Woudloërs blijven achter. Vervelend, hè? Enfin, dat duurt nog wel even en die zomervakantie zeilen we tenminste nog samen door.

Nieuws is er niet veel. Soms beleef ik hele drama's met Polleke. Ik heb hem geleerd de brieven uit de gang op te rapen. Gisteren moest ik een boodschap doen voor moeder en nam Polleke mee en wat denk je? Hij komt thuis met iets wits in de bek. Hij had een brief bij de kruidenier van de vloermat opgeraapt. Hij legde hem netjes op moeders schoot neer.

Fijn, dat nieuws over Lex. Och, kameraad zul je wel niet met hem worden, maar 'k zou hem niet helemaal links laten liggen. Hij zal zich anders zo eenzaam voelen in Amsterdam.

Floor, ik eindig, ik moet nog heel wat goochelen met driehoeken voor ik naar bed ga. Een poot van je vriend

Ben.

Nog maar juist had Floor Bens brief gelezen, toen de schoolbel ging. Heerlijk, dat nieuws van de Woudlose vrienden. Er zat vast en zeker een fijne vakantie in 't vet.

NAAR DE FRIESE MEREN. KAMPEREN IN EEN TURFSCHUIT

Oef, wat was 't warm.

Thomas, de oude portier van de machinefabriek van Floors vader, trok zijn jasje uit, pakte zijn pijpje en zette zich bij zijn vrouw.

„Heb je 't er weer op zitten, vadertje? 't Valt niet mee, hè, met die hitte.”

„Ik zou tenminste best jongeheer Floor gezelschap willen houden daar op die Friese meren.”

„Ja, dat zouden er wel meer willen. Bijvoorbeeld die daar.”

Zij knikte met haar hoofd in de richting van het kamertje, waar Lex zat te studeren. Lex, die sedert enkele maanden hier zijn intrek genomen had en zich al erg goed thuis voelde bij deze vriendelijke oudjes.

„Wat doet de jongen?”

„Studeren.”

„Studeren? Ja, wedden dat hij uit 't raam hangt, of zijn voeten in het water laat bengelen? Laat me maar eens een jongen zien, die kan studeren met kabbelend water onder zijn raam.”

Het vrouwtje keek ernstig.

„Af en toe wilde ik maar, dat hij wat minder hard werkte en eens aan wat anders dacht. Hij is zo stil en in zichzelf gekeerd.”

„De jongen heeft een moeilijke tijd achter de rug, moedertje. Hij wil goedmaken, wat hij in zijn leven verknoeide.”

„Ja, maar ik ben bang, dat de verandering te groot is. Hij kan zo wit zien.”

„Hij wil zelf niet met vakantie,” zei Thomas.

Toet-toet-toet . . .

Thomas schrok en vloog zo haastig overeind, dat zijn stoel kantelde. Hij greep naar zijn jasje.

„Dat is de claxon van de directeur.”

„Och, die zit toch in Friesland, domoor.”

De portier holde naar buiten. Zie je wel, dat hij goed gehoord had. 't Was de mooie, blauwe Cadillac van de patroon.

Mijnheer Van Staveren stapte reeds uit en volgde zijn portier naar binnen.

„Ik d . . . d . . . dacht, dat mijnheer in Friesland zat met de jongens,” stotterde de oude baas.

„Ja, dat was ik ook. Ik zal je vertellen, wat de kwestie is. Die jongens hebben dolveel plezier met hun jol, maar ik zie geen kans om hen daar al die tijd gezelschap te houden. Daarbij komt, dat mijn jacht averij heeft opgelopen. Dus dat is weggesleept.”

„En waar zijn de jongens nu?”

„Laat meneer maar uitvertellen,” zei het vrouwtje gemoedelijk, „dan zal ik een kopje koffie inschenken.”

Genoeglijk drinkend van de koffie vertelde mijnheer Van Staveren verder: „Ik heb nu voor hen in Leeuwarden een oude turfschuit gehuurd, die niet meer gebruikt werd. Ze liggen daarmee op één van de Friese meren. Ze bivakkeren daar en maken roei- en zeiltochtjes met hun jol.”

„Helemaal alleen?” vroeg de oude baas bezorgd.

„Ja, vannacht zijn ze alleen, maar vanaf morgen zullen ze onder bewaking staan van jou.”

„V . . . v . . . van mij?”

„Ja, of je zou geen zin moeten hebben. Morgenochtend vertrek ik nog een keer naar Friesland en neem jou mee, als je tenminste mag van je vrouw.”

„Als hij zin heeft? Als ik u nu toch vertel, dat hij juist precies nog wenste, dat hij op de Friese meren zat.”

„Ben je er bekend, Thomas?”

„Dat zou 'k denken, mijnheer. 'k Ben geboren en getogen in Friesland.”

De oude man was opgestaan, draaide wat heen en weer.

„Had je soms nog wat willen vragen, Thomas?”

„'t Is misschien wel brutaal van me, mijnheer. Maar die jongen daar . . . in dat kamertje. Voor hem zou zo'n vakantie ook zo goed zijn.”

„Maar hij wil zelf geen vakantie nemen, Thomas.”

„Hij ziet wel erg wit, mijnheer.”

De heer Van Staveren sloeg zijn oude portier op de schouder.

„Ik heb het, Thomas. We ontvoeren hem gewoonweg. Zeg hem met een streng gezicht, dat ik verwacht, dat hij morgenochtend om zeven uur samen met jou klaar staat om met me mee te gaan.”

Thomas schurkte zich lachend in zijn jasje.

„Goed zo, meneer, dat komt in orde.”

De directeur greep in zijn binnenzak.

„Och ja, dat is waar ook. De bengels hebben me een lijstje meegegeven

van een paar dingen, die ze te kort komen. Zoals je weet, is mijn vrouw er niet, dus als jullie er even voor wilt zorgen."

De vrouw van Thomas nam het briefje aan en las: Een snijbonenmolen, 5 lampions, 5 lakens en 10 handdoeken.

Thomas krabde zich achter het oor.

„Dat is niet mis, vrouwtje. Leeg je linnenkast maar."

„Dat doe ik met plezier voor dat jonge goede, hoor."

Het vrouwtje had zo'n schik in het plan. Ze gunde haar Thomas zo graag dit uitstapje. En zij zou zich thuis wel redden.

Thomas stapte het kamertje van Lex binnen. De jongen zat over zijn boeken gebogen, met de vingers in de oren, te leren. Hij schrok, toen zijn oude kostbaas hem op de schouder klopte.

„Zou je 't raam niet wat openzetten? 't Lijkt hier wel een broeikas."

„'t Is zo druk op 't water, Thomas. Dan kan ik mijn gedachten hier niet bij houden. 't Is zo moeilijk. Ik begrijp er soms niets van."

„Je spant de veer te strak, jongenlief. Je mag best na een uur studeren een beetje ontspanning hebben. Dat ongewone harde geploeter hoeft toch niet in de vakantie."

„'k Zou me geen raad weten, als ik weer terug moest naar mijn oom. Ik heb een paar her-examens. Ik was zoveel achtergekomen."

„Nou ja, pieker daar maar niet over en ga nu maar naar bed, want 't zal morgen vroeg dag voor je zijn."

„Halfacht, hè?"

„Nee, zeven uur dit keer."

„Waarom?"

„Je moet mee met mijnheer Van Staveren."

Lex zette een verschrikt gezicht en stotterde: „De directeur is toch niet hier? Waar is 't dan voor, Thomas?"

„Je geweten is toch zuiver, jongen? Houd je maar kalm, hoor. Ik ga ook mee, als je dat plezier doet. We keren morgen Amsterdam allebei de rug toe voor een dag of wat."

Lex vroeg niets meer, durfde ook niet tegenstribbelen. Thomas had gezegd: Je moet mee, dus zou hij gaan.

Precies zeven uur stonden ze de volgende morgen klaar. Daar kwam de auto van mijnheer Van Staveren al aan. De fabrieks-directeur monsterde lachend de bagage.

„Ziezo, jongen, kom jij maar naast mij zitten. Ik breng jou met Thomas naar je vrienden in Friesland. En geen tegenwerpingen, hoor.”

Thomas moest zwaaien tegen zijn oudje tot de auto de hoek omzwenkte, dan tikte hij Lex op de schouder.

„Wat mij betreft, aan mijn oudje zal ik nog wel eens denken, maar ik zal geen heimwee naar de fabriek hebben.”

„Hoeft ook niet, Thomas. Je plaats op de fabriek is ingenomen, daar heb ik wel voor gezorgd.”

Lex leunde achterover. Rustig gleeed de mooie wagen geruisloos over de weg. Zestig – zeventig – tachtig kilometer. Hè, 't was toch wel heerlijk om zo'n auto te bezitten en zo'n mooie positie te hebben als mijnheer Van Staveren. Och, maar dat hoefde nog niet eens. Als je 't maar eerst zo ver gebracht had, dat je een ordentelijk mens was geworden in de maatschappij, die voor zichzelf kon zorgen. Lex had veel leergeld betaald.

Thomas genoot erg van de tocht. Hij had zijn babbeltje klaar over alles wat hij zag.

Het liep al tegen de middag, toen ze Friesland bereikten. Ze volgden de kustlijn en in één van de Gaasterlandse dorpen werd de auto gestald.

Thomas en Lex pakten de bagage uit de wagen en rekten zich eens flink uit. Wat genoten ze van de wandeling naar de schuit. Vooral Thomas haalde zijn hart op aan het Friese landschap, aan de wijde watervlakten met hun achtergrond van zwaar geboomte, waartussen de buitenverblijven lagen. En dan de koeien, de prachtige, glanzende, bonte beesten. 't Was of je hier veel ruimer kon ademen.

„Is dat onze woning?”

Thomas wees naar een plumpe, oude schuit zonder mast, die er erg verveels en kaal uitzag.

Mijnheer Van Staveren knikte.

„Het schip ziet er nogal haveloos uit, hè, maar het interieur valt best mee. De jongens zijn er niet, of ze moesten in de kajuit zitten.”

„Ik denk, mijnheer, dat ze er met de jol op uit zijn.”

„Ja, dat denk ik ook. Gelukkig dat de loopplank uitligt, nu kunnen we tenminste aan boord komen.”

Floors vader, die de schuit al gezien had, spreidde een zeil uit op het dek en ging wat op zijn gemak zitten, maar Thomas en Lex gingen op verkenning uit. Ze kropen in de kajuit, ploften in het ruim en snuffelden overall rond.

Thomas zette zich na zijn onderzoekingstocht naast zijn patroon neer.
„Is 't de bedoeling, dat we hier allemaal slapen, mijnheer? In de kajuit is maar één bedstee.”

„Man, we hebben hier een slaapzaal. Wacht maar eens even.”

Hij lichtte enige planken op en wees naar beneden.

„Wil je maar afdalen?”

Lex had zich in een wip door de opening laten zakken, maar Thomas ging plat op zijn buik liggen en loerde naar beneden. Hij zag vijf hangmatten bungelen, stromatrasen en dekens lagen erin.

„Dat beddegoed is gehuurd,” vertelde mijnheer. „Ze hebben zich van nacht zeker maar gered zonder linnengoed.”

Even later waren ze weer in de kajuit. Thomas wreef zich in de handen.

„Kijk eens aan, een melkkoker en potten en pannen. 't Zal hier best uit te houden zijn, hoor.”

De meubilering van de kajuit was maar eenvoudig. Een houten bank in de rondte en een tafel in het midden.

„Onder die banken zijn kastjes,” wees Lex. „O, kijk eens, hier liggen brood en aardappelen. Ze hebben al voor proviand gezorgd.”

Mijnheer Van Staveren lachte ondeugend.

„'k Geloof, dat ik heel in de verte de stemmen van de jongens hoor. Thomas, verstop jij je in het slaapruim en Lex, kruip jij onder de bank. Ja, in dat lege kastje daar. Schuif de deur maar dicht. Ik kruip onder die zeilen hier.”

Gelukkig dacht Thomas nog net aan de bagage, die hij vlug voor zich uit het ruim in schoof. Maar ongelukkigerwijze vergat hij de snijbonenmolen. De directeur had goed gehoord. Na enige ogenblikken hoorden de verstekelingen aan het lawaai, dat de jongens gearriveerd waren. Achter elkaar klotsten ze de kajuitstrap af.

Aart bleek het grootste woord te hebben. Hij riep: „Zie je wel, Floor, dat je vader nog niet terug is. We hadden ook zo'n haast niet hoeven te maken.”

„Nou ja, ik heb ook wel trek in eten, hoor. Nu we toch hier zijn, gaan we voor ons potje zorgen.”

„Waar heb je de snijbonen?” vroeg Ben, „dan snijden we die maar met ons zakmes.”

Theo gaf hun een duw in de ribben.

„Joh, kijk eens, hier ligt een snijbonenmolen.”

„Dat kan niet,” zei Ben.

„Die hebben zeker de kabouterpjes gebracht.”

„Ik vind het maar griezelig,” vond Floor. „Niemand anders dan vader wist, dat we die molen nodig hadden. Misschien is vader al terug. Maar waar is hij nu dan? Stel je voor, dat hij van de loopplank gegleden is.”

„Denk toch niet direct aan zulke erge dingen,” zei Theo.

Lex, die vond, dat de jongens niet langer in ongerustheid gelaten moesten worden, tikte zachtjes tegen het hout. Ben vloog meteen op.

„Wie klopt daar?”

Heel zachtjes schoof Lex het deurtje weg. Vlak bij zijn hand stond het been van Floor. Hij kon de verleiding niet weerstaan en pakte hem bij de enkel. Het slachtoffer gaf een gil van schrik, maar bukte zich onmiddellijk.

„Alsjeblieft, een inbreker.”

Lex werd aan beide armen uit zijn schuilhoek getrokken.

„O, Lex, ben jij meegekomen? Waar is vader?”

„Waar is mijnheer Van Staveren?”

Lex drukte handen, maar schudde lachend het hoofd.

„Zoek je vader maar. Ik verklap niet, waar hij is.”

Floor stormde naar boven. Hij keek in de rondte en jawel hoor, er bewoog iets onder dat zeil. Op handen en voeten kroop hij ernaar toe en liet zich boven op het zeil vallen.

„Houdt de dief, jongens.”

Mijnheer Van Staveren lachte, dat hij schudde. Maar toen hij onder het zeil vandaan gekropen was en hij de jongens had verwelkomd, was het hun beurt om te lachen. Floors vader had een licht flanellen pak aan en op de een of andere manier was hij met zijn zitvlak in een olieplek terecht gekomen.

„O, foei,” steunde hij, „en daar moet ik vanmiddag nu nog mee terug.”

„Wat zegt u?” vroeg Floor. „U zou toch bij ons blijven?”

„De plannen zijn veranderd, jongens. Ik heb jullie niets willen zeggen voor ik zekerheid had. Ik ga weg, maar ik heb een prima bewaker voor jullie meegebracht.”

Ben wees op Lex.

„Moet hij dat soms zijn, mijnheer?”

„Maar waar is die bewaker dan?”

„Dat vraagstuk moesten jullie maar eens zelf oplossen,” vond de directeur.

Dat lieten de jongens zich geen twee keer zeggen. Ze verspreidden zich over het schip en Aart hing zelfs over de verschansing om in het water te kijken.

„Och, in het slaapruim natuurlijk,” gilde Floor.

Hij wipte een plank weg en nog een en liet zich naar omlaag zakken. Dat was me daar opeens een Indianengekrijs beneden.

„Hallo, jongens, hierheen, het is Thomas, het is Thomas.”

Eén voor één lieten de jongens zich in het ruim zakken. Van louter pret maakten ze een rondedans om Thomas heen, die erg ingenomen was met dit hartelijke welkom. De directeur en Lex lagen languit op het dek naar beneden te kijken.

„Dus jullie zijn tevreden met die oude brombeer als plaatsvervanger voor mij?”

Aan de gezichten kon je wel zien, dat ze de ruil heus wel te boven zouden komen.

„Ziezo,” commandeerde de directeur, „nu toveren jullie één-twee-drie een maaltje klaar, hoor. Aardappels jassen en snijbonen draaien. Vooruit maar.”

Thomas wilde een handje helpen, maar de directeur trok hem naast zich op de zeilen.

„Laat hen maar betijen, Thomas, ze zijn jong en ze ploeteren graag in de kombuis.”

Nog geen drie kwartier later werden de mannen naar beneden geroepen. Keurig was er gedekt. Zo verveloos als de schuit er van buiten uitzag, zo welvoorzien waren blijkbaar de kasten.

„Alstublieft,” zei Floor, „hier zijn de aardappels, die heb ik gekookt.”

„Joh, er zit geen zout in,” riep Theo.

„Dat kan uitkomen,” zei de kok, „maar dat is ook het enige, wat ik vergeten heb.”

Mijnheer Van Staveren keek naar de groenige brei.

„En vlees? Wat is er voor vlees?”

„Voor vandaag hebben we eieren,” zei Aart. „Hier zijn ze. Ze hebben maar zeven minuten gekookt. Zouden ze nu wel goed zijn?”

„Jongens, die zijn zo hard als een kei,” lachte Thomas.

Hoe gebrekkig het maal ook was, het smaakte hun best.

„Afwassen gaat hier heerlijk,” zei Ben. „Vandaag is het mijn beurt.”

Ondertussen was het zo warm geworden, dat mijnheer Van Staveren en

Thomas het zonder enige beschutting bijna niet uithielden op het dek. De felle zon brandde op de schuit.

„Luister eens, jongens,” zei Floors vader. „Jullie brengen me met z'n allen weg naar het dorp. En dan zullen we daar meteen een dektent voor jullie zien te huren, die je op het dek kunt uitzetten.”

„Och, vader, laten we dan eerst een bad nemen.”

„Daar zeg je zo wat, daar voel ik eigenlijk ook wel wat voor, eer ik aan die stoffige autorit begin.”

Thomas was niet van de partij. Hoe 'n waterrot hij ook was, de zwemkunst was hij niet machtig en hij verdween in de kajuit om thee te zetten.

In een wip hadden de anderen hun zwempakken aan. Eén voor één verdwenen ze in de slaapruijnte. Floor, die het eerst klaar was, wilde zo van de schuit af in het water springen, maar zijn vader waarschuwde hem.

„Eerst je rug en je borst nat maken. Je bent veel te verhit om in dat ijskoude water te springen.”

Na de zwempartij dronken ze thee en gingen direct daarna op stap. Hè, heerlijk verfrist voelden ze zich nu.

Floors vader ging mee om de dektent te huren. Tegelijk werd een ligstoel voor Thomas meegenomen. Samen brachten ze daarna mijnheer Van Stavereen naar de auto. Toen hij al in de wagen zat, boog hij zich nog even uit het portier.

„Jongens, ik wil jullie niet vervelen met een hoop raadgevingen, maar denk eraan — hij wees naar Thomas — daar staat jullie kapitein en je maakt geen moeilijkheden.”

De vrienden drukten hem de hand en wuifden hem na, tot hij uit het gezicht verdwenen was.

Toen ze terugkwamen bij de schuit, brandde de zon wat minder hevig op het dek. Terwijl Thomas aan Lex de jol liet zien, schoolden de vrienden bijeen.

„Vervelend, hè, dat Lex meegekomen is,” vond Aart.

Ben haalde de schouders op.

„Lex kan toch veranderd zijn.”

„Een vos verliest wel zijn haren, maar niet zijn streken,” spotte Coen.

Floor kwam zijn vriendje te hulp.

„Nee, lui, ik geef Ben gelijk. We moeten beginnen gewoon tegen Lex te doen. Als hij vervelend wordt, zal Thomas hem heus wel onder handen nemen.”

Toen Thomas en Lex terugkwamen, informeerde de laatste: „Doet je jou 't goed? Gaan we er vanavond nog mee uit?”

„Laten we vanavond de omgeving maar eens wat verkennen,” stelde Thomas voor. „Dan varen we morgenochtend samen uit.”

Wat genoten de jongens van hun avondwandeling. Ze volgden de oevers van het meer en ze begrepen nu, dat mijnheer Van Staveren wél een kalme ligplaats had uitgezocht. Er waren plaatsen, waar hele groepen jachten en schuiten bij elkaar lagen en ze kwamen door een tentenkamp, waarvan de kampeerders bij een groot vuur zaten. Natuurlijk moesten ze even een praatje maken en toen er mandolines te voorschijn kwamen, zetten ze zich in de kring en zongen dapper mee.

't Was bijna negen uur, toen ze aan boord terugkeerden. Thomas daalde in de kajuit af, maar hij kwam gauw weer boven.

„Foei, wat is 't warm daar beneden,” zuchtte hij. „'t Lijkt wel een broeikas.”

„Slaap op het dek onder de zeilen, Thomas,” ried Aart.

„Zet de tent uit en slaap daarin,” zei Theo.

Dat was een idee. In een minimum van tijd was de tent opgeslagen. De matras werd uit de bedstee gehaald en Thomas had een heerlijk luchtige slaapzaal gekregen.

In het slaapruij van de jongens was het even warm als in de kajuit, maar ze vonden het zo leuk om in de hangmatten te slapen, dat ze zich om de temperatuur niet bekommerden.

Voor Lex moest nog een hangmat gespannen worden. Zijn strozak werd er ingeduwd en Lex steeg in. Aart wiegde hem zachtjes heen en weer.

„Heerlijk, hè, wil je nog hoger schommelen?”

Een – twee – drie . . .

Plof, het touw van de hangmat brak en Lex duikelde naar beneden.

Ben, die onder de hangmat zat en bezig was zijn kousen uit te trekken, kreeg het zaakje op zijn hoofd. Hij schreeuwde moord en brand en Thomas stak zijn hoofd door het luik.

„Een beetje minder lawaai alsjeblijft, jongelui.”

Toen hij zag, wat er aan de hand was, daalde hij eerst af om de hangmat van Lex opnieuw te bevestigen.

„En nu stil liggen, hoor!” waarschuwde hij, weer naar boven klauterend.

„Ik heb geen zin om nog een keer een hangmat op te hijsen.”

Het duurde niet lang, of de jongens sliepen als rozen.

ZEILEN MET DE JOL. ONRAAD IN HET RUIM

Lex was de eerste van het stel, die de volgende morgen wakker werd. Voorzichtig klom hij uit zijn hangmat en hees zich op het dek. 't Was heel ander weer dan gisteren. Een stevige bries en een bedekte lucht en een aardige golfslag op het meer.

Hij wekte de vrienden en toen Aart zag, dat Thomas wakker was, bedelde hij: „Gaan we nu varen met de jol, kapitein?”

„Reken maar. Zet vast theewater op en dan gauw je aankleden, dan kom ik er ook uit en na het ontbijt gaan we erop uit.”

Een half uurtje later sprongen de jongens in de boot en Thomas nam de leiding.

„We varen nu zo, dat we de wind achter ons hebben,” zei hij. „We laten dus de boot wat vieren. Kijk maar eens wat een bol zeiltje. Floor, jij als roerganger houdt het roer maar recht.”

„Wat een vaart krijgen we nu, hè?” glunderde Coen.

Toen ze een poosje gevaren hadden, commandeerde Thomas: „Ziezo, Floor, gooi nu het roer maar eens om, dan krijgen we de wind bakboord. Aart, laat jij 't zeil eens omzwaaien.”

Aart deed dit, maar het zeil ging met zo'n geweld over, dat hij geen tijd had zijn hoofd terug te trekken en hij stootte danig zijn bol. Thomas nam hem de schoot uit de handen en zette die vast.

„Zo, dan heb jij de tijd om die buil op je hoofd te wrijven. Al doende leert men. Een tweede keer buk je wel, als het zeil overgaat.”

Och, wat hadden de jongens een schik. De boot helde nu zo over, dat ze scheef op 't water hing.

„Dat is nog eens wat anders dan dat geknoei van gister, hè?” zei Aart.

„Toen stond er geen wind,” kwam Floor. „En zeilen moet je trouwens ook leren.”

Ze kwamen op de grote plas heel wat zeilers tegen. Ze herkenden in één van de boten de kampeerders van de vorige dag en wuifden uitbundig.

„Ziezo,” zei Thomas, „nu leggen we ginds aan en dan stappen we eerst wat rond. Op de terugtocht mag Coen aan het roer en vanmiddag of morgen weer een van de anderen.”

„Waar leggen we aan?” vroeg Theo.

„Aan de kant, natuurlijk,” zei Coen. „Hè, Thomas, laten we doorvaren naar dat eilandje ginds. 't Lijkt me zo leuk daar wat rond te zwerven.”

„Wilde je voor Columbus spelen?” lachte de leider. „Nu vooruit dan maar.”

Toen ze het eilandje naderden, zagen ze, dat het bedekt was met eike-hakhout. In 't midden stonden wat korte, knoestige stammen met afgeknotte takken.

„Kijk,” wees Thomas, „ik laat de boot met de kop op het land lopen. In dat inhammetje tussen het riet. Houdt je goed vast.”

De jongens sprongen aan de wal en zochten een beschut plekje in het malse gras. Heerlijk was het hier te liggen met al dat water om je heen en die wijde, blauwe lucht boven je.

„Hè, Thomas, kunnen we hier niet blijven?” bedelde Coen.

„Och, domme jongen, we kunnen toch niet vasten. En dan, jullie kunnen je hier misschien best een dag vermaken, maar ik, oude man . . .”

„Ik weet wat,” riep Theo, die zich het buitenkansje van het verblijf op het eilandje niet graag zag ontgaan, „u brengt ons morgen hierheen en dan neemt u de dag verder vrijaf. U gaat b.v. wat wandelen.”

„Helemaal op mijn eentje? Jullie zijn wel hartelijk.”

„Zal ik met u mee gaan wandelen?” vroeg Lex, die graag een pleziertje offerde voor de man, die hem zoveel liefde bewees.

„Goed, afgesproken. Morgen breng ik jullie met pak en zak hierheen en dan moet je maar rustig afwachten, of Lex en ik nog terugkomen. Maar nu gaan we hier weg.”

Ze sprongen in het bootje en voeren terug naar hun schuit. Aart, die het eerst aan boord klom, wees naar een groot, vettig papier, dat op het dek lag en door een grote steen vastgehouden werd.

„Een brief voor ons, jongens. Er is iemand aan boord geweest, terwijl we weg waren.”

Nieuwsgierig drongen ze samen en lazen over Aarts schouder mee, wat de brief inhield.

„Een uitnodiging om bij de kampeerders te komen eten. Spekpannekoeken met rijstebrij staat er op 't menu en vanavond is er een kampvuur.”

Met een hoeraatje werd de uitnodiging aangenomen. De schepelingen waren die avond te gast bij de kampeerders. Ze zaten later bij het kampvuur en zongen 't hoogste lied.

„Wat een enige dag, hè,” zuchtte Aart, toen ze naar hun schuit terugliepen.

Ben was de eerste, die aan boord stapte. Hij trok meteen het luik van het slaaprui.

„We schieten meteen in onze hangmatten, hoor! Ik heb zo'n slaap.”

Hij liet zich naar beneden zakken, maar nog eer de anderen zijn voorbeeld hadden kunnen volgen, kwam zijn hoofd weer boven het luik uit. Hij zag spierwit en met een ruk smeed hij het luik achter zich dicht.

„Is er een muis beneden of een spin?” plaagde Thomas.

„Een man... een kerel... een inbreker. Hij ligt in een van de hangmatten, zijn laarzen steken erbuiten,” huilde Ben.

Coen liet zich met een plof boven op een der luiken vallen.

„Ziezo,” zei hij, „dan kan hij er in ieder geval niet uit.”

„Heb je niet verkeerd gezien?” weifelde Thomas.

„Ik stootte tegen de hangmat aan. Hij was zwaar en toen zag ik in de schemer de laarzen,” legde Ben nog eens uit.

„Zal ik de politie halen?” vroeg Aart.

„Wacht daar nog maar mee,” antwoordde Thomas. „Als er hier werkelijk iemand ligt te slapen, is 't natuurlijk een ongewapende landloper, die geen kwaad in de zin heeft. Coen, ga maar eens opzij, dan zal ik dat varkentje wel eens wassen.”

De oude man haalde zijn pijp te voorschijn en nam de kop in zijn hand. Het mondstuk leek nu precies op de loop van een revolver. Voorzichtig trok hij het luik weg, stak zijn zaklantaren aan en liet die in het ruim schijnen.

„Hallo, hei daar, wie ben je en wat moet je hier?”

Geen antwoord. De indringer bleef doorslapen.

„Houd je maar niet slapende en kom er uit. En denk erom, geen verzet, want dan maak je hier kennis mee.”

„De man kan wel bewusteloos zijn,” schrok Coen.

Thomas haalde zijn mes te voorschijn.

„We zullen wel eens zien, of we die kerel niet aan 't praten kunnen krijgen.”

„Wilt u hem aanvallen?” schrok Lex.

Thomas boog zich als antwoord in het ruim en sneed een der touwen van de hangmat door, die door de indringer ingenomen was.

„Zo,” grinnikte hij, „nu zal hij wel wakker moeten worden.”

Alles bleef echter stil en Thomas, nu ook ongerust, nam de zaklantaren en liet zich door het luik naar beneden zakken. De jongens wachtten stilletjes als muisjes met ingehouden adem. Als die inbreker toch een hand naar hun oude vriend durfde uitsteken!

Een schaterlach klonk opeens uit de slaapruijnte.

„O neen, jongens, wat hebben ze ons er kostelijk tussen genomen. Kom eens gauw kijken.”

De jongens ontdekten de oorzaak van Thomas' vrolijkheid. In de hangmat lagen de kleren van een boerin, keurig opgevuld met proppen papier. De witte muts lag boven de dekens uit en de schoenen waren een paar keurige regenlaarsjes.

„Wie zou ons die poets gebakken hebben?” vroeg Coen.

„Hier heb je het antwoord,” lachte Ben. Aan de rand van de laarsjes stond met zwarte inktletters: De groeten van de kampeerders.

Nadat het doorgesneden touw weer vastgeknoopt was, kropen de jongens in hun hangmatten. Thomas, die aan dek nog een pijpje gerookt had, luissterde na een kwartiertje eens aan het ruim. Alles was doodstil daar beneden, alleen klonk hier en daar licht gesnurk.

„Hoor ze eens zagen,” lachte de oude baas. „Zo'n dag in de buitenlucht is toch maar een uitstekend slaapmiddel.”

Juist wilde de oude man zelf naar kooi afdalen, toen hij aan de wal een licht gerucht meende te horen.

„Is daar iemand?” vroeg hij, zijn stem dempend om de slaap van de jongens niet te storen.

„Schrik maar niet, Thomas. Een paar jongens en meisjes uit het kamp. We kwamen hier langs. Is alles wèl aan boord?”

't Was maar goed, dat ze het veelbetekenende lachje op het verweerde gezicht niet konden zien.

„Alles slaapt hier al, hoor. 'k Zou maar gauw mijn kamp opzoeken, 't is al lang kindertjesbedtijd.”

In zijn handen wrijvend van pret, kroop Thomas in zijn kooi. Ziezo, dat stelletje was eens poolshoogte komen nemen, of ze ook plezier konden beleven van hun grapje, maar ze hadden bot gevangen.

Neen, veel plezier hadden ze van hun moeite niet beleefd.

BEN EN FLOOR NAAR EEN ONBEWOOND EILAND

„Zullen we nu vandaag gaan kamperen op het eilandje, Thomas?”

De leider keek eens naar de lucht.

„k Zou voorlopig maar op de schuit blijven, jongens. Als ik me niet bedrieg, krijgen we binnen een paar uur een fikse bui.”

„Wat een mooi gezicht zal dat zijn hier op het water,” zei Lex.

Thomas keek bezorgd. „Een mooi gezicht wel, maar 't kan spoken op de Friese meren, hoor, met zo'n onweersbui. Om te beginnen zou ik, wat ervoor in aanmerking komt, naar beneden slepen en voor de rest alles op het dek zoveel mogelijk vastleggen.”

Een dof gerommel in de verte deed hun de handen uit de mouwen steken en nog maar net waren ze met hun werk klaar, toen het fel begon te lichten. De jongens wilden zo lang mogelijk aan dek blijven, maar Thomas dreef hen naar de kajuit.

„We zijn op een open watervlakte, jongens. Dus we moeten ons zoveel mogelijk verdekt opstellen.”

Een heftige deining had het water in beweging gebracht.

„'t Lijkt wel, of we op een zeestomer zijn, hè, Thomas,” lachte Coen. „Stel je voor, dat we zeeziek worden.”

„We zullen geen last hebben van die golven, maar ik denk, dat het er hier na de bui wel eens minder mooi kan uitzien.”

Thomas kreeg gelijk. In het tentenkamp, waar ze na het noodweer een kijkje gingen nemen, was het een ware ruïne. Een paar tenten stonden nog maar overeind. Touwen waren losgerukt en het linnen was gescheurd. „Dat geeft allemaal niets, hoor,” stelde de leider gerust, „dat is maar materiële schade, die we gauw te boven zijn. Kijk, de zon komt alweer door. We gaan gauw aan 't werk.”

Onze vrienden wilden de kampeerders helpen, maar Thomas wees in de richting van hun schip.

„Ik ben bang, dat er in ons drijvend hotel ook wel het een en ander te herstellen zal zijn.”

De jol werd achtergelaten en vlug stapten ze in de richting van de woon-schuit. 't Weer was nu geheel opgeklaard. Het water, dat nog wel wat woelig was, werd beschenen door een stralend zonnetje.

Thomas was de eerste, die aan boord sprong. Hij wenkte de jongens naar het slaapruim.

„Alsjeblieft, heb ik het jullie niet voorspeld? Een ware overstroming daarbeneden.”

„Laten we eerst het luik opvissen,” stelde Ben voor. „Ik zie 't daar drijven.”

„Neen, we zullen eerst het beddegoed naar boven brengen en het ruim vrij van water maken,” zei Thomas. „Dat luik komt later wel.”

Och, och, wat moesten de jongens ploeteren. De bedden waren door de regen erg nat geworden. Ze dampten in het warme zonnetje. Met dweilen en emmers werd het ruim drooggemaakt. Ben telde de emmers ... veertien ... vijftien ...

Het was al laat in de namiddag, eer ze klaar waren met 't droogmaken van het ruim. Ben en Lex visten samen het luik uit het water en Thomas en Floor bevestigden het zo, dat het weer flink vastzat.

't Was een veelbewogen dag geweest en de jongens waren erg moe. Toen de dorpsklok in de verte tien uur sloeg, lagen ze al in hun hangmatten en Thomas, die nog even luisterde, lachte in zichzelf: „Ze snurken alweer als ... als bruinvissen, om het maar eens toepasselijk uit te drukken.”

Het was nog vroeg in de morgen, toen Ben wakker werd. Hij rekte zich uit en dacht aan zijn droom. Moeder had op zijn deur geklopt. Hè, wat verlangde hij naar zijn moedertje. Vandaag zou hij haar een heel lange brief schrijven.

Klop - klop - klop. Hij ging rechtop zitten. Er werd werkelijk geklopt. Ben liet zich uit zijn hangmat zakken en klom lenig door het luik. Op de oever zaten twee lui uit het tentenkamp en klopten tegen het slaapruim.

„O, zijn jullie die grappenmakers? 't Is nog veel te vroeg.”

„Kampeeders staan op met hanegekraai. En we maken jullie niet voor niets wakker. We wilden vragen, of jullie misschien zin hadden om een wandeltocht mee te maken. We gaan een schans bezichtigen.”

„Wacht maar eens.”

Ben stak zijn hoofd door het luik en jodelde naar beneden. De hangmatten kwamen tegelijkertijd in beweging en de jongens wreven zich de ogen uit.

„Moeten we opstaan?”

„Wat is er te doen?”

„Hier zijn lui uit het kamp. Ze vragen, of we zin hebben om mee te gaan op een wandeltocht. Over een uur zwaaien ze af. Brood en thermosflessen meebrengen.”

Aart, Coen en Theo sprongen uit hun hangmatten.

„Natuurlijk gaan we mee.”

„Laten we eerst vragen, wat onze leider doet,” vond Lex.

„Hallo, Floor, langslaper,” riep Ben, aan de hangmat van zijn vriendje schuddend, „heb jij geen zin om mee te gaan?”

Floor hees zich wat lusteloos overeind.

„Om je de waarheid te zeggen, voel ik er niet veel voor. 't Zit me niet zo erg lekker in mijn maag en mijn buik.”

„Kou gevat zeker,” dacht Ben. „Pepermunt eten en meestappen.”

„Niemand hoeft om mij thuis te blijven, hoor, maar ik vind het toch niet prettig om mee te gaan.”

„Dan blijf ik bij je,” zei Ben.

Aart, Coen en Theo keken wat op hun neus. Ook Thomas had niet zo veel zin in een wandeltocht.

„We gaan terug, hoor,” waarschuwden de kampeerders. „Wie mee wil gaan, moet zich over een uur melden.”

Op het dek zittend beraadslaagden de vrienden wat ze doen zouden. Thomas vond een oplossing.

„We hoeven toch niet altijd als klitten bij elkaar te blijven. Laten zij, die lust hebben, gerust de wandeltocht meemaken. De rest blijft thuis.”

Ben legde zijn arm om Floors schouder.

„Ik weet wat, Floor. Dan laten wij ons samen naar 't onbewoonde eiland brengen. Wij hebben dan ook een fijne dag. Je kan daar de hele dag rustig liggen.”

„Je voelt je toch niet erg ziek, mijn jongen?” vroeg Thomas bezorgd.

„Och, 't is de moeite niet. Wat kramp af en toe.”

„Beloof me vandaag niet in het water te gaan, dan zal ik jou en Ben met proviand naar 't eilandje brengen.”

„En wat doet u vandaag?” vroeg Lex.

„Ik ga op mijn eentje de wandeling maken, die ik mezelf beloofd heb.”

„Dan ga ik met Thomas mee,” riep Lex.

Aart, Coen en Theo vonden het niet prettig, gescheiden te worden van hun vrienden, maar de tocht naar de schans lokte hun ook wel erg.

Met brood en thermosflessen gewapend trokken ze erop uit en sloten zich bij de kampeerders aan.

„Ziezo,” zei Thomas, „nu pakken we voor Robinson Crusoe en zijn knecht een blik erwtensoep in en wat brood.”

De jongens stapten in de jol. Boeken en thermosflessen namen ze mee.

Het was een prachtige dag. Het bootje zeilde over het water en werd door Thomas in een soort kreek geschoven. Floor en Ben stapten met hun bagage uit en Thomas voer weer terug. De beide jongens wuifden het bootje na zolang ze het zien konden; dan begonnen ze op hun gemak het eilandje te doorkruisen. Er viel niet veel te beleven. Wat knotwilgen, wat hoog gras, maar er waren heerlijke plekjes om rustig te liggen.

De vrienden zochten een open plek tussen het wuivende gras en gingen heerlijk languit liggen. Ben haalde al gauw zijn boek te voorschijn. Hij was dol op lezen en hij had een erg spannend boek. 't Ging over wereldreizigers, die beland waren op een onbewoond eiland. 't Was dus nog toepasselijk ook.

Hij gaf ook een boek aan zijn vriendje, maar Floor schudde 't hoofd.

„Ik ga eerst maar wat liggen soezen. Misschien voel ik dan die nare krampen niet meer.”

Bezorgd keek Ben naar Floor, maar deze lachte hem uit.

„'t Is wel lastig, maar niets om je naar over te maken, hoor. 'k Heb het wel eens meer en 't gaat altijd vanzelf weer over.”

Ben ging voorover liggen en steunde zijn hoofd op de handen. En eer het tien minuten verder was, had hij zijn hele omgeving vergeten en beleefde hij met de Witte Leeuw, de held van zijn boek, de avonturen in een ver, vreemd land.

Het rammelen van zijn maag bracht hem pas weer tot de werkelijkheid terug. Hij sloeg zijn boek met een klap dicht en ging rechtop zitten.

Floor sliep en 't was jammer om hem wakker te maken, maar 't zou nu toch wel haast etenstijd zijn. Hij haalde het blik erwtensoep voor de dag en begon het te openen.

„'k Moet geen eten,” zei Floor, zijn ogen opslaand. „'k Zou niets naar binnen kunnen krijgen. 'k Heb alleen maar erge dorst.”

Ben reikte hem een thermosfles.

„Hier, drink maar zoveel je lust, dan zal ik me wel over de soep ontfermen.”

Hij lepelde het blik leeg en scheerde het toen het water in.

„Ziezo, ook geen afwas.”

Een beetje schuldig keek hij daarna naar zijn kameraad. Als Floor honger kreeg, zou er niet veel meer voor hem te eten zijn.

„Wat ga jij nu doen, Floor? Ook een beetje lezen? Wil je mijn boek hebben?”

„Ik heb zo'n hoofdpijn. Ik heb heus geen zin in lezen.”

Ben keek, de ogen beschuttend met de handen, over het water. Hoe laat zouden Thomas en Lex met de jol komen? Floor zag er zo vreemd uit. Hij kreunde telkens van pijn. 't Was nu vier uur. Ze zouden toch wel haast van hun wandeling terug zijn.

Plotseling ging Floor overeind zitten en wees naar het eikehakhout.

„Daar is iemand,” zei hij met een vreemde, schorre stem. „Er zitten wilden en menseneters. We moeten hier vandaan. Ik ga zwemmen.”

Ben lachte hartelijk.

„Zeg, 'k vind dat spelletje van jou erg aardig, maar 't is een smoes van je om in het water te komen en Thomas heeft je vanmorgen nog gezegd, dat je niet zwemmen mocht vandaag.”

„Kom mee,” zei Floor, terwijl hij opstond, „als ze ons zien, is 't te laat.”

Nu lachte Ben niet meer. Er sprak zo'n werkelijke angst uit Floors ogen, dat hij niet langer aan een grap dacht.

„Floor, droom je?” riep hij op zijn beurt angstig.

„'k Heb zo'n dorst, Ben, geef me drinken.”

„Ben je weer wakker en weet je nu ook, dat we niet op een echt onbewoond eiland zijn?”

Floor liet zich weer in 't gras zakken en gaf geen antwoord. Hij greep naar zijn buik en kreunde van pijn. Ben liet zijn vriendje nog eens drinken. Zou Floor zoëven geïjld hebben? Zou hij misschien koorts hebben? Ben legde zijn jas onder Floors hoofd.

„Probeer maar weer wat te slapen, Floor. Thomas komt ons zo dadelijk halen en dan roepen we een dokter erbij.”

Floor lachte zo schril en akelig, dat Ben heel angstig over het water uitkeek. In de verte zeilde een scheepje. Ben haalde zijn zakdoek uit de zak en zwaaide ermee, maar niemand merkte hem op.

Langzaam zonk de zon als een vuurrode schijf weg. Ben zette zich naast zijn vriendje.

„Dorst, 'k heb zo'n dorst,” klaagde de zieke.

Ben greep naar de fles, maar er was geen druppel meer in. Moest hij hem

nu laten drinken van het water uit het meer? Zou dat zijn ziekte niet verergeren?

Minuut na minuut verstreek. Er waren scheepjes genoeg op het water, maar in hun richting kwam er geen enkel. Het werd al schemer. De bootjes zochten het ene na het andere de oever.

„Dorst, zo'n dorst,” klaagde Floor.

Ben zette zich bij hem neer en nam zijn hand in de zijne.

„Floor,” zei hij zacht, „er moet iets gebeurd zijn met Thomas en Lex. Het kan zijn, dat we hier nog wat zullen moeten blijven.”

De zieke kreunde zacht.

„Ik kan niet meer, Ben. Ik heb zo'n pijn en zo'n dorst.”

Bens hart klopte wild. Wat moest hij doen?

Dan dacht hij aan Aart, Coen en Theo. Zouden zij niet gauw terugkomen en hen missen? 't Was al zo donker geworden. In zijn grote angst bad hij om uitkomst.

Zou zijn gebed verhoord worden? Zou Thomas komen om hen te halen?

Of zouden ze hier alleen moeten blijven de hele lange, donkere nacht?

Ben keek om zich heen naar het lage hout, dat spookachtige vormen begon aan te nemen. Naar de donkere knotwilgen, die in het halfdonker vreemde, dreigende wezens leken.

Een vogel schreeuwde schrill en onheilspellend.

Twee jongens op een verlaten eilandje.

De één ziek, hard ziek.

En de nacht . . . de donkere nacht viel.

NOG MEER ONHEIL. LORREJAN

Thomas en Lex maakten samen een heerlijke wandeling. Ze hadden de jol, waarmee de jongens naar het eiland gebracht waren, vastgemaakt en volgden toen een bosweg.

't Was erg prettig om met Thomas uit wandelen te gaan. Hij wist zoveel te vertellen over het verleden van de stoere Friezen.

Midden in het bos kwamen ze bij een speeltuin. Thomas stelde voor een ogenblik te rusten. Veel mensen waren er nog niet in de tuin. Een paar kleine kinderen waren aan 't schommelen. Dat ging goed tot er een opgeschoten jongen bij kwam. Hij joeg de schommel veel te hoog op.

Thomas zag de angstige gezichtjes van de kleinen en kwam tussenbeide. En toen gebeurde het onheil. Thomas kon de touwen grijpen, maar hij had zo'n sprong gemaakt, dat hij zijn enkel bezeerde. De eigenaar van het restaurant kwam naar buiten. Hij had gezien wat er gebeurd was en schudde het hoofd tegen de onvoorzichtige jongen.

„Dat heb je van die wilde spelletjes, Geert. Ik heb je al zo vaak gezegd, dat je de kleintjes met rust moet laten. Als mijnheer hen niet geholpen had, zouden ze zich aardig hebben kunnen bezeren.”

Thomas wees naar zijn enkel.

„k Ben bang, dat ik mijn enkel verstuikt heb. Hij is erg pijnlijk.”

Op de arm van de eigenaar geleund hinkte hij naar de serre achter het huis. Toen de kous en de schoen uitgedaan waren, zagen ze dat de enkel blauw en gezwollen was.

Thomas zette een bezorgd gezicht. Hoe moest hij nu terugkomen naar de woonschuit en wat moest hij daar verder beginnen? Hij kon zo geen stap verzetten.

De restaurateur klopte de oude baas op de schouder.

„Geen nood, hoor. U hebt dat ongeluk opgelopen door het wilde spel van mijn kinderen en u blijft maar rustig een paar dagen hier. Voor uw zoon hebben we ook nog wel plaats.”

Thomas keek eens naar Lex.

„Hij is mijn zoon niet,” zei hij dan. „Het is er een van mijn troepje kampeerdere, van wie ik de leider ben en ik heb beloofd hen niet uit het oog te verliezen.”

De restaurateur lachte eens.

„Ze zullen toch zeker wel een nacht buiten uw leiding kunnen? Vandaag wikkelen we de enkel in een doek met azijn en water en morgen is hij misschien wel zo ver geslonken, dat u weer terug kunt fietsen.”

Maar Thomas bleef het hoofd schudden.

„k Zou rust noch duur hebben, als ik ze vannacht niet bij me had,” zei hij. „t Is net zulk broeierig weer als gisteren. Stel je voor, dat we weer zo'n onweersbui krijgen. Bovendien moeten er nog twee jongens met de jol van een eilandje gehaald worden en één van hen was vanmorgen niet al te wel.”

„Ik weet al wat,” riep de ander, „er staat achter in de tuin een schuurtje. We hebben hier hooi genoeg. We gooien wat hooi op de grond en al de jongens trekken hier naar toe. De leider heeft de schaapjes tenminste dan vannacht bij zich.”

Het gezicht van Thomas klaarde op.

„Als dat kon,” zei hij. „Mijn enkel is erg pijnlijk. Lex kan dan nu teruggaan naar de schuit.”

„Ho, ho,” lachte de man, „eerst zal hij een portie van onze beroemde spekpannekoeken hebben.”

„Och ja, hoe kan ik de jongen laten vertrekken met een lege maag. Ik ben helemaal in de war.”

Ja, Thomas was wel erg in de war, want hij dacht er niet aan, dat Lex op zijn eentje de jol niet zou kunnen hanteren. En Lex dacht daar pas aan, toen hij al op weg was naar de woonschuit. Midden in 't bos stond hij van schrik stil. Hoe zou hij ooit alleen het water kunnen oversteken? Enfin, 't zou midden op de dag zijn. Als hij bij 't meer kwam, zou hij best iemand van 't kamp vinden, die hem wilde helpen.

Hij liep weer door met een stevige pas. Rechthout, altijd rechthout moest hij lopen om het bos uit te komen. Ja, 't was gemakkelijk genoeg... Tot hij bij een driesprong kwam. Welk van de drie paadjes moest hij nu volgen? Ze lagen alle drie bijna in 't verlengde van het pad, waar hij zo juist uitgekomen was.

Kon hij 't maar vragen aan iemand, maar 't bos lag zo eenzaam en verlaten. Na lang wachten en weifelen besloot hij het middelste pad te volgen. Een half uurtje later kwam hij bij een heel grote, witte kei. Er was een hekje omheen gezet en op het bordje stond, dat de kei gevonden was bij een der meren van Friesland.

Lex schrok. Hij wist nu wel zeker, dat hij verkeerd gelopen was, want met Thomas was hij niet langs deze steen gekomen. Zuchtend keek hij om zich heen. Waarom was er ook nergens een wegwijzer? Wacht, daar kreeg hij een idee. Hij zou in een van de bomen klimmen en kijken, of hij misschien een torentje ontdekken kon, dat hem de weg kon wijzen.

Hij zocht een van de dunste bomen uit. 't Viel niet mee om zo zonder houvast van je kameraden je op te hijsen. Na lang tobben zat hij op de eerste tak. Nu ging het al beter. Van de ene tak kroop hij op de andere, maar in welke richting hij ook keek, overal was er het dichte bladerdak van de oude bomen.

Juist toen Lex bijna zijn evenwicht verloor, kreeg hij een erge schrik. Een eekhoortje vloog rakelings langs hem heen. Hij greep zich wild vast aan een van de knoestige takken en schaafde daardoor zijn hand. Mismoedig stond hij even later weer op de grond. Hij had erge dorst en zijn hand brandde van pijn. Hoe laat zou 't zijn? En wanneer zou hij uit dit bos komen?

Een half uur bleef hij bij de steen zitten in de hoop, dat er iemand zou komen. Toen besloot hij het bospad te verlaten. Hij zou zich een weg zoeken dwars door de bossen. Misschien kon hij dan veel vlugger bij het meer komen.

Telkens struikelend en vallend over de gladde bosgrond zocht hij zich een weg. Hoe lang hij liep . . . een uur, een half uur? Ha, daar zag hij iets wits door de bomen schemeren. Maar wat een schrik kreeg hij, toen hij ontdekte, dat hij weer bij de witte kei was beland. Hij moest precies in een cirkel gelopen hebben.

Het huilen stond Lex nader dan het lachen, toen hij zich bij de steen liet neervallen. Hij was verdwaald in 't bos en zou hij er wel voor de nacht uit kunnen komen? Verbeelde hij het zich, of werd 't al donkerder tussen de bomen? In zijn wanhoop begon hij te roepen.

„Hallo . . . hallo . . . is daar iemand?”

Schril en vreemd klonk zijn roep. Hoorde hij takken kraken? Langs het pad kwam een haveloos geklede man op hem af. Lex rilde. De man scheen de schrik in Lex' ogen te lezen.

„Nou, wat moet dat nou?” lachte hij. „Eerst om hulp roepen en dan schrikken als er iemand verschijnt. Waarmee kan Lorrejan je van dienst zijn?”

„Ik ben verdwaald,” zei Lex, die door de gemoedelijke toon van de man wel wat gerustgesteld werd.

„Je bent niet verdwaald. Je zit hier een paar minuten lopen van de straatweg. Volg me maar.”

Lex liep achter de man aan. Was hij nu straks het pad maar blijven volgen, dan zou hij nu misschien al bij de woonschuit geweest zijn.

„Kijk, hier is de straatweg al, daarginds in de verte zie je het torentje van Over-Eest. Met een kwartiertje lopen ben je er.”

„Maar ik moet helemaal niet naar Over-Eest. Ik moet naar het meer.”

Lorrejan krabde zich eens achter het oor.

„Dan ben je een aardig eindje afgedwaald, ventje.”

De man liep naar zijn wagen, waarop nog een restje lompen lag. Een aardig grauwtje stond ervoor gespannen, dat nieuwsgierig omkeek, wat zijn baas toch uitvoerde.

„Luister eens,” zei hij, het dier op zijn nek kloppend, „ik moet nu naar Over-Eest. Rijd met me mee, dan zal ik je straks meenemen naar 't meer.”

„Zou 't lang duren?” weifelde Lex. „'t Moet al laat zijn.”

„Ja, jongenlief, maar als je gaat lopen, ben je er misschien nog later. 't Is een aardig eindje, hoor.”

Lex besloot het aanbod te aanvaarden. Hij klom op de platte kar, die de vorm had van een handwagen en Lorrejan kwam bij hem zitten en nam de teugels. De man bleek nieuwsgierig aangelegd. In het kwartiertje, dat ze samen op de kar zaten, wist hij alles van Lex af. Voor een heel klein huisje, vlak bij het dorp, hield hij stil.

„Dit is mijn paleis, stijg maar uit de koets.”

Lex liep achter hem aan het hutje binnen. 't Zag er daar wonderlijk uit. Een tafel, een stoel, een lamp erboven, een klein hokje met eetgerei, een bedstede in de hoek, dat was alles wat de schamele huishouding uitmaakte.

Achter het huisje hield hij er een ware menagerie op na: konijnen, marmotten, een poes, die kopjes gevend naar hem toekwam en dan nog een witte fox, die op drie poten rondhuppelde en die zo goed en zo kwaad als het ging tegen zijn baas opsprong. Aan Lex liet hij grommend de tanden zien.

„Goed volk,” zei Lorrejan, hem op de kop kloppend.

Al pratend ging hij naar een petroleumstel en greep een braadpan. Met een korte, scherpe tik van zijn zakmes brak hij een ei boven de pan. Sis-

send gleeed het in de gebruuinde boter. Lex wreef onwillekeurig over zijn maag en de man lachte.

„Ook zin in een eitje? Wel, dan zal ik er een boterham onder snijden.”

Fluitend legde hij een krant op de wit geschuurde tafel.

„Zo, dan zullen we voor de gelegenheid maar eens netjes dekken.”

Even later zat Lex met Lorrejan samen aan tafel. Lorrejan sneed zijn brood en reikte af en toe zwiigend zijn zakmes aan Lex, die dan ook zijn brood kon snijden.

Ping . . . halfzeven. Lex sprong op.

„O, verschrikkelijk, wat is het laat, wat zullen mijn vrienden op het eilandje toch wel denken?”

„Ze zitten daar goed, hoor,” lachte de man.

„k Wilde toch nu wel graag gauw wegrijden,” zei Lex.

„Ja, we gaan. Grauwkje is weer wat uitgerust en heeft ook wat gegeten. k Heb wat spulletjes afgeladen, we kunnen nu wel gaan.”

Met een matig vaartje reden ze even later over de straatweg. De zon zakte achter de bomen. Praten deed Lorrejan niet meer. Lex dacht aan zijn vriendjes. Wat zouden ze toch ongerust zijn en wat zouden ze uitkijken. Als ze in het kamp nu maar terug waren, want hoe zou hij alleen naar het eiland kunnen komen?

Ze kwamen langs het tentenkamp, maar alles lag nog leeg en verlaten.

Dus zouden Aart, Coen en Theo ook nog wel niet terug zijn.

„Ginds ligt onze woonschuit,” wees Lex.

Lorrejan reed stapvoets langs het meer tot hij bij de boot kwam. Hij sprong van de kar en bond Grauwkje aan een boom.

„Waar ligt jullie roeiboot?” vroeg hij.

„We hebben geen roeiboot, we hebben wel een jol.”

„Ja, maar daar kun je niet mee oversteken. Het zal met een roeiboot toch al een toer zijn. Was er maar iemand om mee te gaan.”

Plotseling klopte hij Lex op de schouder.

„Wacht maar eens. Ik weet een roeiboot te liggen van een kennis van me. We gaan er samen wel eens op uit om te vissen. t Is de man, naar wie ik nu nog toe moet. Ik zal hem wel zeggen, hoe het ervoor staat. Blijf hier maar even wachten.”

Even later hoorde Lex het geplas van roeiriemen in t water. Lorrejan riep hem.

„Stap er maar in en 'k hoop, dat je terecht komt. 'k Zou wel met je meegaan, maar ik kan mijn Grauwte niet zo lang alleen laten.”

Lex wilde hem de hand drukken, maar de man zei: „Ik kom straks hier weer langs met mijn karretje en dan wil ik me nog even overtuigen, dat jullie veilig en wel op je woonschuit beland zijn.”

„Ja, we moeten dan ook nog naar het restaurant lopen, waar onze leider is,” zei Lex.

„Nou ja, dan zijn jullie met z'n allen, dat is niet erg. Als je eerst 't zaakje maar weer aan land hebt.”

Lex zette af en Lorrejan bleef hem met een bezorgd gezicht nakijken.

„Niks gedaan zulk jong goedje alleen,” zuchtte hij.

Dan haalde hij de schouders op en reed weg.

ALLEEN OP 'T WATER. FLOOR IN GEVAAR

Lex had de riemen gegrepen en roeide uit alle macht. Och, een roeispaan hanteren kon hij wel, maar de schaafplek van die middag schrijnde bij iedere slag. Hij probeerde het met één riem, maar de boot draaide natuurlijk in de rondte. Hij liet de riemen rusten en bond zijn zakdoek om zijn hand. Nu ging 't wat beter. Maar roeide hij wel in de goede richting? 't Werd zo donker op het water. Zelfs de vorm van het eilandje kon hij niet ontdekken.

Heel in de verte lichtte het. Stel je voor, dat er nu een onweer losbrak, terwijl hij alleen op het meer was.

Lex rilde. Gekheid, 't lichtte bijna altijd op warme zomervonden. Een meeuw scheerde vlak boven zijn hoofd en deed hem schrikken. Neen, zo bang moest hij zich niet aanstellen. Zo kwam hij er nooit. Flink stevig roeien in rechte lijn, dan moest hij er wel komen.

„Help... help...”

Dat moesten zijn vrienden zijn. Ze waren misschien bang, dat ze voor de nacht niet meer gehaald zouden worden.

„Help... help...”

Angstig klonk het geschrei door de avondschemer.

„Hallo... hallo...” schreeuwde Lex terug.

Dan roeide hij uit alle macht in de richting vanwaar het hulpgeroep kwam. Boem! De roeiboot stootte tegen het eilandje en Lex kreeg een flinke schok. Meteen dreef het bootje weer van de kant af. Maar Lex wist nu, dat er land was. Zacht laveerde hij naar de kant en haalde zijn zaklantaren te voorschijn. Nu moest hij zien, dat hij aan land kwam. Het lukte. Gelukkig kon hij zijn boot aan een boompje vastleggen. Maar waar zouden zijn vrienden ergens zitten?

„Hallo,” riep hij.

„Hierheen, hierheen,” riep de stem van Ben.

Lex volgde de oever en moest met de lantaren bijlichten om geen natte voeten op te lopen. Hu, wat was 't al donker.

„Hallo,” riep hij nog eens, stilstaand.

„Hier... in het bosje, Thomas,” riep Ben.

„Ik ben alleen. Thomas is er niet bij. Blijf alsjeblieft roepen, anders vind ik jullie nooit.”

Lex begon zich door de lage bosjes heen te breken. De venijnig scherpe takken schramden hem 't gezicht. Hij voelde het niet. Als hij maar eerst bij zijn vrienden was.

„Hier zijn we.”

„Eindelijk, hè, 'k dacht, dat ik jullie nooit zou vinden. Jullie dachten zeker, dat we niet meer kwamen, hè? O lui, dat is zo'n lang verhaal. Thomas ligt met een verstuipte enkel midden in het bos en ik ben verdwaald. Hé zeg, zijn jullie stom geworden? En is Floor in slaap gevallen?” Hij hield op, hoorde hij het goed? Huilde één van zijn beide vrienden? Het bleek Ben, die onder alle omstandigheden altijd zo'n kraan was.

„O Lex, Floor is zo ziek. 't Was zo vreselijk alleen.”

„Wat scheelt hem?”

„Ik weet het niet. Hij huilt telkens van de pijn en soms ijlt hij. Ik was zo bang, dat we hier de hele nacht alleen zouden moeten blijven.”

Lex boog zich over de zieke en belichtte zijn gezicht met de lantaren.

„Kun je opstaan, Floor? Kun je meegaan naar de roeiboort?”

Floor kreunde en antwoordde niet.

„We zullen hem moeten dragen, Ben.”

De jongens bukten zich en trachtten Floor op te tillen, maar hij hing zo zwaar als lood tussen hen in. Ze zouden hem onmogelijk mee kunnen zeulen naar de waterkant, waar de boot lag.

„Kun je met die boot niet langs de oever hierheen komen?”

„Zo goed kan ik niet roeien. Ik begrijp zelf nog niet, hoe ik het eiland zo vlug gevonden heb.”

„Durf je niet alleen terugroeien en hulp halen?”

Lex rilde even. Nog eens alleen dat donkere water op?

„Nu kun je op de lichten aansturen,” zei Ben. „'t Is het beste, dat je maar naar het kamp gaat.”

„De kampeerders waren er straks nog niet. Maar misschien is Lorrejan al terug en die kan ons vast wel helpen.”

„Lorrejan, wie is dat?”

Lex moest bij al de narigheid nog glimlachen.

„Dat is iemand, die me geholpen heeft. Maar daar vertel ik je later wel over. Hij heeft me ook deze roeiboort bezorgd.”

Het steunen van Floor deed Lex opspringen.

„Goed, ik ga hulp halen, wees maar niet bang.”

De jongens drukten elkaar zwiwend de hand en geen van beiden vonden ze dat aanstellerig. 't Was of ze er allebei moed door kregen.

„'k Zal wel hard „hallo” roepen, als ik in de boot zit.”

Ben liep naar zijn zieke vriendje terug.

„Hallo... hallo,” klonk het over 't water.

De roep was overbodig. Ben hoorde de roerriemen wel in 't water plassen.

Hij wrong zich door het bosje naar de waterkant en probeerde de boot te vinden, maar niets tekende zich af op het diepe inktzwart van dat water.

„Ben... Ben...”

Hij liep terug naar Floor, die weer om water vroeg. Zou hij zijn zakdoek nat maken met water en zijn lippen bevochtigen? Neen, dat durfde hij toch niet.

Voorzichtig schoof hij zijn knie onder Floors hoofd en legde zijn koele hand op het brandend hete voorhoofd.

„Zo, stil maar, nu komt er gauw hulp,” suste hij, alsof hij het tegen een klein kind had. „Heb je dan zo'n dorst?”

Doch Floor klaagde al niet meer over dorst. Hij neuriede versjes en hij lachte met een hoge, schrille stem.

En Ben wachtte en waakte met angst en spanning in het hart.

„Hallo, maatje, heb je je lading schipbreukelingen aan boord?”

Lorrejan, die het geklots van de riemen had gehoord, daalde af naar de waterkant. Lex stak de zaklantaren aan en liet de boot door de man grijpen. Hij sprong op de kant en praatte vlug: „Ik ben alleen, helemaal alleen; één van mijn vrienden daar is ziek geworden, heel erg ziek. Hij huilt van pijn en koorts. We konden hem niet in de boot krijgen.”

De man antwoordde niet, hij keerde zich om en wenkte een andere man, die wat verder stond bij het karretje.

„Hallo, Arie-maat, werk aan de winkel voor je. Met een taxi naar het eilandje. Een zieke en een gezonde moeten we er af halen.”

„Vier man in die boot van mij, dat zal niet gaan,” zei de man.

„Neem onze jol dan,” zei Lex. „Die ligt naast de woonschuit.”

„Ha, dat is een betere ziekenauto, maar 't zal wel behelpen blijven.”

Terwijl Arie al in de richting van de woonschuit liep, pakte Lorrejan Lex bij de arm.

„Luister eens, vriendje, de ene dienst is de andere waard. Jij past hier op

mijn Grauwkje tot ik terugkom. En dan had je 't straks over een paar vrienden van je, die de schans aan 't bekijken waren. Ik denk, dat ze langzamerhand wel uitgestudeerd zullen zijn. Of ze moesten ook ergens met een verstuijkte voet of zoiets zijn blijven steken. 't Schijnt vandaag jullie ongeluksdag te zijn . . .”

„Jan, kom je?”

„Nou ja, 'k wou maar zeggen, als die vrienden komen, zet ze dan bij mijn karretje, dan heeft dat drie bewakers en hol naar een dokter. Sleep die hier naar toe, dan kan hij zien, wat er met die vriend van jullie aan de hand is.”

„Hola, Jan, ouwe kletskaus.”

„Ik kom al, ik kom al.”

Lorrejan liep op een drafje naar de jol en sprong aan boord. Even nog hoorde Lex het geluid van de stemmen op het wegvarende scheepje, dan bleef hij alleen achter bij het wagentje. Het Grauwkje draaide zijn kop naar hem toe en besnuffelde hem. Lex legde zijn arm om de hals van 't dier en leunde met zijn hoofd tegen de rug van het beest. Eenzaam stond hij met het dier in de donkere avond. Lex luisterde aandachtig naar de geluiden op het water. Och, maar die jol kon voorlopig nog niet terugkomen.

Nu hoorde hij stemmen in de verte. Er werd gezongen. Dat moesten de kampeerdere zijn, die terugkwamen. Een luidruchtig troepje kwam even later zijn richting uit. Hoorde hij goed? Was dat de stem van Aart?

„Hola, wat doet dat vehikel hier op dit nauwe paadje?”

Lex schoot toe en vergat in zijn haast zijn vrienden te begroeten.

„O, Aart . . . Theo, het is zo'n pechdag geweest hier. Thomas ligt met een verstuijkte enkel in een vreemde uitspanning en Floor wordt gehaald van het eilandje. Die is zo ziek. Ik moet een dokter gaan halen.”

De jongens schrokken erg. Ze begrepen geen snars van het verhaal, maar Lex kon ze ook geen uitleg geven.

„Passen jullie nu maar op dit wagentje. De eigenaar ervan is met de jol weg om Floor en Ben te halen. Straks hoor je de rest wel, ik moet nu eerst naar een dokter toe.”

„Ik weet er wel een,” zei Aart. „Vanmorgen heb ik ergens een doktersnaam gelezen. Het huis staat aan de weg, hier een minuut of tien vandaan.”

Theo en Coen bleven met een paar van de kampeerdere de wacht houden

bij Grauwte en Aart trok met Lex mee. Hand aan hand holden ze weg. Lex moest natuurlijk het hele verhaal in geuren en kleuren vertellen. Toen was Aart aan de beurt om verslag te doen van zijn belevenissen.

„Verrukkelijk, joh,” hijgde hij. „’t Werd alleen heel wat later dan we gedacht hadden. Er waren er veel met blaren op de voeten, die maar moeilijk konden meekomen en we dachten: gelijk uit – gelijk thuis. Ja, als we geweten hadden, dat jullie in de penarie zaten, hadden we niet zo getreuzeld.”

Lex bleef staan, drukte de hand in de zij.

„Zijn we er nog niet? Ik kan gewoon niet meer. Stel je voor, dat we er voorbij gelopen zijn.”

„Hier ergens moet het wel zijn. ’t Was een huis met een rieten dak. Hier, hier is het vast.”

In de serre brandde een schemerlamp. Een heer met een lange baard zat daar op zijn gemak een krant te lezen. Voorzichtig liepen de jongens om het huis heen en bleven vlak voor de open serredeur staan.

„Hum,” zei Aart.

„Hum,” hielp Lex.

De heer keek op en vroeg ietwat bars: „Is er geen bel? Moeten jullie zo maar iemands huis binnensluipen?”

„Er is een zieke bij ons, dokter,” zei Lex wat onbeholpen. „We huizen in een kampeerschuit. Hij heeft buikpijn.”

„O zo, moet ik voor iedere jongen, die te veel pruimen gegeten heeft, mijn kostbare rust opofferen?” vroeg de dokter, die niet erg vriendelijk bleek te zijn.

„Hij heeft geen pruimen gegeten, hij zat op een onbewoond eiland, dokter.”

Deze schaterde van de lach.

„Welja, maak er een Indianenverhaal van. O wee, jongetjes, als je dokter Pluim voor niets uit zijn huis haalt.”

Lex kreeg een kleur en begon wat geregelder te vertellen. De bijomstandigheden schenen de dokter niet zoveel te kunnen schelen. Hij vroeg alleen wat Floor voelde en ja, daar wist Lex ook niet zoveel van.

„Dus heftige buikpijn en vermoedelijk koorts,” zei de dokter, een tas pakkend. „Ik zal even mijn motor halen, wachten jullie maar in de tuin. Een kan er achterop zitten en de ander moet maar terug lopen. Maak onder elkaar maar uit, wie mee zal rijden.”

De jongens besloten, dat Lex mee zou rijden. Als Lorrejan terugkwam, zou hij tenminste een bekend gezicht zien.

Even later tufte de dokter weg. Lex durfde zich maar amper aan de brede leren rug vast te houden. Een paar minuten later stonden ze al aan de waterkant bij het karretje. De jol was nog niet terug. Stampvoetend liep de dokter heen en weer en mopperde op ieder, die hij maar te pakken kon krijgen.

„Zulke onnozele jochies. Gaan kamperen en kunnen nog niet eens voor zichzelf zorgen. Waar is die patiënt nou? Misschien met jol en al gekanteld?”

Geplas op het water liet zich horen.

„Heila – ho,” riep Aart.

„Houd je schreeuwerd, jongen,” kefte de dokter. „Als ze in de nabijheid zijn, zullen ze ook wel verder komen.”

't Was eigenaardig te zien, hoe de dokter als een blad aan de boom veranderde, toen hij afdaalde naar de jol en informeerde naar de patiënt. Een en al bezorgdheid was hij. Hij stak zijn arm uit en zei: „Leg de patiënt maar in mijn armen. Neen hoor, te zwaar is hij niet. Dokter Pluim heeft nog wel zwaarder vrachtjes getild.”

Toen hij bij het wagentje kwam, keek hij rond. Ja, wat moest hij eigenlijk met de kreunende jongen in zijn armen beginnen? Hij kon hem moeilijk in dit aardedonker hier onderzoeken.

De kampleider bracht uitkomst. Hij had van de toestand gehoord en kwam de dokter te hulp.

„Een paar minuten hier vandaan staat mijn tent, dokter. Er is licht en er staat een behoorlijk bed in.”

„Al goed, al goed,” knikte de dokter.

Hij legde voorzichtig de zieke in het wagentje en klom erbij. Lorrejan nam zonder dat hem iets gevraagd werd de teugels. Het was een optocht waar je in andere omstandigheden pret om zou gehad hebben. Zo'n deftige dokter op zo'n lorrenwagentje. Maar het gekreun van Floor hield de lach wel van de gezichten. Stil volgden de anderen het stapvoets rijdende wagentje.

Niemand dan de kampleider mocht de tent mee binnengaan. Floor werd op het bed gelegd, de dokter ontkleedde de patiënt en onderzocht hem vlug. Dan trok hij een bedenkelijk gezicht.

„Dat ziet er niet mooi uit. De jongen moet zo spoedig mogelijk naar het ziekenhuis.”

„Met 't ezelwagentje?”

„Geen sprake van. Dat schokt te veel en 't duurt ook te lang.”

„We kunnen toch het ziekenhuis opbellen?”

De dokter moest niettegenstaande de ernst van de toestand lachen om de stem van Lorrejan, die daar zo ineens onder het zeil door kwam kruipen. Hij kreeg door die lach moed en kroop op handen en voeten de tent verder binnen.

„We kunnen het ziekenhuis opbellen van Over-Eest. Ze kunnen daar toch wel een ziekenauto vandaan sturen?”

De dokter sprong op. „Goed, ik haal mijn motor en zorg voor een auto.”

„Die motor staat al voor de tent te wachten,” zei Aart.

„En de ouders van de jongen? Ze moeten gewaarschuwd worden. De toestand is niet zonder gevaar.”

De laatste woorden had hij buiten de tent gesproken. De jongens schrokken er heel erg van. Ben begon zachtjes te huilen.

„Toe, toe nou,” suste de dokter, „geen gegriem, hoor. Alleen zorgen, dat de patiënt zo gauw mogelijk hier weg komt. En geef me nu maar het adres van zijn ouders.”

Nog geen half uur later stond de ziekenauto voor en Floor werd door een zuster en een verpleger weggedragen. Ben riep nog zacht: „Floor, we komen gauw naar je kijken, hoor.”

Maar hij kreeg geen antwoord. De jongens staarden met angst in de ogen de auto na, die heel heel langzaam wegreed. Gisteren was Floor nog gezond bij hen en vannacht zou zijn jonge leven aan een zijden draadje hangen. Morgen zou hij er misschien niet meer zijn.

Oude mensen moeten sterven . . . en jonge mensen kunnen sterven.

Daar dacht je niet aan, als je nog jong was.

Totdat je een waarschuwing kreeg. Een ernstige waarschuwing.

Menig stil gebed om hulp werd opgezonden, toen ze daar zo verlaten achterbleven voor de tent van de kampleider.

Hoofdstuk 25

EEN NACHT VOL AVONTUUR. EIND GOED – AL GOED SLOT

Lorrejan was de eerste, die weer sprak. Hij keek het kringetje rond en zei: „Wat moet er nu verder gebeuren?”

„Ik wilde voorstellen om het hele troepje jongens nu maar hier te laten blijven,” zei de kampeider. „Ze zijn hier al aardig ingeburgerd.”

Lex, die in de zorg om Floor zijn belofte aan Thomas vergeten had, schudde het hoofd.

„Ik heb beloofd, dat wij vanavond met z'n allen naar de uitspanning zouden komen, waar Thomas ligt. Hij zou zo ongerust zijn, als we niets van ons lieten horen.”

„Ja,” zei Lorrejan, „ik zou jullie natuurlijk wel met je allen naar die Thomas willen brengen, maar die vracht is voor mijn Grauwte te zwaar.”

Het ezeltje balkte buiten, alsof het wilde zeggen: „Nou, baas, dat ben ik met je eens.”

De kampeider wist een andere oplossing.

„Laten Coen, Aart en Theo hier blijven. Die zijn hier vandaag al aardig wegwijs geworden en laten Ben en Lex dan zien, dat ze de uitspanning nog bereiken.”

„Dan is het 't beste, dat Grauwte zijn dagtaak met een paar uur verlengt,” zei Lorrejan. „Mag ik de beide heren maar verzoeken in de equipage te stappen?”

„Maar wanneer komen we nu wat van Floor te weten?” vroeg Ben.

„Kunnen we vannacht niet naar 't ziekenhuis gaan?”

„Geen sprake van. Jullie hebben allemaal een vermoeiende dag gehad en Lex en Ben liggen de eerste uren nog niet in hun bedden. Spreek nu af, dat er morgen vroeg één van jullie om negen uur bij 't ziekenhuis is, dan kun je horen hoe 't met je vriend gaat.”

Natuurlijk wilden ze allen wel de afgezant zijn en toen werd er maar besloten, dat ze allemaal tegelijk present zouden zijn om negen uur.

Een paar minuten later zaten ze met z'n drieën weer op de wagen en stuurde Lorrejan zijn Grauwte de straatweg op, die naar de uitspanning leidde. Lorrejan moest een kleine omweg maken, omdat hij 't donkere

bospad vermijden wilde. Ben, die zoveel angst doorstaan had, zat te knikkebollen en leunde zwaar tegen de schouder van Lex.

De man mende zwijgend het karretje door de late avond. Ben werd weer klaar wakker door de stem van hun geleider.

„Ziezo, 't laatste eindje moeten we wel door 't bos. 't Is het beste, dat ik Grauwteje nu maar bij de teugels neem.”

Stapvoets gingen ze in de richting van enige verlichte ramen, die in de verte al door de bladeren zichtbaar waren. Toen ze vlak bij het huis waren, begon een hond te blaffen. De deur ging open en de eigenaar kwam naar buiten.

„Zijn jullie 't, jongens?”

Lex en Ben stapten naar binnen. Thomas strompelde hen al tegemoet en begon met een werkelijk boos gezicht tegen hen uit te pakken.

„Jongens, als jullie wisten wat een avond je me bezorgd hebt! Foei, om een oud man, die geen stap kan verzetten, zo te laten wachten.”

„Goedenavond, goedenavond.”

Verschrikt keek Thomas naar Lorrejan en stotterde: „Ik dacht... ik dacht... , wie ben je eigenlijk?”

Lorrejan schudde de oude baas de hand en dreigde hem lachend met de vinger.

„Geen kwaad woord tegen deze jongens. Ze hebben zich kranig gehouden en als we een warme kop koffie krijgen om wat op ons verhaal te komen, zullen de jongens hier u inlichten, hoe ongelukkig de dag voor uw troepje verlopen is.”

„Ongelukken?” schrok Thomas. „Wat is er gebeurd?”

Lex begon te vertellen, hoe hij verdwaald was, hoe Lorrejan hem gevonden had en hoe hij overgestoken was in de donkere avond om zijn vrienden te halen.

Toen nam Ben het verhaal van hem over. Hij vertelde van Floor, hoe ziek deze was geweest en hoe ze door middel van Lorrejan en zijn vriend van het eilandje gehaald waren.

„En waar is Floor nu? Ik moet naar hem toe, er moet een dokter komen,” jachtte Thomas. „Ik ben verantwoordelijk voor hem.”

Lorrejan stond op en legde zijn hand op de schouder van Thomas.

„Uw vriendje is in goede handen. Hij ligt in 't ziekenhuis en wordt geopereerd. En wat die verantwoording betreft, ik ben een hoop vergeten

van wat mijn moeder me vroeger vertelde, maar er is een Ander, die de verantwoording draagt.”

Thomas boog ontroerd het hoofd. Deze man had gelijk. Voor 't ogenblik konden ze niets anders doen dan biddend afwachten.

„Maar zijn ouders,” zei Thomas nog.

„Zijn ouders zijn gewaarschuwd. De dokter zou daarvoor zorgen,” zei Ben.

Thomas probeerde weer te gaan staan, maar zakte met een kreet van pijn in zijn stoel terug.

„Ik moet toch naar de stad,” zei hij. „Ik moet toch weten, hoe 't met de jongen is.”

„Kalm aan maar,” zei Lorrejan. „U en de jongens gaan nu rustig slapen. Er zal wel een bed te vinden zijn en morgen kom ik weer met mijn equipage voor.”

En Lorrejan hield woord. Heel vroeg in de morgen stond het wagentje voor om Thomas en Lex te halen.

„De andere jongens zijn al op weg naar Over-Eest,” vertelde Lorrejan. „Ze hebben fietsen geleend van de kampeeders.”

Toen Thomas en Lex bij het ziekenhuis kwamen, vonden ze er Aart, Coen en Theo. Ze hadden niet durven aanbellen, maar nadat Lorrejan de oude baas van het karretje geholpen had, ging de deur open en een man in een roze gestreept jasje kwam naar buiten.

„Kom je ons een nieuwe patiënt brengen, Lorrejan? En dat in je nieuwe ziekenwagen?”

De man gaf de teugels aan Lex en liep op de portier toe.

„We wilden weten hoe 't met de jongen is, die hier gisteravond laat gebracht is. Maar als 't niet goed is, wees dan een beetje voorzichtig met je mededelingen.”

„Ik zal wel eens informeren, kom maar in de hal.”

Met z'n allen stonden ze even later om een zuster heen, die met opgestroopte mouwen en een thermometer in de hand naar hen toe was gekomen. Thomas hing tussen de jongens in.

„Ik kom zelf maar hierheen. 't Is ook een trieste geschiedenis, hè, zo'n ziektegeval midden in een kampeerpartij. Maar 't gaat best met jullie vriendje, hoor. De operatie is gisteravond uitstekend geslaagd en de patiënt is vanmorgen vroeg alweer bijgekomen. Hij vroeg naar jullie en hij

heeft geen pijn meer. Zijn vader is bij hem geweest en die kende hij dadelijk.”

„Zijn vader?”

De grote haldeur ging open en daar stond Floors vader met een nog bleek gezicht van de doorstane emotie.

„Dag, Thomas. Dag, jongens.”

„Mijnheer . . . waar komt u vandaan? Ik had u vanavond pas verwacht,” zei de oude man.

„Dan had je zeker mijn auto buiten beschouwing gelaten. Vanmorgen om zes uur kwam ik hier in 't ziekenhuis aan,” glimlachte de heer Van Staveren.

Onderzoekend keek hij naar 't gezicht van zijn oude portier, dat vertrokken was van pijn. Thomas vertelde hoe hij zijn voet verstuikt had en de woorden waren nog niet uit zijn mond, of mijnheer Van Staveren had de ziekenhuis-portier al gewenkt.

„Wilt u deze patiënt even meenemen naar de een of andere dokter en zijn voet laten nakijken? En als 't nodig is, moet hij ook opgenomen worden.”

„Geen sprake van . . . geen sprake van.”

De jongens lachten om het gesputter van hun oude vriend, die door de portier en een verpleger weggedragen werd en niets meer in te brengen had.

„En nu allemaal naar buiten, jongens. Jullie staan met je allen te kwekken, of je een troep mussen bent en of er hier nergens bordjes hangen, dat het verboden is hardop te praten.”

Lachend liepen ze naar buiten, maar toen lachte Lorrejan niet meer. Een politieagent stond bij zijn karretje en hield zijn boekje klaar om de eigenaar van 't wagentje te bekeuren. Terwijl Lorrejan trachtte de agent te vertederen, trok Floors vader Lex naar zich toe.

„Wat is dat voor een man? En wat doet hij bij jullie?”

„Hij heeft veel voor ons gedaan, mijnheer. Hij heeft Floor gisteravond heel laat van 't eilandje gehaald.”

Mijnheer Van Staveren begreep het verhaal nog niet helemaal, maar de wetenschap, dat deze man iets voor zijn zoon gedaan had, deed hem tussenbeide komen.

„Toe, agent, kijk eens wat door de vingers en anders ben ik aansprakelijk voor de boete, hoor.”

De agent klapte zijn boekje dicht.

„Voor dit keer zal ik het dan bij een waarschuwing laten, maar 't moet niet weer gebeuren, hè.”

Uitgelaten wuifden de jongens de politieman na. Mijnheer Van Staveren wees naar een witgekapt hoofd, dat door één der ziekenhuisramen keek.

„Alsjeblieft, jongens, ze hebben jullie lawaai hier niet nodig. Doe me een plezier en ga met z'n allen ergens zitten. Dan ga ik ondertussen kijken, hoe 't onderzoek van Thomas afgelopen is en daarna kom ik bij jullie.”

Lorrejan wilde afscheid nemen, maar mijnheer Van Staveren schudde het hoofd.

„Ik moet jou straks nog even hebben, hoor. Wijs de anderen nu maar de weg en neem zelf ook een kop koffie.”

„Dan gaan we naar hotel De Magneet, mijnheer. Dat staat hier aan het einde van de straat,” zei Lorrejan beleefd.

Het ezeltje werd naast de prachtige, gestroomlijnde auto gestald en Lorrejan, die de ober scheen te kennen, lachte: „Dit keer mag ik 't hotel eens van binnen bekijken.”

Nog maar juist stonden de dampende koppen koffie op tafel, toen mijnheer Van Staveren ook al binnenkwam. Zijn gezicht straalde, terwijl hij in hun richting liep.

„Goede berichten, hoor. Met Floor blijft 't goed gaan en met Thomas komt het in een paar dagen ook in orde.”

„Moet hij in 't ziekenhuis blijven, mijnheer?”

„Neen, hij gaat terug naar Amsterdam. Maar van die plannen vertel ik jullie straks wel. Nu wilde ik graag eerst eens van A tot Z weten, wat er gisteren precies gebeurd is. Zo half en half heb ik al begrepen, dat Ben en Lex de hoofdpersonen zijn geweest in het drama. Dus ik zou zeggen, laten die nu één voor één vertellen wat ze beleefd hebben.”

Ben vertelde van de angstige dag op het eilandje en Lex verhaalde daarna van zijn avontuurlijke belevenissen. De naam van Lorrejan werd voor en na genoemd en toen ook Lex' verhaal ten einde was, stond mijnheer Van Staveren op en drukte de eenvoudige man de hand.

„Lorrejan — zo mag ik je toch ook wel noemen, hè? — je hebt veel voor mijn jongen gedaan. Kan ik iets voor jou doen? 'k Heb een groot bedrijf en er zou wel een plaatsje voor je te vinden zijn.”

De man schudde verlegen het hoofd.

„Neen, meneer, laat me maar in Friesland blijven. Ik kan de meren en de bossen niet missen. Maar als mijnheer eens wat oudroest voor me heeft!”
De jongens schaterden het uit. Die Lorrejan bleef een echte zakenman.

„Ziezo,” zei hij, „dan kan ik nu verder zeker wel gemist worden. 't Wordt hoog tijd, dat ik de boer op ga.”

Hij nam hartelijk afscheid van de jongens. Aan dankbetuigingen ontbrak het niet en mijnheer Van Staveren vergezelde hem naar zijn ezelwagentje. Wat er toen gebeurde, deed de jongens opnieuw hartelijk lachen.

Mijnheer Van Staveren wilde Lorrejan iets in de hand stoppen, maar de man weigerde dit hoofdschuddend. Floors vader hield echter aan en Lorrejan kreeg een bankbiljet. Zijn ezelwagentje in de steek latend, holde hij langs de deftige ober weer naar binnen en jubelde: „Jongens, ik heb straks om oudroest gevraagd. Ik wilde je even zeggen, dat ik nu wel een heel oud schip kan opkopen als ik dat wil en dat alleen voor zo'n paar ritjes met mijn karretje.”

Zonder antwoord af te wachten liep hij weer naar buiten, schudde zijn weldoener nog eens de hand en daar draafde hij vrolijk weg in de stralende morgen.

„Ziezo, jongens en nu onze verdere plannen, hè? Jullie begrijpt, dat het kamperen in de woonschuit afgelopen is onder deze omstandigheden.”

De vrienden keken wel wat sip, maar ze begrepen toch, dat ze zo met z'n vijven niet konden blijven.

„'t Is wel wat sneu, dat jullie uitstapje zo onverwacht afgebroken wordt. Daar verdienen jullie wel wat schadeloosstelling voor. Nu had ik zo gedacht: Jullie gaan naar de schuit om je boeltje te pakken. Eén voor één mag je daarna Floor dan even goedendag zeggen. Lijfgoed moet je meenemen naar huis, de rest gaat per spoor. We eten hier in 't hotel en dan brengt een chauffeur jullie per auto terug. Thomas gaat met jullie mee. Eén wilde ik er graag hier houden.”

Zijn ogen zochten die van Lex. „Ik zou 't saai vinden voor Floor, als hij geen enkele vriend hier had om hem te bezoeken.”

Mijnheer Van Staveren had een bijzondere nadruk gelegd op het woord „vriend”. Lex' gezicht straalde. O, dat juist hij degene was, die bij Floor mocht blijven. Hij zou alles, alles doen om het Floor gezellig te maken. Hij zou hem voorlezen en boodschappen doen. Niets zou hem te veel zijn. Nadat de jongens één voor één even om het hoekje hadden mogen kijken

in de ziekenkamer, waar de zieke lag, bracht de auto hen naar het kamp terug. De fietsen van de kampeerders werden later bezorgd.

Mijnheer Van Staveren, die naast de chauffeur zat, monsterde het troepje eens. Wat waren ze stil. Waar zouden ze aan zitten denken? Hij kon ook niet weten, welke indruk die ontmoeting met Floor op hen gemaakt had.

Na de berichten, die ze gekregen hadden, hadden ze verwacht, dat hun vriendje weer vrolijk en fris rechtop in bed zou zitten. Wat had hij daar echter wit en stil gelegen. Even had hij zijn ogen maar opgeslagen om hen gedag te zeggen. Ja, 't ging goed met hem, had de zuster gezegd, maar 't gaf je te denken, dat die Floor, die wilde, vrolijke Floor, die eergisteren nog met hen meeholde, daar nu zo machteloos lag.

Er is maar één schrede tussen ons en de dood. Ja, dat hadden ze altijd maar zo achteloos nagezegd, maar nu hadden ze 't gezien met eigen ogen. Toen ze bij het kamp waren, wendde mijnheer Van Staveren zich tot Lex. „Wil jij mijn chauffeur wel even de weg wijzen naar de naastbijzijnde benzinepomp?”

Toen Lex zich verwijderd had, wilden de jongens gaan pakken, maar Floors vader hield hen nog even terug.

„We hebben deze dagen veel geleerd, jongens. Ten eerste, dat het spreekwoord waarheid bevat: Oude mensen moeten sterven en jonge mensen kunnen sterven. Het is goed om ons daarop te bezinnen.

En dan wil ik het nog even hebben over een ander spreekwoord: Wie eens steelt, is altijd een dief. Jullie hielden niet van Lex en dat was geen wonder. Gisteren heeft hij ons laten zien, dat ieder mens twee kanten heeft. Willen jullie hem helpen in 't leven?”

De jongens knikten wat links en verlegen en waren blij, dat ze met veel lawaai het ruim konden binnenstormen. Ze stompten en stoeiden van louter baldadigheid.

Over de woorden van mijnheer Van Staveren praatten ze niet meer. Coen zei alleen: „En wat vonden we het eerst vervelend, dat Lex meekwam, hè?”

„Nou ja,” zei Theo, „hij was vroeger ook een naarling, maar . . .”

„Geloof maar niet, dat Lex nu opeens een heilig boontje geworden is,” waarschuwde Ben.

„We zijn zelf nogal heilige boontjes,” grinnikte Coen.

Nee, heilige boontjes waren ze geen van allen, maar jongens met zin

voor avonturen, dat wel. Een tikje ondeugend en een tikje waaghalzerig, maar zonder valse streken. Altijd klaar om een kameraad, die het moeilijk had, te helpen.

En daarom zou Lex voortaan opgenomen worden in hun vriendschap.

INHOUD

	Blz.
1. In het park	5
2. De spoorjongens thuis	9
3. Lex speelt voor Van Gend & Loos	16
4. Ben krijgt een Indianenbrief en doet een ontdekking	22
5. Ben doet een vondst. Coens verjaarscadeau	26
6. Een verhuizing. De jongens maken een strooptocht over een boerenerf en Aart wordt door een slang gebeten	34
7. Lex is van de partij. Wie een kuil graaft	41
8. De gevolgen van een misplaatste grap. De verdwenen zaklantaarn	45
9. Een ritje met de locomotief. De jongens gaan op ziekenbezoek	49
10. Polleke haalt kattenkwaad uit en Ben krijgt onverwacht bezoek	55
11. Een vakantiedag aan zee. Polleke haalt weer kattenkwaad uit	60
12. In de fabriek. Toekomstplannen voor Ben	67
13. Van vissen en varen	72
14. Een ijsmiddag. Een vreemde geschiedenis	78
15. Lex wordt ijverig. De repetitie	84
16. De verdenking. Coen komt zijn vriend te hulp	90
17. Bens moeder heeft een verrassing. Een regenachtige vakantiedag	98
18. Kerstmis in het stationshuis	104
19. De boer ontdekt het spook. Vakantieplannen	110
20. Naar de Friese meren. Kamperen in een turfschuit	119
21. Zeilen met de jol. Onraad in het ruim	128
22. Ben en Floor naar een onbewoond eiland	132
23. Nog meer onheil. Lorrejan	138
24. Alleen op 't water. Floor in gevaar	144
25. Een nacht vol avontuur. Eind goed — al goed. Slot	151